

R.M.K.T.

1541.

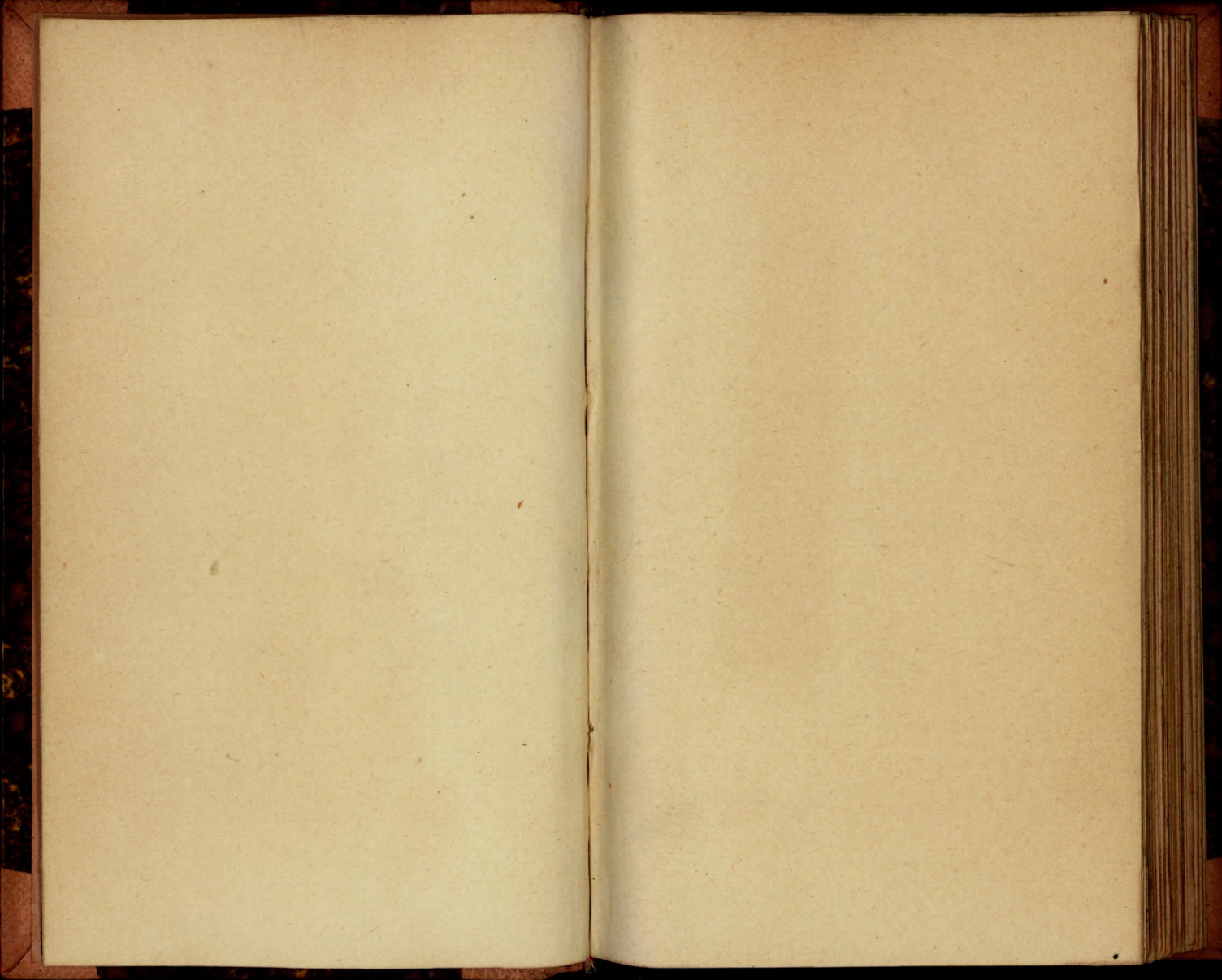
2. peld.

Feljes

1884.

VERBŐCZI ISTVÁN
Törvény Könyvének
COMPEN-
DIUMA.

Mellyközönléges Ma-
gyar - Versekre for-
máltatván iratott,
és ki-adatott

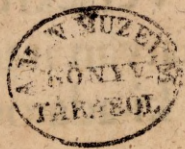
HOMOROD SZ. PALI
N. FERENCZ által.

KOLOSVARATT,

Nyomt. AZ LENGYEL ANDRÁS
özvegyénél, 1699. Ész.

Ad Illustrissimum Do-
minum Heroëm, Do-
minum JOHANNEM
SAROSI de KIS SAROS,
Excelsi Regii Gubernii
Transylvanici Consilia-
rium intimum, Tabu-
læqz ejusdem supremæ
Prothonotarium, &c.
Dominū & Patronum
suum humilimè colen-
dum humilima DEDICATIO.

Francisci de Homorod Sz. Pall:

DEDICATIO.

*Int régen Athénas bölts Tanít-
ványokat.*

*Ugy két Küküllő-is nevelt jó Fiakat:
Bethlen, Haller, Horvát, Nemzetből
állókat;*

*'S Beszter Præcopita Neméből való-
kat.*

VERBÓCZI ISTVANT-is Küküllővármegye

Szülte Szőkefalva és Adámos völgye;

ővé volt Sz. Márton, Borzás, Májos-hegye,

Désfalva, Kápolna, Dombó Pánád, 's Benje,

Ollyan jeles Fiak ott meg szaporodván,

Virágozott általok Hazánk, Isten után;

Téhis mintegy Phoenix hamuból ujjálván

Kisküküllő mellett élű most Szőkefalván

SÁROSSI JANOS Ur, az ki Méltósággal,

Fő bírral, és nével fénylű valóssággal,

Es édes Hazánknek egyenes Sántdékkal

Terbes ügyeiben szolgálű igazsággal;

Ki-is jó bírt, 's nevet, nem pénzel szerzettél,

Tisztet, 's Botsülletet aranyon sem vöttél;

Hanem

DEDICATIO.

Hanem Arsal's Marsal nagy érdemet nyertél

Solonhoz 's Catohoz hasonlatos lőttél.

Többet Hazájoknak ok sem szolgáltának,

(: Solon Graciának, és Cato Romának:)

Mint te vénségedig Erdély Országának;

Isten, 's az Igasság, bizonyosága annak.

Mert hogy munkaidat tégyem egy summában:

Tizennégyszer vóltál követ más Országban,

Es Pogányok között Hazánkért fogságban

Rabwasat viseltél Constantinápolyban.

Melly követéséggel Hazánkal jól tóttél

Császárral, 's V. zérrel. sok sor sembe mentél

'S elméddel Barbarus népet hozzánk fűztél

Sok nyomorúságot érettünk szenvedtél.

Nagy elméd mindenkor 's semed arra nézett:

Uradnak, 's Hazádnak mint használhas többet

Szolgáltál egynéhány jó Fejedelmeket,

Kiknek is érzetted kegyelmességeket.

Kiváltképpen mostan, Coronás Urunknak,

Felséges LEOPOLD Császár 's Királyunknak

Belső Tanácsa vagy Guberniumának,

Itéllő Mestere felső Táblájának.

Ollyatén, 's más egyéb nagy hivatalokban,

Fő Commissarius Erdély Országában

Vóltál, 's közöttünk vagy felső méltóságban,

Soha hasznos munkád meg nem tókónt abban

DEDICATIO.

Nosbát Méltóságos Ur Hazánk reménye,
 A kire bízott Nemzetünk Törvénye,
 'S buzog benned Isten sok jótéteménye,
 Es rogyog szívedben az Igaság fénye.
 Régi Collegadnak 's Prædecessorodnak
 Itéllő Mesternek VERBÖCZI ISTVANNAK
 Könyvét, mellyet régeirt Magyar Országunk
 Es maga nevezett volt Tripartitumnak.
 Ne bánd hogy summáit versekkel leirtam,
 Es Compendiumban magyarúlformaltam
 Mert azzal senkinek tudomné ártottam:
 Sőt inkább a' gyenge elméknek használtam
 'S mivel ajándékot én mást nem adhattam,
 Mert Etes Királynál Colchusba nem voltam
 'S onét aranygyapjat mint Jásonné hoztam
 Hanem ezen munkát néked Dedicáltam.
 Mellyet is víg szemmel kérlek, hogy tekintsed,
 'S írásom bölts elméd harmattjával hintsed,
 Kinyomtatására se kíméllyed kintsed:
 Sőt jó szándékomat pénzeddel segítsed.
 Hogy jótéteményed ezzelis terjedjen,
 'S az maradék nyelve rollad jót beszéllyen,
 Kiért az Isten is míg él sz megsejtenlyen,
 'S boltod után Lelked menybe vigye Amen.

Írtam Vizaknán 1698-ban.
 Mindszent Havának 1. napján.
 Ad In-

Ad Invidum.

M Időn ez Seculum végképpen elmúlnék,
 Es az Ezer bétűs egy hiján bételnék
 'S Az henyélés miatt hogy megne rest
 űlnék

Es attól elmémis, megne rosdásodnék
 Fogtam ez munkához de nem olyan véggel:
 Hogy favort szerezzek mások előtt evel,
 Hanem hogy ez könyvet ne Momusi szemel
 Olvasd, 's tanuld ebből a' Törvént jó kedvel.
 Azért ha mi hibák lőttek szándékomban
 'S fogyatkozás esett cadentiaimban!
 Temint Aristarcus vad huft az épp tagban
 Ne kerefs, se vadász gántot írásimban.
 Hanem ha te az Just, 's Törvént jobban érted!
 Ird jobban; 's kedvetem nagyobra neveled;
 De ha Zoilus ként tsak korog az béled
 'S ellenē bőfőg fízád! Szamarlégyen neved.

EL S Ö R E SZ.

I. TITULUS.

Ollós Mátyás halála után Regi-
mennel
Felséges László Király drága hírrel, 's
nével,

Mikoron Pannoniát vitézi erővel
Birná, és Vezérленé, 's Itélne Törvényel.

Akkor Itéllő Mester vólt VERBÓCZI ISTVAN,
Ki az *Tripartitumot* compílalta Budán,
Titulusokra két-ßáz 's ötven-hatra östván
Szerzé; Rendel így a' mint következnek irván:

II. TITULUS.

Pap, Ur, 's Nemes között van egyenlő Szabadság,
De megkülömböztetik köztök az Méltóság;
Papnak, 's Urnak, mert Dija ßáz ghirákra felhág,
A' Nemesnek ötvenig rendelte az Orßág,

III. TITULUS.

Az Királynak hatalom olyan adattatott:
Nemesítsen, 's Virtussal birja az Orßágot,
'S mint jó Király többitse a' Nemesi ßámot;
Nemesek-is válaßák ugy a' Királyokat.

A S

IV. TI.

IV. TITULUS.

Az Nemes Ember tagja a' Sz. Koronának;
 Másnak rajta hatalma nintsen tsak Királynak;
 Ha mit vitézségével Berezhet magának!
 Abból ő szabadon *disponál*hat másnak.

V. TITULUS.

Nemes ékesítettik jószágos erköltsel,
 Urához 's Hazájához illő vitézséggel;
 Ha kinek érdemére Király kegyelemmel
 Ad Teleket, vagy Falut! Nemes léfzen evvel.

VI. TITULUS.

Valamelly Paraßt Embert czimeres *Stylus*sal

A' Király megnemesít irott *Armalis*sal,
 Ha jószágot nem ad-is ő a' mellet *juss*al!
 Mindazáltal az élhet nemes *titulus*sal.

Kinek Királytól adva van *Donatio*ja,

Vagy a' leány negyedről *st*al *Divisio*ja,

Es a' hol kívántatik azt *produc*alhattya!

Nemeségét azokkal megbizonyíthattya.

Mert azok, nem másunnét, hanem azon jókból
 Származtak, 's találtattak *virtus*sallalt *jus*ból;
 Az ingó és ingatlan pénzen vótt marhákból,
 Rést vesnek a' Leányok, mint a' Fiak abból,

VII. TITULUS.

Nemes Atya, nemest nemz, nemtelen Anyától;
 Nemes Anya, Paraßtól sül Paraßt Atyától;
 De, ha Aßsony Fi-aggá tétetik Királytól!
 Annak Fia nemes leß, 's rést véßen jószágból.

VIII. TITULUS.

A'ki

A' ki valamelly semélyt fogadánd Fiának
 'S *Consensus*t nyér Királytól iktatással; annak
 Ellenmondói akkor, ha nem találtatnak!
 Azt bizonynyal mondharod Nemes *successor*nak.

IX. TITULUS.

Nemefek szabadságát négy Rébekre osztják:

Nem tartoznak felelni, hogy ha nem *cital*ják;
 őket Törvénytelenül mások sem bánthattják
 Hanem ha vétek helyén tolvajságban kapják

A' Nemes jószágiban békével lakozik;

Dézmát, Adót, és Vámot adni nem tartozik,
 Senki szolgálattára sem köteleztetik;

De hogy Hazája mellett vitézkedgyék illik:

Sőt ha valamelly Király az egész nép ellen
*Rabell*ál, 's törvénytelen *regn*ál ő székiben!
 Annak ellene állhat *nota* nélkül minden;
 Ezeket András Király adta nekik régen.

X. TITULUS.

Hogy ha élők rendiből valaki *deced*ál,

(: Az-az, ha Ur, vagy pedig Nemes *defici*ál:)

Annak ingó 's ingatlan jóva Királyra sál;

'S Király másnak adhattya; mert szabadságán ál

Ha *Successora* Urnak, 's Nemesnek olly nintsen,

Kit *defectus*sa után jószága illesse!

Tehát elnem kötheti jószágát külföldben:

Hanem ha az Királytól *consensus*t rá véßen.

Az Papok jószági-is Királyra sállanak;

De Király nem adhattya azt *secularis*nak,

Hanem az meghólt Papról, más Papra maradna

Mellyet *confirm*álni kell osztán a' Királynak.

XI. TITULUS.

XI. TITULUS.

Ekklesiák jussát-is a' Királyok adgyák;
 Mert annak *fundái* nem voltak a' Pápák;
 Magyart keresztény hitbe Királyok öltötték
 Azt, Sz. István Királynak munkái mutattyák.

XII. TITULUS.

Mivel Papnak az Jószág Királytól adatik,
 'S Király *Donatio*ján függ, és fundáltatik;
 Ugy az Pap-is hűséggel Királyhoz tartozik;
 'S külső béken törvént áll, jószágért ha perlik.

XIII. TITULUS.

Az kinek *Donatior*t hűségért *donálnak*,
 Ha pénzt ahoz nem adnak! mondatik tisztáknak;
 De, ha a' *Donatio* mellé pénzt ragaftnak!
 Ollyatén *Collatior*t, elegyesnek mondnak.
 Melly jószágot a' Király másnak *defectus*án
 Talál, vagy pedig elnyér törvény szerént *Notán*!
 Azt érdemes hívének eladhattyá méltán,
 Valamint ő akarja, mert ál szabadságán.

XIV. TITULUS.

Lásd tizenhat Czikkelyit a' *Tripartitumban*
 Hitlenség *Notájának*, ezen *titulusban*;
 De ha lehet ne dudold magadnak magadban;
 Mert miatta kelleetlen sétálhatz a' tántzban.
 A' kik Király személye ellen felindulnak,
 Es fegyverrel élete után olázkodnak,
 Házát megostromolván reája támadnak;
 Vagy méreggel nékie étetöt tsinálnak.
 Es mikoron valaki úgy elbizza magát:
 Hogy ő megháborította Ország állapottyát.

Meg-

Megbánttya mind a' Királyt, és mind a' koronát!
 Effélék *pátratorí*, érdemlenek *Notát*.
 Visont azok, kik hamis levelet tsinálnak,
 Es hamis pétséteket metztzenek, faragnak,
 'S azokkal a' Törvényben élnie akarnak;
 Avagy kik tudva áll pénzt vernek 's *usálnak*.
 Vér Attyokfiakat-is, kik negyed iziglen
 Attyokat és Annyokat az igazság ellen,
 Férj társát, 's Aßbony Férjét megölik büntelen;
 Ezek mindnyájan élnek örök hitlenségben.
 Ismét negyed iziglen kik Attyokfiával
 Vétkeznek, 's latorkodnak mustoha Annyokkal
 Vagy fertelmes elhálást mivelnek másokkal!
 Hitlennékké tétetnek örökké *notával*.
 Vagy az kik tüzet vetnek, 's Vároft elégetnek;
 Jószágot, falut, házat, tűzzel felperfelenek;
 Es kik fosztó dulókat az Országba visznek;
 Avagy hadat indítnak, pártolást mivelnek.
 Es kik Király levelét felbonttyák szaggattyák;
 Tulajdon saját Urak várait feladgyák;
 Sőt őket elárulván Kastélyit megfállják,
 'S hatalommal megveszik, vagy pedig meglopják
 'S kik az Ország Biráit, megölik vagy fogják,
 Vagy azok Vitzéinek ha véreket ontyák;
 Avagy őket megverik, sebhetik, tagollyák!
 Azok az örök *Notát*, ő magokra huzzák.
 Ismét, kik pereffeket midőn *Octavara*
 Mennek rövid Törvényre, peres *Forumokra*,
 Vagy Ország Gyűlésére, avagy Törvéynapra
 Indulnak és megölik! *Notát* mondnak arra.

Visont

- Vißont Király emberit a' kik megöletik;
E A vagy kik az Káptalant akkoron megverik,
 Midőn Ktrály levele mellet ki-küldetik!
 Notát mondnak azokra; mert ahoz az illik.
 Vagy kik tévelygő's hamis Tudományt hirdetnek
 Kiket méltán neveznek Eretnekségeknek;
M Es kik semet kitolynak, 's tagokat metélnék;
 Hanem ha ők (*excepto*) Bánok lejedenek.
 'S kik az Ország várait ellenségnek adgyák
 Fegyvert nékik bereznek, éléssel táplálják,
 Pogánytól jött rabokat megfogják és fosztják,
A Effélék *parratorit*, méltán meg-Notázzák.

XV. TITULUS.

- Ingó, 's ingatlan jóva Latornak 's Tolvajnak!
 A' Királytól másoknak nem adattathatnak;
M Mert azok *Sententia* berént ha meghalnak!
 Jószágok Gyermekeire, s' Nemzetére sálnak.
 Ha pedig Király nékik olly kegyelmét adgya:
 Hogy *Gratia*ja által elteket meghadgya!
 Birótól 's Felpereftől, jószágát a' Fia,
L Vagy egyéb *Successora*, köz-bótsztsel kiváltya.

XVI. TITULUS.

- Nota*, ebben külömböz a' *Capitalistól*:
 Mert ha fő váltságot nyer vétkes a' Királytól!
A' Bar eladva légyen-is jósága Birótól;
 De a' Fia köz-bótsztsel kiválthattya mástól.
 Sőt ha a' *Sententia* után kérelemmel,
 Vétkes megbékélhetik ő Felperefsével!
Es Tehát Király kegyelme ő iránta nem kell.
 'S az Birótól se félljen hogy bántsa törvényel.
 De ha

De ha meg-Notasztatik a' vétkes *Notaval*
 Haßontalan békéllik ő meg az *Actorral*;
 Mert jószágát nem nyeri mástól vißsa aval,
 Hanem *Donatarius* birja örök *jussal*.

XVII. TITULUS.

Leányokat *Juristák* mondgyák maradéknak,
 Mert Fiak örökösi tulajdon Attyoknak;
 Atyák 's Anyák pénzekkel miket *acquirálnak*!
 Azokban részek léßen Fiú 's Leány ágnak.
 Vagy az kinek Dijából melly jószágot birnak,
 Avagy Leány negyedről a' kik sármoztanak!
Juristák azokról-is ollyan törvényt tartnak:
 Hogy abból mind két ágnak egyenlő részt adnak
 Hogyha Király az Aßsonyt Fiú ágnak írja,
 'S levelében tétetik Fia és Leánya!
 Azon *jushoz* mind két ág méltán közit tartya:
 Sőt Annyok hólta után egyaránt feloszttya.
 De ha csak Fiú ágnak adgya Király az *jus*!
 Tehát olly *jus*, nem illet soha leány *sexust*;
 Melly jószágba Aßsnyom, hanem sül *masculust*
 Azon józág vißontag illeti az *Fiscust*.
 Ha pénzekkel jószágot Atyafiak lelnek! (nek,
 Abból Nények, vagy Húgok semmi részt né veß-
 Sem abban örökösök soha nem lehetnek.
 Mert csak Attyok és Annyok jóvában részesek.

XVIII. TITULUS.

Melly jószágot az Atyák fegyverekkel nyernek,
 'S jámbor Bolgálattyokkal Királytól bereznek,
 Ha kérdés Leány ágot miért nem illetnek?
 Azért, mert az Országért ők nem vitézkednek.

XIX.

XIX. TITULUS.

Tudgyad hogy az ingó jók, kit Szülék kerestek
 Avagy az melly jószágot ők pénzekben vőttek,
 Mivel azok, tsak ingó jóknak neveztetnek!
 Mind Fiat, és mind Leányt egyaránt illetnek.

XX. TITULUS.

Valaki Törvény szerént ha meg *Not*aztatik,
 De jóbaga Királytól visbba adattatik;
 Mivel uj *Donatio* abban vitettetik,
 Kérddhadd ha leányok ebből Rébeket vehetik.

Im erre én tenéked röviden felelek:

Király kegyelme által ha az Ok-levelek
 Kikben az Leány ágnak vőlt azelőtt rébék
 Ha ismét megújúlnek! Leányok rést vesznek.

Király az ő levelét melly móddal irattya,
 Es az új *Donat*ot melly semélynak adgya
 Ismét abban bé-irt *just* valakinek nyujtja!
 Ki-ki az jószágot-is azon formán birja.

De kik Attyok *Not*aja előtt búlettettek!
 Nem tétetnek *Not*ával ők hitetleneknek;
 Azért magok Rébékéből semmit el sem vesznek,
 Rést *gratia* nélkül-is ős jókból vehetnek.

XXI. TITULUS.

Ha Solgálatlalt 's pénzel jószág kerestetik!
 Tehát abban az Fiú *jus*sa megtartatik;
 Es ollyatén jószágok Leányt nem illetik,
 Hanem a' rést Leányok pénzből ki vehetik.

De ha igen nagyra nőtt a' jószág summája,
 Ugy hogy azon jószágot árra fellyúl müllyá!
 Akkor tehát bőséhez kell Fiaknak nyulnia,
 'S az Leányt közbőséssel kelle *excontent* alnia. Ha

Ha jószágát Atyafi, Atyafinak adgya,
 A' melly jószág azelőtt vőlt Fiak osbója!
 Ollyan *jus*hoz-is, *jus*sát Leány nem mondhattja,
 Mert jószág leleménynek a' gyűkerét tartya.

XXII. TITULUS.

Az Málnak *defectus*án férfi mág mondatik;
 Mert az Leány mindenkor magzatnaktartatik
 De ha Férfi 's Leány ág levélben iratik!
 Akkor málnak mindenik *sexus*sa értetik.

XXIII. TITULUS.

Ha Urnak- vagy Nemesnek, lében *defectus*sa!
*Succed*ál jószágokban a' Király *Fiscus*sa;
 Kinek idő múlással azokon *us*ssa:
 Száz-estendőig marad fenn a' Király *jus*sa.

XXIV. TITULUS.

Király igazságának az méltán mondatik:
 Melly titkon, 's nyilván mások jószágiban fekszik
 De jószág nevezetén Vár, Város értetik,
 Falu, Mező, Telek, Föld, 's egyéb neveztetik.

XXV. TITULUS.

Ha valaki megkéri más ember Jószágát,
 'S hamissan helyhezteti abban Uraságát!
 Annak, kinek tsalárdul megkérte vőlt *jus*sát,
 Le-kell tenni örökös *astimatio*jat.

Az-is akként bűnhődik hasonló birsággal,
 Ki más *jus*sát megkéri *Nota* sinnen *fraus*sál;
 Mert ha *Not*át nem rakja reá valósággal!
 Jószág örök bősűjén elmarad bizonyyal.

XXVI. TITULUS.

Jószágot, tudatlanul mások *defectus*án

Kimegkér! Az nem marad ha nem bírja méltán
De ha, azt elfoglalván bírja nem igazán!
Annak örök börtönjén elmarad az Táblán.

XXVII. TITULUS.

Melly jószág pörben forog, vagy pörfolyást talál,
Ha annak *Possessora* elébb *deficiál*!
Tehát olytén jószág a' Királyra nem áll,
Se hogy másnak adhafla. Szabadságán nem áll
De ha a' *Deficiens* elébb életében.

Uforásnak jószágát záloglotta pénzben!
Attól tehát azon *just* Király okvetetlen
Kiválthattya, ha pénztet letésti mind éppen.

A' ki *Deficientstől*, magának pört vésen!
Illik hogy ő perellyen *Vendens* személyében;
De ha *Venditor* meghal míg pör vége lében!
Tehát ott az *Emptornak* kőd marad kezében.

XXVIII. TITULUS.

Ha tenéked a' Király jószágot ad ingyen,
Es valaki ellent mond iktatásod ellen;
De te *Contradictorral* *concordál* sok pénzben
Vehetneké ha kérde Leányok rést ebben?
Azt mondom: Rést nem vesnek, mert a' jószág *just*
Nem szemléli azt a' pénzt, kit te adtál arra;
Sőt jószág kereseti, nem tekint *ramusra*,
Hanem néz egyenesen (:gyűkerére:) *truncusra*

XXIX. TITULUS.

A' kinek magva szakad valamelly jószágban,
'S nem tudatik *Successor* ha maradté abban!
Tehát azon jószágot adgyák *sequestrumban*
Nemes kézhez, melly lakik ott *Comitatusban*.

Saddig

Saddig, míg megtudatik valóban kit illet,
Publicatio által kit *Director* tétet;
Mellyet tölle valaki vérségen el-nyerhet!
Törvény szerént, a' jószág ostán azé lehet;
Hogy ha pedig *succumbál*! a' Királyé lében;
Kit-is illik hogy pörrel Királytól keressen;
De abból a' Feleség 's leány ki nem mégyen
Addig, míg *Dórt* 's negyedet jószágból nem vésé.
Es Attya ős házat-is Szűz leánya bírja,
'S abból, míg Férjhez mégyen, senki ki nem zárja
Férjhez menvén negyedhez ostán kőzit tarttja,
Addig, míg azt *valorán* *Præcedens* kiválttja.
Ha, Leány Pörhöz mégyen Battya tanásából!
Tehát negyedet vésen Battya jószágából;
De ha Battyának lében nem akarattyából!
ötet pénzel tudgya-ki, *Quartalitumból*.

XXX. TITULUS.

Mikor VERBŐCZI ISTVAN írta ez *Titulust*!
Akkor itt Erdélyben-is tartottak oly *usust*.
De lás *Approbatában* erről uj *processust*:
'S kövefd tés mindenekben azon *Articulust*.

XXXI. TITULUS.

Ha valaki pörben magadot avatod
'S ellene Király *justán* ügyedet fundálod,
Tehát *justát*, pereséd nem engedi látnod,
Hanem Király *justán* kell peredet forgatnod.

XXXII. TITULUS.

Akarmi adományi legyenek Királynak!
Azokat estendeig bé-kell iktatniak;

Mellyet akarmi okon ha kik elhalgatnak!
Arról költ adományok, 's levelek meghalnak.

XXXIII. TITULUS.

Az Iktató 's Bé-vivő Királyi levelek,
Valamellyek *Cum Nossal* iratnak és kelnek!
Azokat Eftendeig végben kell vinniek;
Mert ha nem *exequallyák*, mindsemivé lesznek.
De melly Levél iratik *Dicitur Nobissal*,
Akár kínáló legyen az, 's akar Hivatal!
Tovább hatvan napoknál nem élhetsz azokkal;
Addig *exequaltassad*, mert azután meghal.
Az melly Levélben pedig függesztnek *Octavát*!
Nyolcz nap előtt vidd véghez *Executioját*;
Mert azt ha elmulatod! nem veheted hasznát,
Azon *Octavanak*-is bár ne várjad napját.

XXXIV. TITULUS.

Ha Király *Statutiot* irat *Diciturral*!
Originallya nélkül, nem élhetz te azzal;
De ha az *Statutiot* irattya *Cum Nossal*!
Nem búkség hogy ély pörben az *Originallal*.

XXXV. TITULUS.

Ha valaki *Consensust* Ok-levéltre veszen!
Tehát abban levelét bé-irassa éppen;
Mert külömben *Consensust* a' ki pörbe viszen!
Annak a' Biró előtt semmi haszna léssen.

XXXVI. TITULUS.

Nova Donatiokat, némellyek károkra
Leány ágnak, 's Vereknek *præjudiciumokra*,
Vagy más egyéb nagy tsalárd és bínes okokra
Extrahalni szoktanak a' magok jussokra.

xxxvii.

XXXVII. TITULUS.

Azt híjják a' *Juristák* uj *Donationak*:
Mellyet első levélre másodszor *donalnak*;
De ha Uraságában jól vóltál *jufsodnak*!
Mond uj *Donatiodat confirmationak*.
Ha néked jó az első régi *Donatiod*!
Tehát ugy kelhet arra jó *Confirmatiod*;
De ha erőtelen lesz régi *collatiod*!
Invigorosa léssen *nova Statutiod*.
Novum just miként vihesz saját jószágidban,
Avagy *Confirmatiod* mint szerez azokban!
Tehát annak formáját a' *Tripartitumban*
Ha keresed, megleled ezen *Titulusban*.

XXXVIII. TITULUS.

Hogy Ok-levél nállad nints, azután velle él;!
Ha azon megesküöl! ott Vér-árulást téss;
Sőt ha két ág *jusából* Leányt ki-rekeszt!
Bizonyoson azért-is te Vér-áruló les.
Es ott az hamis hitért reád Törvényt mondnak;
Vér-árulás 's hamis hit terhén *convincalnak*;
De ha meg nem esküdtél! ludasnak nem hínak,
Hanem csak vér-árulás *pénaján* marasztanak.

XXXIX. TITULUS.

Ez méltó büntetése a' vér-árulóknak:
Hogy ő minden jószágát elveszti magának;
Es örökös Bölgája lesz Attyafiának
Az kit ő tudnillik el-árult vólt annak.
Leánynak-is hasonló büntetése léssen,
A' ki nevet Királytól Fiu-ágra veszen

B 3

A' vég-

A' végre: hogy más Leány-vérit Törvénytelen
'S tsalárdul jószágából nyilván ki-rekeszsen.

Azért ha el-akarod kerülni *pœnáját*
Hamis vér-árulásnak *condemnatioját*!
Ne tagadd-meg Vérednek *Genelogiaját*,
Se ne mond idegennek édes Atyádfiát.

XL. TITULUS.

Hallyátok Atyafiak! valahányon vagytok:
Annyi részekre oszol jóvatok 's jószágtok;
Kisfebtekre áll a' Ház, hol lakott Atyátok;
De mást, másutt a' közből ti-is tsinállyatok.
Ha ott az Atyai ház-kivül más ház nintsen,
Közönségesre illik Atyafi építsen;
Es az Atyai házért annyi részt el-vegyen
Mint azon Atyai ház bõts szerént mit érjen.
De ha ott más Telek nints, sem *pertinentia*,
A' kire épitheffen kisfebbiknek Báltya!
Akkor ottse Báltyával a' Házat megosztja,
Mert azt a' jó igazság és Törvény úgy tarttya.

XLI. TITULUS.

Ha pedig az Atyai Ház megbõtsültetik!
Tehát abból egyenlõ részt véssen mindenik,
Es kisfebbik Atyafi által a' nagyobbik
Pénzel igaz bõts szerént ki-fizettettetik.
De ha Leány ott kisfebb, léssen a' Fiunál!
Ezen Törvény nékie semmit sem *suffragál*;
Mert Fiu méltósággal nagyobb az Leánynál,
'S ki-fizetvén a' Leányt, õ marad az Háznál.

XLII. TITULUS.

Férjfi.

Férjfiakat illeti levelek tartása,
'S míg Fi-ág lesß, nints ahoz Leánynak olly *jussa*.
Hogy az Ok-leveleket õ *conservál*hassa,
Sem pedig a' jószágot hogy oltalmazhassa.
Hanem nagyobbik Férjfi Atyafi kezében
Adatnak a' Levelek, ha nem lesß estelen;
De ha nagyobb Fi, bolond, vagy tékozló léssen.
Azokat az kisfebbik Fi véßi kezében.

XLIII. TITULUS.

Ha miket osztogatlan Atyafi *acquirál*!
Abból osztozás előtt szabad ha *disponál*;
De az osztozás napján *indivisus*okkal
Egyaránt meg oszt minden keresményt azokkal.
Miket az osztogatlan Fiak *acquirálnak*!
Osztozáskor õk a'val egyaránt osztoznak
Haßnot és kárt egymásnak semmit fel nem tudnak
Mert örökös Törvénye az, a' Magyaroknak.

XLIV. TITULUS.

Ha miket osztogatlan *acquirál*ß magadnak
'S azt oszlóra nem adod Atyádfiainak!
õk-is abból a' miket kerestek 's találtak,
Sem Atyád jóvaiból néked Rést nem adnak.

XLV. TITULUS.

Ha rendes *Divisot* akarsz *cerebrálni*!
Tehát *Mandatum* által kell azt végben vinni,
'S azon Vármegye-Tisztit kell oda hivatni
Hól Atyádfiaival akarsz megosztzni.
Ha pedig külön külömb Vármegyékben vagynak
Azon megosztandó jók, kikből Rést magadnak

B 4

Venni

Venni akarſz! ott tehát Réſt addig nem adnak,
Miglen nem viſt Itéllő-Meſtert *Diviſornak*.

Ha valamelly Ok miatt *Diviſio* után

Valamellyik Atyafi uj oſtozáſt kíván!

Uj oſtozáſt ő néki nem engednek nyilván

Külömben, hanem hoſſſu pör-folyáſán 's úttján

XLVI. TITULUS.

Soha-is uj oſtozáſt Vér-atyafiaknak

Törvény ſzerént a' Birák azokban ſem hagynak

Melly jókat 's jóſágokat Atyák *dividáltak*,

Vagy kiket a' jobb Atyák régen feloſtottak.

Ha hatalmas Atyafi miket erőſakkal

Elveſen ő Véritől nyilván hatalommal!

Tehát abban uj oſláſt engednek olly okkal:

Hogy az, kerelle amazt *longus proceſſuſſal*.

Vérek közzött nints helye az idő-múlának,

Azon jókban, mellyeket ő ſ *juſſal* birnak;

De az Hatalom irant léſen helye annak;

Azért addig leld úttját pörrel *patratum*nak.

XLVII. TITULUS.

Ha igaz Vérségedet valakihez mondod,

'S hatvan Elztendőök alatt megbizonyíthatod!

Tehát meghólt Vérednek jóvához leſz *juſſod*

'S azon *juſt* Törvény ſzerént el-is foglalhatod.

De az oſtozás után melly jókat *acquirál*

Atyádfia! te reád azon jóſág nem ſzáll;

Hanem ha az *acquirens Fratered* *decedál*!

Annak *acquiſtuma Fiſcuſra* *redeál*.

Teſtvér Atyafiak közt ha valamellyiknek,

Király jóſágot adánd közzüllők edgyiknek!

Tehát

Tehát ahoz ſem léſzen közök a' többinek,

Hanem *Fiſcuſ* leſz Ura *defectuſſán* ennek.

XLVIII. TITULUS.

Ha jóſágot ád Király Férjnek 's Feleſégnek

Es halála történik valamellyik félnek!

Addig azon jóſágok *Fiſcuſ* nem illetnek,

Míg nem leſz *defectuſſa* máſik *ſuperſtreſ*nek.

Melly jóſágokat Férjnek 's Feleſégnek adnak;

Azok a' Férfiakra egyeneſen ſálnak;

Es ha *Donatioban* Leányt-is bé-írnak!

A' Fiak *defectuſſán* Leányra maradnak.

Férj 's Feleſég valamelly jóſágokat véſnek,

'S levélben bé-íratik mind kettőnek nevek,

Ha egyike *decedál* e' két ſeményeknek!

A' vótt jóſág arra ſál, a' ki él közzüllék.

XLIX. TITULUS.

Ha te idegent fogadſz vér Atyádfiának,

'S azonban Törvény ſzerént téged *meſnot* aznak

Király *Gratia*jával nem haſználhatz annak,

Mert az *Adoptiuſ*ra jóvoid nem ſálnak.

L. TITULUS.

Ha bizonyos időben Atyafi hallgat,

'S máſik Atyafi, Leányt Fiu-ágnak írat,

Es azon Leány meghal! tehát illy Ok alatt:

A' *Fiſcuſ* foglallya-el azon *bonum*okat.

Oſlás után Atyafi valamit *acquirál*!

Azon jóſág Bátyyára ſem ötsére nem ſáll,

Hanem azon Jóſágban ha ő *deſciál*!

Abban Király *Fiſcuſ*ſa legottan *ſuccedál*.

LI. TITULUS.

Míg a' Fiu megnősik, 's Leány férhez mégyen!
Addig édes Attyának hatalmában lében;
Fiu-is ha Attyával megostozva nintsen!
Semmit mással nem köthet édes Attya ellen.

Ha éretlen idejű Fiu vét Attyának!
Szabadon megverheti testét Attya annak;
Attya magára vévén terhét ő Fiának!
El-kötheti jószágát helyes okkal másnak.
Attya, tulajdon Fiát akarattya ellen.
Meg nem tartoztathattya, ha Fia el-mégyen;
Fiát, Attya ha avar ő lében kétélen!
Maga helyett zálogban hagyhattja tömlőtzben.
Ostozatlan Fiunak hatalmában nintsen
Hogy Attya jószágából mit másnak kötheffen,
De ha azon kerelmény az Fiáé lében!
ő abból szabadon *disponálhat* kün's-ben.

LII. TITULUS.

Fiával hat Okokért Atya ostozhatik:
Ha Attya kegyetlenül Fiától bántatik;
Ha Attyának élete ellen lefelkedik;
Ha ok nélkül ellene jár és igyekezik.
Es ha Attyát nagy bűnnel Fia bé-vádollya,
Melly Királynak 's Országának nintsen ártalmára;
Ha Fiu rosz társaság közzé magát adgya;
Rabságból módgya lévén meg nem szabadittya.

LIII. TITULUS.

Fiunak őt Okokért les *Divisioja*:
Hogy ha Attya, Fiának jóvát tékozollya;
Ha jó úton jóvára nints Fiának gondgya
Ha büntelenül Attja, Fiát sanyargattja.

Es

Es ha házasságának Attya *contradicál*;
Ha gonoszra unósollya ugyan valósággal:
De Fiu nem ostozik azon *bonumokkal*
Attyával, az mellyeket az Atya *acquirál*.

LIV. TITULUS.

Attyával édes Fia, akkor ostozhatik!
Az mikor Törvény szerént ő megházafodik;
Sőt az Annyától maradt jók-is őt illetik;
Mellytől édes Attyától el-fem tiltathatik.

LV. TITULUS.

Fiak, az kik bolondok, kábák 's estelenek!
Eletekig Attyoknak hatalmába lesnek;
De ha árvaságra kél valamikor ügyek!
Akkor Atyafi lében Tutorok nékik.

LVI. TITULUS.

Fián, Attya hatalma illy okon megűnik:
Hogy ha halállal élők közzül el-költözik;
Melly Atya halál által hogy ha el-aluszik!
Jobb-attya hatalmában Fiu adattatik.
Es ha Attyát Törvénnel méltán meg-*Notazzák*,
Fogva mint *Nororinst*, *Nota* miatt tarttyák,
Melly még irt okok miatt semmiképen Atyák
Fiakon hatalmokat tovább nem tarthattya.
Fogoly ellen nints helye az idő múlásnak
Valamíg a' fogságban az foglyok maradnak;
ők-is idő múlással ellenben másoknak
Addig míg rabok lesnek, nem *prescribálhatnak*.

LVII. TITULUS.

Pennáddal és kardoddal miket *acquirálhatz*,
's miket *Contractus* által berezhetz 's találhatz!
Olly

Olly ingó és ingatlan jókat másnak adhattz,
Fiad 's Leányod között szabadon fel-oszthatz.

LVIII. TITULUS.

Atya, az ő jószágot Gyermekei károkra,
Bizonytalan ok alatt másnak nem hagyhattya;
Sem másoknak edgyik Vér, másik Vér kárára,
Őstől maradt *bonum*it nem *conferal*hattya.
Sőt ha arról másokkal *Contractizál*na-is,
Avagy új *Transfactiot* 's levelet írna-is,
Azon kötés levélnek haszna nem lesz úgy-is;
Mert meg nem áll Törvényben olly *Fassionalis*.

LIX. TITULUS.

Ha tsak magánosan lesz a' Tereh fel-vétel!
Semmiképpen nem élhetz a' Törvényben evel;
De ha edgyütt véseß-fel terhet gyermekiddel
Megáll, ha megegyeztél a' több véreiddel.
Ha *Contractus*ban irod nevét Fiaidnak
Es terheket magadra felvéseß azoknak!
Meghíhattya, ha vélik lenni azt károsnak;
Ha Dijadat 'sa' summát le-téßik! *Emptornak*.
Sőt Fiaid ha holtod után *retractál*nak!
Dijad le-tételivel másnak nem tartoznak;
Hanem köz-bóßt le-tévén Fiaid *Emptornak*!
Mit eladtál, kiváltya közbóßtssel magoknak.
Akkor léßen sükséges az tereh felvétel:
Mikoron azt máképpen nem kerülheted-el;
Ha rab vagy, 's *Gratiája* alatt másnak fekszel;
Illy okokért oßtatlan jószágot adhattz-el.
Mert a' Király kegyelme vétkeßnek úgy használ
Hogy ha eßtendő alatt *Actorral concordál*;
De ha

De ha meg nem békéllik addig az *Actorral*!
A' Királynak kegyelme néki nem *suffragál*.

LX. TITULUS.

Ha másnak jószágodat elakarod adni!
Tartozol Véreidet aval megkinálui;
Mert ha meg nem kinálod! azt Atyádfiai
's *Propinquid* közbóßtssel fogják kiváltani.
De ha jószágot eladß magad rabságodért
Es fogságod idején fejed váltságáért!
Szabadon eladhatod azt ollyan okokért,
Ha pénzt Atyádfiai nem adnak *jussodért*.
Mert jószág vételével ha megkináltatnak,
De pénzt Atyádfiai tenéked nem adnak!
Azt summában adhatod szabadon másoknak;
Mellyet oßtán közbóßtssel ők ki né válthatnak.
Ha pedig azt akarnák Vérek *redimál*ni!
Capitalis summát kell jószágért letenni,
's nem zálogról irtt pörrel kell *Emptort* kereßni
Hanem hoßßú pör úttyan kellek elnyerni.
Jószágodat másoknak mint add-el közbóßtssel!
Lásd-meg az *Decretumot*, 's ott olvass-meg rédel
En nem irtam azokat sámodra ide-fel,
Mert mostani időben ritkán élünk evel.
Az melly jók és jószágok Leányt nem illetnek!
Abban néki réße nints, mint az idegennek
De ők Atyafisághoz mivel hogy közelbek
Jószág váltásához-is ők közelbek léßnek.
Fiak, Leányok 's Vérek ha nem találthatnak!
Annak megváltásához *jussa* van bomséßnak;
Mert ahoz méltósága jobb az *vicinusnak*,
Mint sem a' távul lévő *extraneus*oknak. Ha

Ha az Atya esendő nagy nyomorúságban;
 Rabbá tévik Tömlőczben, feje váltságában;
 Jószágát eladhatja olyan *casus*okban
 Fiak, Vérek, tilalma nem használhat abban.
 Szomszéd, ha olly jószágot akar *redimálni*
 A' mellyben *Successor* nints kit fogna illetni!
 Jószágot *Capitalis* summát kell letenni,
 Es nem köz-bótsú által kell azt *redimálni*.

LXI. TITULUS.

Vér, másik Atyafival hogy ha ostoztatlan
 'S terhet magára veszen jószágot eladván!
 Azon *just* a' másik Vér pörrel egy *Octavan*
 Pénz nélkül vißsa nyeri ő magának ottan.
 'S *Venditor* rébit, Vérnek bótszettel le-kell tenni,
Emptor *venditor*nak is illik *contentálni*;
 De *Venditor* jóvából ha ki nem fog-telni!
*Emptor*nak, 's *venditor*nak a' kárt el-kel túrni.
 Atya ha ő jószágát, Fia kedve ellen
 Ok nélkül másnak adgya Zálogbá 's örökben!
 Azt ha Fia meghija! az ő rébét ingyen,
 'S Atya rébét köz-bótszettel veheti kezében.

LXII. TITULUS.

Atyafia kötését, az ki meg nem hja,
 Es Atya *Fassio*ját *usu* *roborallya*,
 'S mind kettőt hallgatással hogy ha elmúlattya
 Bár örökké hallgasson; a' Törvény azt tartja.

LXIII. TITULUS.

Höl edgyik Atyafiról, áll a' *ius* másakra!
 Ott iktatás *Consensus* nem kell *Fassiora*,

De az

De az idegeneknek az örökös *ius*ra!
 Szükségek van Királyi *firmus Assensus*ra.
Fassio, ha *Consensus* nélkül bukólkodik!
 Estendeig *roborald*, mert ahöz, az illik;
 Ki-is *Statutio*val ha *roboraltatik*!
 Ep erejében marad, és el-fem aluszik.
 Akkor *confirmaltassal* az *just Consensus*sál:
 Mikor az edgyik *Fatens heres* nélkül meghal;
 De ha azok-életben lesnek valósággal!
 Nem bukás *roborálnod* azt *Statutio*val.
*Fassio*t estendeig hogy ha nem *roborál*ß,
*Consensus*sál! azután attól elmaradß 's válsz;
 Es a' Király *ius*sából miket *apprehendál*ß!
 Estendeig olyatén *just* illik *Statuál*ß.

LXIV. TITULUS.

A' *Regius Consensus*t Lajos Király régen
 Ezer három-száz ötven és egy estendőben
 Szerzé azt Hiveinek, és ki-adá bépen,
 Hogy mind Urak 's Nemefek éllyenek aképpen.

LXV. TITULUS.

*Defectus*hoz közlító akérmelly seméllyek,
 A' kik jószágot birnak Urak és Nemefek!
 Királynak *Consensus*a nélkül bukólkódnak,
 A' nélkül nints erejek, hogy mással kőssenek.
 De rendes *Fassio*jok az Atyafiaknak,
 Kiknek jóvak 's jószágok egyről másra állnak!
 Arra nem bukás adni *Consensus*t Királynak.
 Mert azon jók Királyra másként sem maradnak.

LXVI. TITULUS.

Hogy

Hogy ha edgyes semélyek egymás közt végeznek
 'S jóvak 's jószágok felől ők *Fassiot* tesznek!
 Azok Király kegyelme nélkül búkólkódnak;
 Az nélkül nints erejek hogy mással kössenek.
 Mellyet-is, ha Királytól edgyik *obtaineál*
 'S az megholt jószágában iktatással béáll!
 Ott ő Esztendő alatt miket *apprehendál*,
 Mint ostofozó Atyafi abban úgy *succedál*.
 Atyafiat ha fogadtz *Adoptio* által,
 Es a val végezést téfz erős *Contractussal*!
 Tehát az erejében nem marad olly okkal:
Successorid ha vagynak több Atyafiakkal.
 Olly *Adoptio* pedig helyben hagyattatik:
 Király kegyelme által melly *roboráltatik*;
 De ha azon jószágban *Successor* leletik!
 Tehát az *Adoptivus* abban nem ostofozik.

LXVII. TITULUS.

Mikor Uraságában vagyok jószágomnak!
 Akkor mondom magamat abban *Possessor*nak
 De mikor *successora* vagyok én az *jus*nak!
 Akkor vallom magamat abban *Successor*nak.
 Hogy ha magzatok nélkül Atyafi *decedál*!
 Tehát más Attyafia jóvában *succedál*;
 De ha Feleséget hágy és Leányt Házánál!
 Azok Tutorsága-is azon Vérre rá áll.
 Jószág ne illesse-is Leányt! mindazáltal
 Tartozik a' *Successor* Atyafiu a val:
 Leánynak menyegzővel, étellel, ruhával;
*Relict*ának az *Dójsal* és *Parafernummal*.

De ha

De ha a' *Defunctus*nak Attyafia nintsen!
 Tehát az *Adoptivus succedál* helyében;
 Ki-is mintegy Atyafi bintén azonképpen
 őket *procuralnia* tartozik mindenben.

LXVIII. TITULUS.

Ha valaki jószágod elvéfzi erővel!
 Tehát azt estendeig üzd-ki tés-is törrel;
 De ha az egy Estendőt ott el-tölt békével
 Tés azon *Violentust* keresied Törvénnyel.
 Ki-is fején 's jószágán ha pörrel keresied,
 Elmarad mint hatalmas bizomnyal ellened,
 'S jószágodat-is mellyet elfoglalt volt tölled!
 ő tölle Törvény úttján akkor vízfza nyered.

LXIX. TITULUS.

A' kik kötés levélben *Nullum just* bé-tesznek!
 Soha azon józágnak Birói nem lesznek;
 Sem ők, sem maradékjok aból részt nem vesznek
 Hanem örökké abban lesznek idegenek.
 Az kik pedig nem irtak *Nullum just* levélben!
 Tehát bár eladták-is jószágokat pénzen
*Emptor*nak örökösön, vagy igaz tsereben
 De annak *defectussán* rájok száll ísmétlen.

LXX. TITULUS.

Minden jószágos Ember igaz tseret tehet,
 Es jószágot rendesen 's hasznoson tsereíthet;
 Mellyet Vér és *Successor* 's Fiu sem ellenzhet;
 De ha ellenzenék-is! tsere végbe mehet.
 Ha az tsereílt józágból az *Hares* *decedál*!
 Tehát azon józágba a' *Successor* bé-száll;

C

Mivel

Mivel az melly jószágot el-tserélt vólt, a val
Jussát ki-nem rekefzi az *Contambiummal*.

LXXI. TITULUS.

Ha pedig az Atyafi véfzi azt efzében:

Hogy álnokság 's ravaszság vagyon a' tserébél!
 Tehát azon *Possessort* edgy *Octavás Széken*
 Megnyeri, és köz-bötstsel véfzi azt kezében.

LXXII. TITULUS.

Hogy ha te valakivel jószágot tseréltél,
 'S mit Tserében elvóttél, a val tudva éltél!
 Nem retractalhatod azt semmi színű pörrel,
 Hanem megkell örökké nyugodnod tserével.

LXXIII. TITULUS.

Ha Tseréltél, 's tseréhez te summát tóldottál!
 Tserélt jószág ugyan tsák az Fiadra száll;
 De tseréhez melly summát adtál 's ragasztottál!
 Azon summa Fiadra és Leányodra száll.

LXXIV. TITULUS.

Az *Juristák* nevezik azt *cautionak*
 Mellyet más nével hinak ők *Evictionak*;
 Kit a' Tseré levélben azért *inferalnak*:
 Hogy a' tserés személyek egymást óltalmazták.
 Mert ha az el-tserélt jók pörrel elnyeretnek!
 Illik, hogy a' tserélt jót vízfza add más félnek!
 Mert ha vízfza nem adod szörin Tserélőnek!
 Akkor Birák jóvadból hasonlót elvesznek.
 Es a' káros Tserésnek azt adgyák kezében
 Hogyha te *Evictiot* ítál vólt Levélben;
 De ha te *Evictiot* nem fogadtál ebben!
 Ment lézfesz, és perefed tsak az kárral léfzen

LXXV. TITULUS.

Nem edgy az *Impetitor* az *Violentussal*;
 Mert Az Törvény Berént jár, s' Amaz erőssakkal
 Tartozol *Impetitor* ellen *Evictioval*;
 De *Violentus* ellen nem tartozol a val.
 Más ellen *Evictiot*, miként végy magadra
 Es mint víselhész gondot azon *processusta*!
 Itt téged igazítlak a' *Tripartitumra*
 Es az *Approbatában* arról írt *locusra*.

LXXVI. TITULUS.

Ha, te *rata portiot* eladcz valakinek,
 Es attól, mások abból Rést pörrel elnyernek,
 Ha magadra nem vótted tethét azon Réstnek!
 El-kell túrni abbéli kárát az vevőnek.
 Ha kinek Falut eladcz ahoz tartozókkal,
 'S más annak határából a' mi rést elfoglal!
 Nem tartozol *Emptornak* lenni óltalommal,
 Annál inkább nékie semmi *contentummal*.
 De ha azon Falunak bé-irtad határit,
 'S söröl sóra levélben jegyzetted *metait*,
 Es *Emptornak* felvótted *Evictio* rendit!
 Akkor megkell fizetned ő *pratensoit*.

LXXVII. TITULUS.

Evictiot magadra vévén ha mit eladcz!
 Arról azon *Emptorral* te pört nem indíthattz;
 Hanem miket eladtál, azoktól elmaradtz;
 Jóbb azért ha *Emptornak* eziránt békét hadtz.

LXXVIII. TITULUS.

Király mit *apprehendál*, vagy mikhez *pretendál*!
 Abban száz-estendőig időmülés durál;

De az Pap negyven egész estendőket számlál,
'S harminczkét estendőkig az Nemes *prescribál*
üdümlás Városi *Civisek jussában*

Tart tizenkét estendőt *complementumában*;
Az Törvény harminczkettőt foglal hatalmában,
Addig kezd, mert azután meghal ő magában.

De edgy Nemzetből álló Véreknek *jussában*,
Dós megfizetésében, 's *Quartalitumban*,
Határ igazításban és zálogos *jusban*!
A' Törvény idümlást nem szabott azokban.

LXXIX. TITULUS.

üdümlás nem lében azoknak dolgokban,
Kik fogságban tartatnak idegen Országban,
'S vadnak Török Tatárnak nehéz igájokban,
Vagy más hitetleneknek kemény rabságokban.

Edes Atya Királytól ha sámkivetésben
Küldetik, és Fia-is ő velle elmegyen!
Semmit idümlással el-nem vett Törvényben;
Mert ha megjő, jószágát veheti kezében.

Illyetén idümlást *Protestatio*val,
Pör indítás nélkül-is csak edgy tilalommal
Elűzhettz, és semmivé tehettz te bizonynyal
'S peredet elkezdheted az *adversa pars*al.

LXXX. TITULUS.

Jót, 's jószágot zálogban veszedelmes birni,
Es arról csak miket-is isonyatos irni;
De ha Császári Törvény azt bé-hagyta jöni!
Az Ország-is úgy kezdte azont *usnálni*.

LXXXI. TITULUS.

Az zálogban adó-fél adgya-el jószágát;

De az

De az zálogban vévő vési annak hasznát;
Miként ne legyen vétek birni mások *jussát*!
Nézd-meg a' *Decretum*nak ezen *Titulus*sát.

LXXXII. TITULUS.

A' Zálagos jószágban nem foly idümlás,
Ha abban száz estendőt eltölt-is Uforás,
Mellyet azon Vérségből-álló *Posteritas*
Mindenkor sabadoson kiválthat; de nem más
Hogyha te jószágodat Uforásnak adod,
'S azonközben történik tenéked haláloed!
Mind Fiaid, Unokád, Véred, *Succesorod*,
Pénzel azt kiválthattják, 's mind pedig Leányod
Ha Uforásnak adod *jussod*at zálogban,
'S Uforás Király *jussát* belé vési abban!
ő azzal-is nem lehet örökös az *jusban*,
Mert ha pénztét letéved, ő attól elkoppan.

Jószágodat Uforás ha zálogban birja,
Es abban Király *jussát* ujjolag avattya!
Azt méltán kétbin-alatt soha nem tarthattya;
De Fiad, *Succesorod* tőlle kiválthattya.

'S ott más *jus*t, ha *prætendál* Uforás magának!
Uraságán kívül kell lenni a' jószágnak;
'S abban úgy kell perelni *jussát* *Possessor*nak;
Mint mások, más jószágért pörteni *Isoktanak*.

Mert senki kétfzín-alatt jószágot nem birhat,
(Egybersmind örökösön 's zálogbá nem tarthat)
Mert, ki zálogos *jusról*, örökös *jus*t irat!
Annak zálagos *jussa* mindörökké hallgat.

LXXXIII. TITULUS.

Jószágot köz-böts felett hogy ne adhas másnak;

C 3

Es azt

Es azt mint *redimálhasd* ismétlen magadnak;
Nézd ezen *Titulussát* a' *Tripartitumnak*;
Fellyebb erről *szóllottam*, kerest-fel magadnak.

LXXXIV. TITULUS.

Határ igazításban időmúlás nintsen;
Királyok határokat határozták régen;
Es hogy nevek maradgyon jó emlékezetben:
Papnak, Urnak, 's Nemesnek adták kegyelmesé

LXXXV. TITULUS.

Falu telepítésben, 's halmok hányásiban,
'S azok elosztásiban 's el-hasításiban,
Mint nem foly időmúlás olyan *processusban*!
Decretumban megteleled ezen *Titulusban*;

LXXXVI. TITULUS.

Olly *Metalis* levél jó, 's marad *vigorában*:
Mellynek vóltál *reale Dominiumában*;
Ha *reambulator* celebrálj Határban!
Azt *usufsal* roboráld 's úgy maradtz-meg abban.
Metalisok, kik Ország Biráitól kelnek
'S kétfél akarattýából Törvény szerént lesznek,
Avagy a' kik alkalom által végben mennek!
Azoknak mindörökké megmarad erejek.

Király és Palatinus emberei által

Jelen lévén *Vicinus Conterraneussal*;
Ha úgy járj és peragálj határt *Metalissal*!
Megáll, ha nem ellenzik *Contradictioval*.
Ha *cursus*, 's hányási erigált *Metaknak*,
Írás-által levélben kifejezve vannak,
Es birodalmában-is vóltál te azoknak!
Ollyatén *Metalisok* mindenkor megálnak.

LXXXVII. TITULUS.

Ha Víznek árradása, 's folyása történik;
'S víztől mi réz földedből ha elbakaftatik!
Azon Rést mások tölled ott el-nem vehetik,
Mert viz-folyás *Metának* akkor nem tartatik.
Ha pedig az hasznos Viz elhagyván folyását
'S másoknak határára *derivallya* úttýát!
Ugysem valhatod annak Törvény szerént kárát
Mert birhatod Hídadnak és Malmodnak hasznát
Gátot 's töltést-is szabad néked tsináltatnod,
Hogy aval magad földét te megöltalmazd;
De más földét nem szabad aval elfoglalnad
Annál inkább *szomsédnak* kárát munkálódnod.
Nékem-is ha olly Vizen léssen az én Malmom,
Mellynek az edgyik mártýát birja a' *szomsédom*:
Gátomat szabadon ahoz ragaszkodhatom;
De aval az ő jussát elnem foglalthatom.

LXXXVIII. TITULUS.

Vérek, Leány negyedek, Ábonyoknak, 's Leánynak
Attyok és jószágából Törvény szerént adnak;
Mellyet-is örökösön Leányok nem birnak,
Mert nekik, annak bősit letébsik a' Fiak.

LXXXIX. TITULUS.

Leányidat szám szerént ha lesznek-is tizen!
Tsak edgy Leány negyeddal *contentallyád* lépés;
De ne add az negyedek tsak edgyiknek éppen,
Mert ők ostan negyedek kérnek külön külön.
Az Atya és jószágát négy Résekre oszttya,
Melly Rések negyedikét Leányának adgya;

De azon Rést a' Fia köz-bótsátsel kiválttya;
Es bóts-által a' Leányt pénzel *contentallya*.

XC. TITULUS.

Pör nélkül ha Negyedét adcz egyik Hugodnak!
Az más Leány pörbe fog, 's látója les, annak
Ha vané jószágodban *jussa* Leány-ágnak,
Az mellyből te rést adtál az másik Leánynak.

XCI. TITULUS.

Az hajadon Leányok vallást nem tehetnek,
Oltalmi, 's *Curatori* másnak nem lehetnek,
Sem pedig Tutorságot ők nem viselhetnek,
Mert ők elméjek Berént gyengék, 's erőtlének.

XCII. TITULUS.

Az hajadon Leányok Attyoknak házában
Miként maradhasanak 's *Quartalitiumban*
Hogyhogy *Succedálljanak*! nézd-meg irásombá
Az huszonkilentzedik felső *Titulusban*.

XCIII. TITULUS.

Az Aßbonyinak bizonyos jutalma, Jegy-ruha;
Mellyet, hogy ő velle hál, ad néki az Ura;
Többre mégyen Ur Aßbony *Dossának valora*,
Mint közönséges Nemes Aßbony jegy-ruhája.
Záslós Ur Aßbony *Dossa* négyfáz forintokkal,
Es az Nemes Aßbonyé ötven aranyokkal.
Rész-Berént folyó pénzel, rész-Berént marhával
Fizettetik-meg Férje *Successori*-által.

Hogyha Férj megmaradand és az Aßbony meghal!
Tehát *Dossa* Fiára és Leányára áll,
Vagy azokra áll kiknek életében *Teszlál*,
Ott csak azok oßtoznak az Aßbony *Dossával*.

Az Pa-

Az *Parafernum* pedig olly ajándék marha
Mellyetád az Aßbonyinak Mátkája vagy Bátyya,
Ajándékba mikor van menyegzője napja
Ki-is, mint az jegy-ruha, néki olly fájattya.

XCIV. TITULUS.

De kik nevezteffenek itt Záslós Uraknak!
Nézd ezen *Titulussát* a' *Tripartitum*nak;
Azon Uraktól maradt árva *relictaknak*,
Kiket azon dolog néz *Dóst* fáz Girát adnak.

XCV. TITULUS.

Kész pénzel és marhával *Dórsát Relictanak*
Fizetik-meg kiket néz azon Atyafiak;
De ollyaknak kell lenni azon rész marháknak,
Mellyeket az vásáron könnyen eladhatnak.

XCVI. TITULUS.

Első Férjtől *Relicta*, *Dóst* egészbet veßen,
Es második Urától *Dossa* tsak fél leßen,
Harmadßor, annál kevesb ha ő férhez mégyen
'S végre *Dóst*, egipár battyán tsizmátadnak jegi-

XCVII. TITULUS. (ben.

Jegy-ruháját 's negyedét egyßersmind Anyámnak,
Együtt nem kereshetem Jóbb és Bép Anyámnak
Mert ha negyedét kérem az édes Anyámnak!
Akkoron kell keresnem *Dossát* Bép Anyámnak.

XCVIII. TITULUS.

Minden ingó *bonumi* Nemes *Personaknak*
Teszlalatlan és gyermek nélkül kik meghalnak!
Valami jók tudnillik azoktól maradnak;
özvegy Feleségekre egyenfén állnak.

C s

Az

Az *Relicta*, míg nevét Férjének viseli,
 'S máshoz férhez-menéssel ő magát nem köti!
 Addig Férje *jussából* az *Relicta*t senki
 Ha *Dorsát* letési-is, ki-nem rekestheti.
 Ha pedig a' *Relicta* máshoz férhez mégyen!
 Az illik: Hogy *Successor Dó*st néki letégyen;
 Kinék-is ha letési *Dó*rsát mind egébszen!
 Kételen les jósbágból ő-is hogy kimennyen.
 Ha *Defunctus* jósbága annyira *abundál*:
 Hogy jósbága több marad ötven-ház jobbagynál!
 ötven jobbagy *Dó*rsában ez *Relicta*ra áll;
 De *Successor* elvési, mit többet ott talál.
 Ha tsak egy volt *Castellja*'s Vára *Defunctus*nak!
 Tehát birni nem hadgyák azt a' *Relicta*nak;
 Hanem más *Udvarházat* néki *deputálnak*,
 Mellyben lakjék, míg nevét viseli Urának.
 Ha pedig fok Várai maradnak Urától!
 Akkor adnak néki-is egy Várat lakojul;
 Mellyben míg férhez mégyen lakhatik bologgul
 De ha ő férhez mégyen! másra áll azontul.

XCIX. TITULUS.

Ha pedig önnön maga az Nemes meghalánd
 Addig, míg gyermeki közt jósbágot megoftánd,
 'S maga után özvegyet, Fiat, 's Leányt hagyánd!
 Tehát azok osztják-fel, valami maradánd.
 Mikor *Relicta*, 's Fiu, és Leány osztznak!
 Akkorannyi részt vesnek az meñnyinők vanaik
 De özvegy jobb köntösét, 's hintóját Urának,
 Es bekerek lovait vési őmagának.
 Mikor pedig olly Fiak, 's Leányok osztznak,

Kik

Kik addig osztzatlan Atyafiak voltak!
 Akkor Fiu részen kül foglallya magának
 Attyafegyverit, kikből részt nem ad Leánynak.
 De melly Fiak, osztzás előtt megoftoztak,
 'S melly Leányok rend-berént kiházosítottak!
 Tehát azon osztáskor ők nem osztozhatnak
 Az ingó jókkal, mellyek Attyoktól maradtak.

C. TITULUS.

Az melly *Parafernum*ot hozott az *Relicta*!
 Rési felett elvési, mert az, ő sajáttya,
 Törvény berént-is másnak senkinek sem adgya,
 Hanem azt, miként az *Dó*st, magáénak tartja.
 Sőt ha ő Mátkaságban *testalatlan* meghal!
 Vére és Szüléi osztznak-fel azzal;
 Mátka, ha egyben nem kél az ő mátkájával!
 Soha sem osztozhatik az *Parafernum*mal.
 De ha egyben házassul mátká mátkájával
 'S házasságban *Aßonyu* *Testalatlan* meghal,
 Es gyermeke sem marad, ki osztózzék azzal!
 Azt, tehát hűtős Férje veszi-el olly okkal.

CI. TITULUS.

Ha olly ménesfe marad az megholt Nemesnek,
 Mellyet Feleségével ők edgyütt gyűjtöttek,
 Es abban ötven Lovak szám berént nem lesnek!
 Azok egyenlőképpen megoftanak köztök.
 De ha azon ménesben több les ötven lónál
 Kikről-is nem *testalt* volt! Fiai azokkal
 Ugy osztznak valamint osztól maradt jókkal;
*Dó*st, 's negyedet fizetnek ők azon marhákkal.

CII. TITULUS.

Ha Férj az Feleséggel jósbágot kereste,

'S le-

'S levélben Felesége nevét bé nem tőtte;
 Abban Feleségének, nem leß semmi része,
 Hanem az Gyermeekre áll, vagy Véreire.
 De ha Feleségének akar kedveskedni,
 'S kívánnya, hogy Jószágban része légyen néki!
 Tehát levélben nevét belé kell iratni,
 'S ugy *Succedál* jószágban; kívülle nem senki.
 Valamiket kerestett Férj zálogos *jussal*,
 'S akár mint kereste-is azon *Titulussal*!
 Felesége 's Gyermeke mint egyéb ingókkal
 Az mint oßtozni szoktak, oßtoznak azokkal.

CIII. TITULUS.

Hogyha a' Férj jószágát elzálogosította
 'S azonközben ő néki történik halála!
 Tehát azon jószágot, a' ki akkor birja:
Dóssát azon megvéßi az Férj *Relictaja*.
 'S ha ki azon jószágot azután kíválta!
 Illik hogy az Úforást avar megkinállya.
 Es az kiváltás napján, ki azon *just* birja,
 Annak a' *Dóssát* ujjolag *Redemptor* megadgya.

CIV. TITULUS.

Ha ki jóvát 's jószágát *per notam* elveszti,
 Vagy egyéb *Scelussáért* fejét veszik néki!
 Annak *jussát* azután, ki azt fogja birni,
Dóssát attól *Relicta* méltán megkérheti.

CV. TITULUS.

Feleség tisztességét, hogyha félre téßi,
 'S Parázna-ság vétkében önnön magát ejti
 'S Férje tőlle elválík! *Dóssát* ő elveszti;
 De az *Parafernumot* ugyan csak elvißi.

Ha pe-

Ha pedig Férje tudva ötet vißsa véßi
Dóssát-is Felesége Férjétől megnyeri;
 'S többör-is ha ollyatén kurvaságban leli!
 Hogy vétkét eltúrte vólt, meg nem büntetheti.

CVI. TITULUS.

Ha két Vérek tudatlan házasodnák egyben,
 Es azoknak gyermekek Házaságban léßen!
 Ők bár elvállyanak-is azután Pap béken,
 Jószágból mindazáltal gyermekek részt vélzen.
 Sőt *Dóssát-is* Feleség, Férjétől megnyeri,
 A' *Parafernumot-is* szabadon elvéßi;
 De ha tudva Házasul így egyben valaki!
 Tehát azok Gyermekeit, jószág nem illeti;
 Hanem Vérek oßtoznak meg azon jószággal
 Avagy más *Successorok* az Atyafiakkal;
 Sőt ha azon Gyermekeket Pápa hatalmával
 Abban *legitimálná*, sem használna avar.
 Mert abban vagy Atyafi, vagy *Fiscus succedál*,
 Es onnét jegy-ruha-is Feleségre nem áll;
 Ott Feleség nem marad más egyéb haszonnal,
 Hanem tulajdon tsak az egy *Parafernummal*.

CVII. TITULUS.

Két Vérek házasága, abból jól megtettzik;
 Vérek *Successoroktól*, ha az megtiltatik,
 'S az dolog valósággal köztök megtudatik,
 Ki-is negyediziglen Törvény ellen clik.

CVIII. TITULUS.

Vérek egyben kelések közt a' tudatlanság
 Szerzi, hogy Gyermekeket illessé a' jószág;
 De ha Vérek közt tudva leß azon Házaság!
 Jószágban nem oßtozik, sem Fi sem Leány-ág.

Kiket még a' Pápa-is *legitimalással*,
 Sem pedig a' Király-is *confirmatioval*:
 Igaz *Successorokká* nem tehen bizonyyal,
 Hiané vagy Vér, vagy *Fiscus* ostoznak jóvakkal

CIX. TITULUS.

Dóssát Urának Asszony ugy *relaxálhattya*:
 Ha jószágát többíti, 's arra pénzét adgya,
 Betegségében ötet ha orvosoltattya,
 Es *Testamentum* által ha Férjének hadgya.

CX. TITULUS.

Férj, 's Asszony mit keresnek ha kötik egymásnak
 Megáll, ha az Véreknek nem *prejudicialnak*;
 De *Simplex Fassioja* Urához Asszonyinak
 Megnem áll, ha kárára van Attyafiaknak.
 Ha pénzt Férje házához Felesége visen,
 'S arany, ezüst, marhákat bőven ad kezében,
 Kikkel Ura magának kün 's ben hasznot téhen
 Megáll, ha az Véreknek kárára nem léhen.

CXI. TITULUS.

A' Férfi husonnegyben, 's Leány tizenhatban,
 Er annyi estendőkre *perfecta* atasban;
 Férfi, 's Leány tizenkét estendős korokban
Procuratort valhatnak minden *causakban*.
 Ezüstről és Aranyról, 's pénzről a' Férfiak,
 Tizennyoltz estendőket érvén *contrahálnak*;
 Es tizennyoltz estendős korokban Leányok,
 A' megirt *bonumokról* ok *fateálhatnak*.
 De az Fiak husonnegy estendős korokban,
Disponálnak és kötnek mással minden *jusban*;
 A' Le-

A' Leányok tizenhat estendő forgásban
Contrahálhatnak ok-is az Negyedben 's Dóssban.
 Mindazáltal Leányok illy okon vallhatnak:
 Ha tizennegy estendős korban Férjével vannak;
 De míg Leányok lesnek, 's addig *fateálnak*!
 Mikor ok Férhez mennek, *Fassiot* meghínak,

CXII. TITULUS.

Magokkal szabadoknak tsak azok mondatnak:
 Kik semmi hatalmában nintsenek másoknak;
 De az Leányok, miglen Férjnek nem adatnak!
 Ok addiglan másoknak hatalmában vannak.
Tutelanak Furistak három nevet adnak!
 Edgyik *tutelat*, híják ok *legitimának*,
 Másodikat nevezik *Testamentarianak*;
 Harmadikat pediglen mondgyák *Dativának*.
 Arvákat *Tutor* alá tsak azért rekestik:
 Hogy jószágoknak gondgyát ok nem viselhetik;
 De az igaz Tutorság olly személyhez illik:
 Kitől az árva jóva híven őriztetik.

CXIII. TITULUS.

Ha az nevét Férjének *Relicta* viseli,
 'S Férjhez-menéssel magát ő máshoz nem köti,
 Es árvái maradnak Férjétől önéki!
 Azoknak *Tutelája* tsak ötet illeti.
 Ugy ellenben Anyák-is ha meg-haláloznak,
 Es Anyák hólta után Atyák megmaradnak!
 Ott árvák *Tutelája* az Attyokra állnak;
 'S Atyák lesnének *Tutori* az ő árvájoknak.
 Ha pedig Atya paraßt nemből való léhen,
 'S idegen Feleséget a' jószágban visen,

Es árvák jószágának tékozlója leszen!
 Tehát jószág adatik más ember kezében.
 Ha az Fiu meghalánd, 's Unokák maradnak!
 Azoknak *Tutelája* jobb Attyókra állnak,
 Mert ő a' Fő eleje árva Unokáknak,
 'S gondgyokat visélnie tartozik azoknak.
 Ha pediglen a' jószág Annyokat illeti,
 'S Hites társul az Asszony magát máshoz köti,
 Es az első Férjétől maradnak gyermeki!
 Ő tartozik azoknak gondgyokat viselni.
 De ha az meg-irt jószág nem Anyai leszen!
 Tehát az Vér *Succedál* Tutorság tistiben;
 Ki-is miként *fungállyon* a' gondviselésben:
 Itt alabb megtalálod ezen *Series*ben.

CXIV. TITULUS.

A' *Testamentarius* Tutor akkor leszen
 Mikor édes Attyának Attyafia nintsen;
 Vagy pedig midőn Attya véfi azt esében
 Hogy Atyafi jószágra *aspirál* erőssen.
 Akkor valakit Atya hágy *Testamentumban*!
 Azon semély les *Tutor* Árva jószágában;
 Mert tulajdon Attyának áll az hatalmában,
 Kit akar ő, halála után hadni abban.

CXV. TITULUS.

Dativus Tutorokat az Királyok adgyák:
 Mikoron *Testalatlan* meghalnak az Atyák,
 Vére, 's Atyafi nélkül maradnak az árvák,
 Es nints Rokonságok-is, az kik általmazzák.
 Király i ly fogyatkozást ha esében véssen!
 Illik *protegálnia* őket kegyelmesen;

Ki-is

Ki-is árvákat adgya olly *Tutor* kezében:
 Hogy jóvak és jószágok ne veszedelmezzen.
 Ott a' Király olly *Tutort* rendel az Arvának:
 Ki, nem les *tékozlója* árva-jószágának;
 Sőt ki gondgyát viséllye hűségesen annak;
 Es azon Vármegyében mondállok lakosnak.
 A' *Tutornak* hűsége abból próbáltatik:
 Ha az árvának jóva el-nem tekozlódik,
 Hanem az árva jóva tölle őriztetik,
 Es igazán az árva számára tartatik.
 Midőn pedig az *Tutor* bé-áll *Tutorságban*,
 Szükséges fel-irasson mindent *Registrumban*,
 Mert az árvák mikoron érnek ember-korban,
Tutortól, ha esék les, mindent vesnek számában.

CXVI. TITULUS.

Höl *Testamentum*-által hagyott *Tutor* nintsen!
 Ott Atyafi *succedál* *Tutorság* tistiben;
 De előbbör a' Fiak állnak belé ebben,
 'S azután az Leányok ha Fiú nem leszen.
 Holott tellyeséggel van Fi-ág *defectussa*
 Ott, akkor kerül elé Leány-ág *sexussa*;
 De ha tsak Fiat illet, azon jószág *jussa*!
 Leány-ágra ott nem áll *Tutorság usussa*.
 A' melly jószágok felől máfok kételkednek:
 Ha azok Férfiat-é? vagy Leányt illetnek?
 Ollyan jószágban Leány *Tutort* nem erebtenek,
 Mert abban Fejedelmek *Curatort* rendelnek.

CXVII. TITULUS.

Vére, két ágon lévő, ha edgy idejük,
 'S mindkét ágon *perfecta* *atasba* értenek

D

Sőt a'

Sőt a' *Tutors*agra-is ők elégségesek!

Ott tehát *Tutor* léssen nagyobb *Fiu* köztek.

Ha pediglen kisebb lesz az *Fiu* idővel,

Ugyhogy a' *Tutors*ágot nem viselheti-el!

Akkor a' *Tutors*ágot a' Leány veszi-fel

Addig, míg *Fiu* fel-nő, 's bir *Tutors*ág tisztelet.

CXVIII. TITULUS.

Agnatum és *Cognatum* nevek különböznek,

'S az *Polgári Törvényben* azért nem egyeznek.

Mert ők az *Agnation* Fi-ágot értenek

De *Cognatio* neven Leányt jelentenek.

CXIX. TITULUS.

Naturalis *Tutors*ág ott akkor elbomlik:

Höl *Testamentum* által jó móddal hagyatik,

De *Tutors*ágban olyan *Bemély* nem léphetik,

Az ki *Infamia*val meg-*Not*aztatatik.

Ha az *Atya*, *Leányát* rendeli *Tutor*nak

Olly jószágban, mellyhez van *juss*a *Fiu*-ágnak!

Tehát abban *Leányok* nem *Tutor*kodhatnak,

Mert az *kárára* volna az *Succession*nak.

Az *Atya* melly *Bemélyt* lát hogy *juss*át kívánnyal

Attól a' *Tutors*ágot méltán eltilthattya:

Sőt kinek ő akarja, azt annak hagyhattya,

Mert ő avel *Babados* miként édes *Atya*.

CXX. TITULUS.

Testamentum által tött *realis* *Tutorok*,

Törvény szerint valóknál Méltóságosabbak

Es *Dativus*oknál-is ők sokkal nagyobbak:

Sőt a' *Tutors*agra-is azok botosáttanak.

Mert *Testamentarius* *Tutor* elébb léssen,

Es másodszor *succedál* *Adoptivus* itten

Utol

Utolszor a' *Dativus* *Tutor* áll-bé eben;

Másoknak ezenkívül *jussok* ahhoz nintsen.

Adoptivus *Bemélyről* ha léssen *contractus*,

'S *contractus*ra adatik *Regius Consensus*,

Es ott senki nem léssen *Atyafi masculus*!

Tehát *Tutors*ágban áll *Tutor Adoptivus*.

CXXI. TITULUS.

Melly *Atyafi* jószágát és *Fejét* elveszti,

'S azon *sententiában* függ dolga önéki!

Addig a' *Tutors*ágot ő nem viselheti,

Míg *Fejét* és jószágát vissza nem nyeréndi.

Ha jószágát *Atyafi* ok-nélkül eladgya

Melly jószág volt azelőtt több *Vérek* oszlója

Am bátor azt adná-is *Feje* váltáságába,

De *Tutor* nem lehet, mert kétség fér hozzája.

Ha ki ömagát köti másnak hatalmában,

Avagy ha *Nota* miatt *incurrál* *pœnában*,

'S tiszteletét elvesztvén van *infamia*ban!

Tehát nem lépik olyan *Bemély* *Tutors*ágban.

CXXII. TITULUS.

*Tutors*ágtól így magát *Vér excusálhattya*:

Ha sok gyermeki vannak; mellybe van jószág;

Ha feles *Vármegyékben* vagy *portioja*.

Ha *Király Táborában* vagy *néki* földgya.

'S *Király* *Bolgálatyában*, ha ő *Curiosus*,

Ha *Director*, *Orator*, vagy *Cancellarius*,

Ha *Kints-tartó*, *Provisor*, *Cursor*, és *Prefectus*,

Ha *Præthonotarius*, vagy *Tabellarius*.

Es ha *gyógyulhatatlan* az ő betegsége,

Ha *Deaks*ágot nem tud, írni sem tud keze,

Ha hatvan Estendöket már el-ért ideje,
 Ha árvák édes Attya, völt nagy ellensége.
 Ismét ha annyi időt nem ért idejével;
 Mellyben árvák jószágát *curálhatná* esssel,
 Es azt óltalmazhatná mások ellen pörrel;
 Illy okokért Vér magát megmenti ezekkel.

CXXIII. TITULUS.

Ha *Tutor* vagy! Hívséggel *Tutorságban* *fungálly*,
 Hogy magadra Hitetlen nevet ne *attrabálly*;
 Mert ha árva jóvában tékozló léss, 's mordály!
 Kétképpen megfizeted; Bátor azon megállly.
 Ha pedig az Arvának semélljét megbántod,
 Annak ügyét és pörít hamissan forगतod!
 Az miatt *infamia* léss néked jutalmod
 A' kárt-is megfizered dupláson, meglátod.
 Az *Tutor*, *suspectus*nak akkor íteltetik:
 Mikor árva ok-nélkül tölle rongáltatik,
 Erel, 's ruházat nélkül gonoszul tartatik,
 Es általa jóbága elvesztegettetik.
 Ismétlen ha árvára rosszúl vagyon gondgya;
 Ha árvát jó erköltsre *Tutor* nem taníttya;
 Ha rossz erköltsben önnönmagát-is foglallya;
 Ha begénysége miatt Arvát nem tarthattya.
 'S ha *Tutor* ellensége völt árva Attyának;
 Ha *Tutor* kívánója árva jószágának,
 Sőt ha kezdi mondani azt tulajdonának!
 Ollyan semély nem lehet *Tutora* árvának.

CXXIV. TITULUS.

Az Vérektől *Tutorok* akkor vádoltatnak;
 Mikor ők tékozlói árvák jóvainak,

Demig

De míg rendes idejek nintsen az Arváknak!
 Addig *Tutorság* végett mást nem vádolhatnak.
 Mikoron *legitima atast* érnek Arvák,
 Akkor a' *Tutorok*at bátran vádolhattya;
 Es ha a' Fiaik azon időt érik! Atyák
 őket *Tutorság* alá másnak nem hagyhattya!
 Arvák ha *legitima atast* érendenek
 Tehát *Curatorok*at magok rendelhetnek!
 De melly Fiaik bolondok, kábák, 's estelenek!
 Mind örökké *Tutorság* alatt léssen ügyek.

CXXV. TITULUS.

Ha ollyan *suspicio Tutor*hoz férkezik,
 Hogy tölle árva jóva igen eméstitik!
 Akkor jószág Királytól köz-kézhez adatik,
 Es attól az *suspectus Tutor* eltiltatik.
 De ha *Tutor suspectus* azonközben meghal!
 Tehát a' *successori* kételenek aval:
 Hogy ők sámot adgyanak arról *ratioval*,
 Es legyenek árváknak *plenum contentummal*.
 Ha pedig ollyan *Tutor* *deprehendáltatott*:
 Kitől az árva jóva eltékozlottatott,
 Ambár ő kés vólna-is arról adni sámot;
 Es azt-is *refundálni* árva mi kárt vallott.
 De azon gonosz *Tutor* Király hatalmával
 Ki-vettetik, és tovább nem bir *Tutorsággal*;
 Mert sándékát jelenti *Tutor* ollyan okkal:
 Hogy ő az árva iránt völt gonosz sándékkal.

CXXVI. TITULUS.

Tutor tatoriával 's *Revisionállal*,
 Octavakon 's Székeken tellyes méltósággal

D;

Pört

Pört indíthat, 's végezhet, Prokátorok által
Tractálhat, 's concordálhat *Adversariussal*.

Sőt addig, míg az Árva árva sámban lesznek!
Prokátort *Tutor* nélkül vallván nem tehetnek;
Mert ők Prokátor által melly *Fassiot* téstnek!
Azoknak tellyeséggel nints semmi erejek.

CXXVII. TITULUS.

Ætasokat árváknak, az Ország-Birái
Ugymint Bölts, Tekintetes Itéllő Mesteri,
Káptalan 's *Convent* előtt kell *recipiálni*
's árvák hány estendősök azt *revideálni*.
Az melly *Revision*nak olly ereje leszen:
Hogy azzal az levéllel árva seméllýében
Egész Országban *Tutor* a' peres helyeken
Az árvának hasznára kóthet Törvényesen.

CXXVIII. TITULUS.

*Revisionalis*nak, 's Prokátor levélnek,
Törvény sékeken vagy on egyenlő erejek;
Mert ha árvák károkkal miket mással kötnek,
Revisionalissal felbomlik kötések.

Legitima atasban ha árvát megtsallják!
Azt *perfecta atasig* árvák *revocállyák*
Es kik addig árvákat *Contractusra* hajtyák!
Revisionalissal árvák *retractállyák*.

Az melly *Revocatiok* az Ország Birái
Ertelmes, okos és bölts Itéllő-Mesteri
Káptalanok, 's *Conventek* hitese *Collegái*
Előtt, bókta rendesen *effectumban* menni.

De melly kötést *Perfecta atasig* az árvák
Megnem hiúak; hanem azt csak *nemoba* hadéják
Azután

Azután azon kötést az okos *Juristák*
örökké állandónak és jól költnék tarttyák.
Ha pedig *Fassioját*, *Fatens retractállyá!*
Tehát időmúlásig kell *moveálni*;
Es azon pört, *longussal* kell *assequálni*,
Sőt az meghívás mellett kell azt folytatnia.

CXXIX. TITULUS.

Árvák, kik *legitima atast* nem értenek,
Ha ők *Revisionált* pörben elé-vístnek!
Revisionálissal ők megmenekednek
Azoktól, kik a' Széken perelnek ellenek.
De ha olly pör kezdődik és foly árva ellen:
Az mellynek *processus*a jószág végett leszen!
Tehát azon pör folyhat addig árva ellen,
Az míg árva arra kél, hogy ott megfeleljen.
Kitől-is *Revisionál* ha *producáltatik!*
Tehát az *responsio*, 's pör elhalaftatik
Mind addig az ideig, míg árva tudnillik
Tizenkét estendőben Törvény szerént lépik.

CXXX. TITULUS.

Olly pörökben az Árva tartoznak felelni,
Sőt másoknak végiglen Törvényt-is állani;
Kik Attyoknak életkben kezdettenek folyni;
Mert illy okon nem lehet az'pört *prorogálni*.
Ha pedig az éretlen idejű árváknak
Ott Hűt *depositiot adjudicálnának!*
Olly Hűt-letételt addig pörben *prorogálnak*,
Miglen tellyes ideje bé-nem telik annak.

CXXXI. TITULUS.

Ollyan *jursok* és pörök ha árvákat nézik,

Melly Iktatás, Bévitel-felől indíttatik,
Vagy Határ-járás végett melly pör mozdíttatik!
Azok *procurálása* az *Tutor* illetik.

Ha mikor pör támodánd valamely *jus* ellen!
Akkor *Tutor* mond ellent az árva képében;
Ha árvať *Evocállyak* magá seméllýében!
Ott az *Tutor* felel-meg az árva képében.

Ha *Statutio* ellen Árva *contradicál*,
Avagy ha Határ-jarást árva nem *admittál*!
Akkor árva *Astor* lesz ellenmondásával;
Kíért megperelhetik Árvať azonokkal.

De ha árva jószágoknak lesz Uraságában,
'S Iktatás, Határ-járás vitetik olly *jus*ban,
Es maga *Contradicál* mások ellen abban!
Addig ő meg nem felel, míg lesz árságában.

Mivel a' *Statutiot* ha csak elhallgatná
Es a' *Contradictiot* ő *prætermittálná*!
Maga *jussát* illy okon árva *amittálná*,
Mellynek-is jövendőben nagy kárát vallaná.

CXXXII. TITULUS.

Az árvať Törvény szerént-való ideiglen
Hatalom dolga felől ha vonándod pörben!
Téged minden bizonnal az árva Törvényben
Maga Díján elmaraszt (: a' *Competens* széken:)

CXXXIII. TITULUS.

Az Bóts, *Juristák* között kettő; tundniillik:
örök Bótsnek, 's köz-bótsnek azon bóts módatik
De örök-bóts, köz-bótsnél többnek íteltetik,
Es bámmal tízser többnek mint köz-bóts értetik.

CXXXIV. TITULUS.

A' Birságok mindenütt Törvényes székeken Mi-

Midőn *exequáltatnak* az ő idejekben;
Az köz-bótsról fenn megírt *series* rendiben,
Decretumban megvannak, 's tartatnak aképpé.

Kik a' *Tripartitumnak* legelső *pars*ában
Száz és harmincz-harmadik nagy *Titulus*ában
Vannak rendel-leírva ott *Chatalogus*ban,
'S úgy mennek *effectumban* állývel ez Országban.

Negyed megfizetésben, Zállog letételben
Jószág megváltásában, Fő váltáság dolgában
Es azokhoz hasonló *occupatiék*ban
Köz-bótsstól soktak élni jó Pannoniában.

Dós megfizetésében tsak Nemes Udvarok
Lakos Jobbágy ülések, puszták és majorok
(: De *excepiáltatván* falunk kívül valók:.)
Bóts szerént fizetődnek-meg az ő *valorok*.

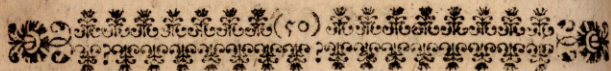
Melly Rések pedig Falu derekán-kül vannak!
Azok Dósbán Áßßonyoknak soha nem adatnak;
De özvegynek Dóssáért marháat és pénzt adnak,
Mit igaz *valor* szerént azok érni fognak.

Hogyha te mikkel másnak valóban adós léfz
Avagy ha akarkinek te valami kárt téfz,
Vagy patvarban *incurrálß*, vagy ha Szék törő léfz
Azt, ha ingó marhákkal megfizeted, ment léfz.

Azok-is mind a' Bótsnek renditől függenek,
Mellyek Határ-járásból indulnak és kelnek;
Ugymint a' bántó földek, berkek, erdők, hegyek
Széna rétek, és fölők, 's egyéb örökségek.

Vége az ELSŐ RESZNEK.

MASODIK RESZ.

I. TITULUS.

örvényes pör folyásról MASODIK RESZ
tractál,

Ország végzéseiből 's *us*sokból melly áll,
Mikor Biró Törvényt mond vagy mikor
exequál,

Mint járjon ő el abban, mindent egybe
foglal.

II. TITULUS.

Pör, az melly *processus*sal sokott megindulni,

Szintén olly pörfolyással kell elvégeződni;

Ha uj végezésekben mi szerzés kezd jöni!

Valamint a' berzetik, akképpen kell élni.

Ha pedig uj berzések, Uj Törvénnyé lesznek,

De az régi berzésnek *us*sásával élnek!

Ott tehát erőtleneb, lesznek későbbiek

Es az elsőkkal azok el-is töröltetnek.

Mert az *realis us*s, Uj Törvényt elronttja:

Ha a' kösség sokással a' régít megtarttja,

De viszont az Uj Törvényt ha Király kiadgya!

Ugy kell azt megtartani, miképpen ő sabja.

III. TITULUS.

Tsak magától a' Király semmit sem végezhet,

Sem Törvényt Ország Népe nélkül né berzethet

Mikor-

RESZ.

51

Mikoron pedig az Nép végez Törvényeket!

A' Király *confirmálly*a azután ezeket.

IV. TITULUS.

Papok, Urak, Nemesek mondatnak Népeknek;

De nemtelen Paraßtság hivatik Kößségnek;

(: Mert az Nép nevezetén Nemesek érternek,

De a' Kößségnek nevén, Paraßtot jelentnek:)

V. TITULUS.

Ha kívül-valók ellen Végezés tétetik!

Azon *Induciában* ollyan mód tartatik:

Hogy külvalóknak három holnap engedtetik,

Mellyben azok a' Törvényt addig megérthetik.

Mikor pedig büntetést ahoz nem ragaßtnak!

Akkor a' külvalóknak edgy holnapot adnak;

De a' Hazában lévő minden lakosoknak,

Elég a' kihirdetés napja *Statutum*nak.

VI. TITULUS.

Honnét vött eredetet a' Törvény, ha kérded?

A' *Decretum*nak ezen Réßében megleled,

*Us*sit, *Receptum*it ha ott megkeresed!

Minden *incrementum*át annak megértheted.

VII. TITULUS.

Ha nevét tudakozod a' *Privilegium*nak!

Mondhatod azt másképpen *Prærogativum*nak

Es Királytól adatott *Beneficium*nak,

Mellyet szabad Levélnek Magyarok mondanak.

Kettő az *Privilegium*: edgyik közenséges;

Es az másik, Személyre nézve nevezetes;

A' Közönséges pedig állandó 's örökös,

Mindenkor megmaradván léßen nevezetes.

Kit-is

Kit-is ád, 's enged Király valamelly Városnak,
Káptalannak, *Convent*nek, és *Collegium*nak;
De az *Simplex*, tsak addig tart miglen azoknak
Magvok szakad a'kik azt nyerték volt magok-

VIII. TITULUS.

*Commune Decretum*a Országnek 's Királynak
Mellyek nevezet szerént arról irattatnak,
Ha *Privilegium*ok Törvény ellen vannak!
Olyakat *Statum*mal tehát elbonthatnak.

IX. TITULUS.

*Privilegium*ot Király hogyha méltósággal,
Ad vagy enged tenéked tellyes hatalommal!
Megáll, ha az nem léssen másoknak kárával;
De ha kárával léssen! nem áll-meg olly okkal.
Az Király ha jószágot ád akarmiképpen,
Es adó fizetésből tégedet ki-veessen
Revet, vagy Vámot enged bárazon és vizen!
Azon *jus* megáll, ha más kárára nem léssen.

Első *Privilegium* az második által,
El nem romlik az másik *Possessor* kárával,
Mindazáltal a' Király szabad ő *juss*ával
Mellyből á' kinek mit ád, megáll valósággal.

X. TITULUS.

Sokadalmok, Vásárok, Révek adathatnak,
Kik *derogamen*ére nintsenek másoknak;
Kik-is ha más *juss*ának nem *pra*judicálnak!
örökké megtartatván mindenkor megállnak.

Vásárok, Sokadalmok eladásában,
Az első *Privilegium* marad *vigor*ában;
Vásárok úgy lehetnek valamelly Városban:
Hogy Uj vásár az első el-ne bontsa másban.

XI. TITULUS.

Olyan *Privilegium*, kit igazság ellen
Ad Király valakinek; nyilván Törvénytelen,
Ki-is ha közönséges Törvény ellen léssen
Adva! meg nem maradhat 's állhat semiképpen.
Mert mind Urak, 's Nemesek, kik hazánkba laknak
Egy Törvényt 's igazsággal élnie tartoznak
Perek folytatásában; Az mint *Decretum*nak
Első Részében rendel fellyeb írva vannak.

XII. TITULUS.

Szabadságod nyoltz képpen megrontod azokkal:
Elsőször: Ha gonoszul 's vissza élsz *juss*oddal;
Mint példának-okáért, ha a' Tolvajt nyársal,
'S az Lopót nem bünteted-meg akasztó-fával.
De véled megberzödvén, szabadon botsátoz;
Kéért Szabadságodat és méltán elrontod;
Másodszor akkor vész-el *Privilegium*od:
Mikor azt estendeig nem *Statuált*atod.
Szabadságod akkor lesz harmadszor erőtlén:
Mikor Törvénnyel *Notán* maradtz Király ellen;
Negyedszer: ha leveled más kárára léssen
ötödik: ha Törvényt mond az Király az ellen.
Hatodszor: vesztegléssel ha azt belé hagyod;
Hetedszer: utolbikkal ha első elrontod;
Nyoltzadik: ha Királytól azon Szabadságod
Meghivatik; Ezekért romlik-el te *juss*od.

XIII. TITULUS.

A' *Privilegium*ot petséttel petsétlik;
Petsétet-Petsét-metztzók *metallum*ra metztzik;
Melly-

Melly-is annakutánna viaßra nyomatik,
 Es ísméretes jelnek az petsét tartatik.
 De a' petsét kétféle: Méltóságos edgyik,
 Hihető és Bizonyos; Bizonytalan másik,
 Méltóságos petsétnek az méltán mondatik;
 Az mellynek kétség-nélkül hinnie kelletik.
 Illy bizonyos petséttyek van a' Királyoknak
 Es Ország Biráinak, 's az Káptalanoknak;
 Kik-is petséttyek alatt valamit kiadnak!
 Tehát megáll erejek mindenkor azoknak.
 Városoknak-is vagyon bizonyos petséttyek,
 Kiket a' Fejedelmek nékiek engedtek;
 Azoknak-is megmarad és megáll erejek.
 De azzal, tsak egymásközt *Civisek* élhetnek.
 Bizonytalan Petsétek, nem *authenticumok*,
 Kikkel az *privatusok* élnie foktanak;
 Semmi *just* ő petséttyek-által, 's alatt azok
 örökös *Tinlussal*, s' nével nem tarthatnak.
 De önnön petséttyekkel Erfekek, Pap Urak,
 Püspökök, *Pralatusok*, örökös Ispánok,
 A' Rázt Deszpottal edgyütt a' nagy Apát Urak
Procuratort tehetnek, 's *constituálhatnak*.

XIV. TITULUS.

Ezen tizennegyedik *punctja Decretumnak*,
 Le-irja melly Királyok levelei *Stálnak*,
 Melly nevét-is feltési *Gabriel* Deáknak
 Ki, fok áll leveleket szerzett volt másoknak.

XV. TITULUS.

Instantiara az melly *Transumptumok* kelnek!
 Nintsen Ok-levél nélkül azoknak erejek;
 De a'

De a' kik *proclamata* által végben mennek
Original nélkül-is jók azon levelek.
Divisorok az melly *párt* Ok-levélből irnak,
 Midőn az Atyafiak előttök ostoznak
 Es *Transumptum* alatt ök akkor melyt kiadnak.
 Azok-is hitelesek, 's méltán megtartatnak.
 Káptalan 's *Conventből*-is mellyek kiadatnak,
 Es *Praceptoriumra* ha *transmutáltatnak*,
 Kik-is levél másából nem *pariáltatnak*!
 Afféle levelek-is tehát megmaradnak.

XVI. TITULUS.

Levélből ha olly czikkelyt Káptalanok téssnek:
 Kiknek ísméretiről minket illy emberek
 Mostani biztatással bizonyosá tőttek, &c!
 Ollyatén leveleknek nints semmi erejek.
 Káptalanhoz az illik: hogy az *Fatenst* lássa
 Nemét, nevét, idejét 's helyét hogy tudhassa
 Es hogy ő jelenvöltát előtte irhassa,
 Hogy arról jó levelét *expediálhassa*.
 Ha *larvata personát* alitnak hamisán
 'S a val vallást tétetnek más *personájában*
 Itéllő Mester előtt, avagy Káptalanban!
 Ott nem okoztathatik Mester és Káptalan.
 De ha tudva Káptalan ollyat tselekefsik:
 Hogy tölle hamis levél iratik, 's adatik!
 Tehát mint hamis hitű akként büntetődik
 Tísból, 's petsétitől méltán *priváltatik*.
 Itéllő Mesterek-is fejeken maradnak,
 Ha ök-is áll levelet tsinálnak es irnak,
 Jóvaktól 's jószágoktól tulajdon magoknak
 Személyét illetőktől ök-is *priváltatnak*. Sőt

Sőt az hamis Káptalant azzal-is büntetik:
Ha ötet hamis levél tsinálásban lelik!
Hogy petsétet tűzessen homlokában fűtik,
Mert arra Törvény szerént méltóvá tétetik.

XVII. TITULUS.

Ha megakarod tudni Levél hamis voltát!
Nézd-meg annak *Annussát*, 's petsét rá nyomását
Circumferentiáját és *Subscriptioját*;
Sőt tekintsd-meg *Datumát*, Holnapját és napját
Levél *meritumához*, ha valamit adtak!
Ha tulajdon, 's Vezeték nevet ki-vakartak!
Levélben vonogatást ha tőttek 's irtanak!
Olyatén leveleket mondhattz hamisaknak.
Ha petséttyek el-hull-is igaz Leveleknek!
Petsét helye, 's írása de ha megtettzenek,
Mivel azok jó móddal 's igazán költetnek!
Azoknak mindörökké megmarad erejek.
All Levél hamisága abból-is megtettzik:
Hogy azt kinek nevében 's személynében szerzik
Levél szerzésekor Az, másutt találhatik,
Es jó bizonyságokkal *verificáltatik*.

Melly hamis levél voltát valaki megtudgya,
Tehát ellene mondgyon, és azt *obviállyá*;
Mellynek-is *Authorát* Ország *Decretuma*
Hitlenség *Notájának* rendiben foglallya.

XVIII. TITULUS.

Mikoron *Evocálnak*! Akkor pörben hinak,
'S ellened a' Törvényben *Actior* iratnak;
Hány *speciesse* legyen *Evocationak*!
Ez *Titulussát* olvasd a' *Tripartitumnak*.

Ha va

Ha valakit megkínálss jószág zálogával,
Es Leányt az Negyeddel, vagy *Relictát Dóssal*,
Adóssággal, oßláfsal, vagy *Parafernummal*!
Azokat kezd és végezd rövid pör folyáfsal;
De az egyéb pereket, mellyek kínáláfsal,
Vagy magyarázat nélkül való hivatallal
'S iktatáfsal kezdődnek, vagy Határ járáfsal!
Négy *Octaván* vidd véghez *longus processussal*.
Ha kit kötése szerént *Evictiora* hívnak,
'S Ok-levél kiadásért az Törvényben vonnak
Azért hogy másnál azok elrejtve vólnának!
Egy *Octaván* vége leß azon pör folyásnak.

XIX. TITULUS.

Ha pör támad vagy indul hatalom dolgáról!
Hivatal lenni szokott *residentiáról*,
Kinek-kinek zálogos és örök *jussáról*.
Vagy pediglen Tisztiből mellyben *fungál* arról.
Annak pedig valaki *Executor* léßen,
Höl *exequalni* akar azon Vármegyében
Kévántatik, jóßága 's Lako helye légyen;
Mert *Executor* senki nem lehet külömben.
De Király udvarából ha léßen *exmissus*
Deák, vagy más olly személy, avagy *Notarius*!
Tehát az *Executor* lehet és *Regius*,
Akár Nemes légyen az, és akár *Rusticus*.

XX. TITULUS.

Valamelly Ur, vagy Nemes Ország Gyűlésében,
Mást megól, vér, vagdal, áll tífteßége ellen,
Vagy megmotskol, 's meggyaláz hirében nevébé
Azt tsak egy *Scriba* által vohattyák ő: pörben.

E

Ha va

Ha pedig a' Nemesnek jószágá nem lében!
 Tehát Udvarházától hiva'sad Törvényben;
 De ha Lakó-helye-is önégie nintsen!
 Akkor hiva'sad ötet semély berént pörben.
 Ha ki Zálog 's *Dos* felől lében *admonitus*,
 Aról: Hogy pénzt *levállyon*, mellybé függet a' *jus*
 De ő pénz *leváláshoz* lében *alienus*,
 'S jószágot nem *remittál* mint *refractarius*.
 Sem pedig *Brevis* berént nem jó *Octavára*,
 'S Prokátor által sem áll-elé azon napra!
 Tehát, ha te léb azon *jus Impetitor*:
 Néked Biró pénz nélkül azt kezeden adgya.
 'S azután, ha mi *jussát* mondgya ahoz lenni!
 Uraságán kívül kell pörrel azt keresni:
 Sőt *emptor* annyin bokott azonkül maradni
 Az mennyit a' jószágért fogott *deponálni*.
 Hogyha *Relictákot*-is *Dóssal* megkinállyák,
 És az megírt mód berént őket reá hiják,
 Deők, hogy a' jószágot tsalárdul birha'sák
 A' Törvényt *Terminusról terminusra* vonnyák.
 Tehát azon *Relicta Dórsát* mind elve'sti,
 'S ő tölle jószágot-is az *Actor* elnyeri;
 Kit-is fizetés nélkül hűtős Biró béki
 Tartozik az *Actornak* kezében itélni.

XXV. TITULUS.

Ugyan azon egy dolgot ha mozdított pörrel,
 Es azt Törvényben üző két vagy három bínnél!
 Akkor a' *Calumniát* nem kerülheted-el;
 Légy hát okos Törvényben! ha pörle's peressél.

XXVI. TITULUS.

AZ E

Az *Evocatiokban* és az *Actiokban*,
 Mellyek kivált indulnak hatalom dolgában,
 Három dolgot kell ti'stán nevezni azokban;
 Személyt, időt, és helyet kívánnak magokban.
 Személy által: Alperes nevét megjelentik;
 Az idővel: mikor vólt, a' kárt megnevezik.
 Es helyel: a' Vármegye holott tudniillik.
 Az hatalom lótt 's törrent *specificáltak*.

XXVII. TITULUS.

Köz-vallatás, igazán pörben *declarállyá*,
 Mellyik félnek helyesebb ő *pratensoja*;
 Ha foglalás felől le's kinek *quarelája*!
 Akkor búkséges lében mások *Fassioja*.
 Melly dolgot az ott lévő helybéli lakókkal,
 Hol az hatalom történt azon som'sédokkal
 Es azon Vármegyei Nemes *Personákkal*,
 Megkell bizonyítani bizonyos Tanúkkal.
 Ha pedig a' Pör, határ, vagy föld véget le'sen!
 Azon föld-bínni illik, hogy vallatás légyen;
 De *Fassio*, hogy jobban *effectumban* mennyen:
 Szabadság, Mód, állapot, idő, 's hit kell itten.
 Szabadoson hogy Tanu arról vallást tegyen
 Módgyával hogy ő azt tsak ne hallotta légyen,
 Allapottya berént ő Nemes ember légyen;
 üdővel, hogy a' dolog jól jusson esében.
 Es utol'sor Hűt berént, hogy arról *jurállyon*,
 'S minden *Circumstantiát* és dolgot megmódjon,
 Mellyről *Relatoriát*, hogy *Regius* adgyon,
 Mellyben ki-kimiket vall, rendberént megirjó.
 De Parast bizony'sága Nemes ember ellen,

E 3

Törvény

Törvény szerént törvénybé nem áll meg külömbé
 Hanem ha *Sententiát* Biró arról téssen,
 Vagy ketten peres felek megedgyeznek ezen.
 Minden *Causák* az hűtnék *depositio*jában.

Terminálni szoktanak mindenféle *jus*ban;
 Azért tési-le hűtit minden Valló abban:
 Hogy az dolgot megmondgya igazán 's valóbá.

XXVIII. TITULUS.

Szükség hogy minden Tanu minekelőtte vall,
 Megesküdgyék igazán, mert tartozik a val;
 Semmiben hamiságot ne vallyon; egyből
 Igizat bollyon 's mondgyon hittet ajakival.

Félre tévén félelmet, kedvet, szeretetet,
 Barátságot, jutalmat, 's minden gyűlölséget,
 Megfontolván magában Lelki-isméretet,
 Igasághoz mutatson tökéletes bívét.

Vallatásra a' Tanút tizenhat girákkal
Impellállják hogy vallyon *Compulsoriummal*;
 De ha ő bót nem fogad! tehát olyan okkal
 Ispánok megbüntetik a' megirt birsággal.

XXIX. TITULUS.

Tulajdon és Vezeték nevei Tanuknak
 Két okokért vallató levélben iratnak;
 Először: mert a' Nemes két, három sombédnak
 Hiti, többet nyom, mint se másutt lakott húbna

Másodszor: azért írják *Relatoriában*:
 Hogy Allperesnek módgya legyen kifogásban,
 Tudniillik, ha az Tanu van *infamiában*

Megvethesse Allperes, ha les módgya abban.
 Mert lsten 's ember ellen, a' ki vétkezendik!

Az ol-

Az olyan hamis Tanut méltán megbüntetik;
 Melly bűnben ha az Tanu *deprehendáltatik*!
 Tehát megbüntettetik, 's pörben megvettetik.

XXX. TITULUS.

Az ki Király 's *Corona* ellen vétkezendik,
Perjurium vétkeben, mint hűtelen esik
 Es ha azért Törvénnel keresik 's elérik.
 Azt Magyarok magyarul Ludasnak nevezik.
 Es azon Ludaságot ha fejére rakják!
 Azt minden jószágától 's jóvától megfoszttyák;
 Sőt az ő semélljét-is ollyannak alittyák,
 Mintegy számkivettetnek *segregálnak* tarttyák.
 Tarka postó ruhában őtet öltöztetik,
 Süveg nélkül, 's mezteláb járni kénserítik,
 Kenderből nyött madzaggal derekát övedzik,
 Senkivel nem perelhet, őtet perelhetik.

De ha más *Actor* ellen esik hamis hitben;
 Ott kétszáz forintokon marad-el a' pörben,
 Mert akkor nem vét Király és *Corona* ellen,
 Hanem más *Actor* ellen csak tulajdonképpen.
 Kétképpen szokott ember hamis hitben esni:

Ha mit hitire fogad, 's-bé nem tellyesíti;
 De a val ő jószágát 's fejét elnem veszi,
 Utnak, Viznek 's üdönek rosz volta megmenti.
 Másodszor: hamis hitben, ember akkor esik,
 Mikor hazugságot mond, 's azon megeskűszik;
 Kivel-is romlására máfnak igyekezik;
 Kiért mint Hiti-segett akként büntetődik.

XXXI. TITULUS.

Midőn Peres-felek közt közvallás tétetik

'Saz valamellyik féltől nem tilalmaztatik!
 Abban másszor vallatás meg nem engedtetik,
 Mert hogy *peragáltasék Juristák* ellenzik.

XXXII. TITULUS.

Minden *Causák* az pörben hittel *Términálnak*,
 'S vallatás után hittel végbe-menni szoktak;
 Mert minden köz-vallatás után hitet mondnak
 Es abban végeződnek, 's abban-is maradnak.
 Felperes keresetit hat Nemes bomszéddal
 Es ímétlen ugyan hat *Conterraneussal*
 'S Tartományban lakozó tizenkét Tanukkal
 Megpróbálván nyertes lesz, annyi bizonyossággal.
 De ha meg nem próbálja az ő *Actioját*!
 Meg nem nyeri Felperes ő *pratenfioját*;
 Allperes-is ugyan ott meg nem menti magát
 Ha meg nem bizonyította ő *Responfioját*.
 Ha *Actor actioját* Allperes tagadgya!
 Ott ötvened magával *Actor deponálly*
 Hitit, és az Allperest akkor *convincálly*
 Es a' melly *just* elfoglalt volt *recuperálly*.
 Ha *Actor* keresetit Allperes tagadgya,
 Es Felperes próbálni azt meg nem akarja!
 Tehát arról Allperes igazságát adgya,
 'S huszon-ötöd magával magát *expurgálly*.
 Ha kisebb *Actus*iban Törvényes *Causáknak*,
 Megengedi Allperes az ő *Actorának*
 Hogy ő *jurállyon*; de az nem annál annak!
 Ott kell harmad-magával *jurálni Intusnak*.
 Akarmi apróbb perek *speciess*eiben
 Ha vétke ellen Tanu nem állattz a' Béken!

Jurál

Jurál harmad-magával és tölled ment léssen,
 Azonban *indebitán* ott elmaradtz pörben.
 Adótság dolgában-is és költsönözésben
 Ha Tanut az Felperes nem hoz adós ellen!
 Tehát adós 's Alperes maga személyében
Jurál, és az *Actortól* ő ment ember léssen.
 Mikor adótságodat valakin keresed,
 Vagy elvešett pénzedet mástól hittel kéred;
 Valamir bizonyíthatz, 's nem *contentál* véged!
 Akkor hittel pénzedet ekként megveheted.
 Hogy adótság valahány Girákra felmegyen
 Annyi számu Nemesnek veszed-el hűivel;
 A' parašt ember hiti száz pénzre mégyen-fel;
 De Nemesek nem élnek keresetben evel.

XXXIII. TITULUS.

Az Nemes ember hiti Parašt személy mellett (lett
 Szintén olly jó, 's úgy megáll, mint az Nemes mel-
 Nemes, parašt személyel, ha mi pört elkezdett
 Es annak Törvény szerént Biró itél hitet!
 Akkor a' Pör, magához hasonló pörökkel,
 Hűtít *deponálhatty* ugyan paraštokkal,
 Mint az Biró intézi annyi számuakkal
 'S megmentheti ömagát *conjuratorokkal*.

XXXIV. TITULUS.

Mikoron valakitől levelet kérnek-ki
 Es annak talátnak ott *occultatori*!
 Arról sulyosab Törvényt szoktanak mondani
 Mint sem hatalom felől melly pör kezd indulni.
 Ha *Actor* két vagy három bizonyságát adgya,
 Arról, hogy leveleit az Allperes tartya!

Es

Ott

Ott Alperes ha magát menteni akarja:

ötvened-magával kell arról *jurálnia*.

Ha pedig Törvény szerént felelendő hozzája;
Bizonyosága nem lévén, azt csak szóval mondja,
Akkor azon Alperes levél titkolója
Huszonötöd-magával magát *expurgállya*.

De hűt letételében ha megfogyahtozik,

Es a' megírtt mód szerént ő meg nem eskűszik,
Ott maga 's *Successorra*, melly *jus* végett perlik:
Annak *Eviſtor*ának lenni ítéltetik.

Mindazazáltal levelek számát hivatalban

Specificálnia kell jószág nevit abban;

Mert ha olly levelet kérő valakitől számban

Mellyel azután te élő! *Incurrális* patvarban.

Atyafiak mindnyájon az Leány ág ellen,

Külön-külön, nem szoktak megeskűdni ebben,

Hanem nagyobb Atyafi kinél levél lében

Es küszik-meg ötvened-magával a' pörben.

XXXV. TITULUS.

Peres mellett eskűvők *Relatoriában*

Négy okokért iratnak nevek szerént abban;

Először: ok-levelek bé-adatásában

Másodszor: Nemzetségnek biznyítottásában.

Harmadszor: *Meta* hányás, 's határ járás végett,

Negyedser: Főre való hit letétel felett;

De más hit letételben nem kívánnak illyet

Hogy a' megírtt mód szerént irjanak levelet.

XXXVI. TITULUS.

Az Nemes Tanut ne mond Törvényben paraßtnak

Se ne vald *Infamis*nak; mert arra *Actornak*
Ellened

Ellened egy *terminust* Törvény szerént adnak;

'Sha Tanu ollyan nem leß! Díján maradtz a'nak

Ha pedig *infamis* leß a' Tanu, 's nemtelen,

Es az megbizonyodik ott a' Törvény séken;

Tehát semmin sem maradtz a' peresed ellen;

Sőt ügyedet 's peredet megnyered Törvényben.

XXXVII. TITULUS.

Ha hit letételivel a' peres tartozik,

'S addig, míg *jurál*, néki halála történik!

Azon hit gyermekire tehát állittatik,

'S *Deponálni* az hitet tartozik nagyobbik.

XXXVIII. TITULUS.

Conjurator más mellett ugyan *azon* pörben

Azonkúl mást ki őtet bé-vitte Törvényben

Meg nem menthet senkit-is a' peres helyyeken;

Ha bintén *jurálna*-is! de erőtlen lében.

XXXIX. TITULUS.

Az Király-is Törvénynek tartozik engedni.

Es pörben a' *Director* által megfelelni;

De fején és jószágán nem szokott maradni,

Hanem a' kárt Tístei szokták megfizetni.

Ha Törvény hűtőt talál Királynak itélni!

A' *Director* tartozik érte megeskűnni;

De Király ok-levelet pörben bémutatni

Nem tartozik senkinek aztot elő-vinni.

XL. TITULUS.

Pap Urak, Szabad Urak, 's Gyűrűs Apáturak

Tiz Nemesek képekben külön-külön vallnak;

Sőt kérdésre felelni hittel sem tartoznak;

De meg kell jó lélekkel mondani mit tudnak.

A' nagy

A' Nagyságosok pedig és egyéb Nemesek,
Káptalan 's *Convent* előtt hit Berént eskeßnek;
Papnak 's Urnak ó Dijok báß girákra mennek;
Kik summa Berént négyszáz forintokat téßnek.

XLI. TITULUS.

Szemmel való meglátást, ha akarß tétetni!

Tehát megkell Hatalmaßt jószágban mutatni:
Azt jól megkell semével Káptalannak látni,
Azonkúl Tanukkal-is kell *verificálni*.

XLII. TITULUS.

A' *Sententiat* tartyák erős feleletnek,
Az vélekedést pedig mondgyák kétségesnek;
Hol külömb külömb-féle *opiniók* léßnek!
Ott kell azt megtartani, kik jobb móddal kelnek
Capitalis pœnában: azok méltán esnek,
Az kik hatalmas kézzel Nemes házra mennek,
Nemest megfognak, vernek, sebbetnek és ölnek
Avagy ha elfoglallyák jószágát Nemesnek.

De Vérek közt Atyafi abban nem *incurrál*,
Papot, Aßbonyt, Leányzótolly *pœna* nem *tangál*
Mert ók egyéb birságon ott az *Emendánál*
Nem maradnak; mint erről aláb az *Rend tractál*.

XLIII. TITULUS.

Capitalis pœnától Emenda ennyiben

Külömböz: mert hogyha te *succumbálß* a' pörbê
Emendában nem bántnak téged seméllyedben
Sem Fejedet nem vesßik, 's meg-sê fognak ebbê.
Hanem tennen réßedre nézendô *jussodat*

A' Biró elfoglalván felosttya azokat;
Abból két réßt elvesßen, 's *Aktor* harmadikat;
Ugy osttya-el a' Biró minden jóvaidat. Ki

Kiket-is Biró 's *Aktor* ketten örök *jussal*
Nem birhatnak, hanem tsak Zállog *titulussal*,
Mellyeket *redimálni* ha akarß hasonnal!
Redimálhattz Communis aestimatioval.

A' Papok és *Pralátok*, *Bárók*, Zászlós Urak,
Fejekért báß-báß Girát fizetnek *Aktor*nak;
De Nemesek Fejeket megváltván magoknak!
Külön-külön *Aktor*nak ötven girát adnak.
Melly Diu tsak egyedül az *Aktor*t illeti,

Es ahoz a' Birónak nintsen semmi közi,
De ha Diu ki-nem fog ingó jókból telni!
Azt tehát az ingatlan jókból kell fizetni.
Es mik azután abból az jókból maradnak!

Azok Biró 's *Aktor* közt Réßekre osztanak,
'S ki-váltásig Zállogul ó nálok hagyatnak:
Kiket-is közböts által töllek ki-válthatnak.

XLIV. TITULUS.

Criminalis pœnában ha a' Pap léledzik,
Ugy hogy a' Király ellen ó *Notában* esik;
Avagy ha gyilkosságot 's tolvajlást tselekßik
Akkor tistit elvesßti, 's fejét-is elütik.

Melly *Notáért* (: kivéven az Egyház jószágát:)
Elvesßti rá nézendô minden külső *jussát*;
De egyéb *foelussáért Patrimoniumát*
El-nem vesßti, mert az *jus* nézi Atyafiát.
Hitlenség *Notájában* ha a' Papok esnek!
ók Egyház jószágából semmit el-nem vesßnek;
De abban *successivè* a' melly Papot tesßnek!
Azon Egyház jóßági, azon Papé léßnek.
Egyéb dolgokban álló minden-féle pörben,

Az Egy:

Az Egyházi Ssemélyek *Secularis* ellen,
Visfont *secularisok* a' Papi rend ellen,
Minden *pénán* maradnak ok egyenlő terhen.

XLV. TITULUS.

Papnak kárt 's adóságot fizetni kell pénzel;
Kit ha nem tehet Biró! Pap jóvát vésti-el,
'S *Creditort contentálly*a, míg ő azt bősüvel
Jóság jóvedelméből kiválttya illy rendel:
Ha Papnak ingó jóva annyi érő nintsen,
Mellyből *Creditor* 's káros *contentumot* végyen!
Biró az Pap jószágát ott egy ideiglen
Usussáig iktattya *Creditor* kezében.

XLVI. TITULUS.

Káptalanok, 's *Conventek* egész *Collegája*
Mindenik hatalomnak, ha leső *patratora*!
óket nem külön-külön kell *aggraválnia*,
De ugy kell mint egy Ssemélyt *sententiáznia*.
Ha pedig Káptalanok avagy a' *Conventek*,
Valahol külön-külön *violentiát* téstnek!
Ugyan, ott jószágokról pörben idéztetnek,
'S külön-külön Birótól *Sententiát* véstnek.

XLVII. TITULUS.

Mikor a' Káptalannak ős jósága nintsen
'S Fő váltságon el-marad, vagy kár fizetésen;
Ha kérded elégtételt a' Felperes itten,
Azon *convicta parson* mi formában végyen?
Akkor az több *Collegák*, valamennyin lesőnek
Reus jóvedelméből az mit felvehetnek,
Személyére tudnillik az mely jutna ennek,
Tartoznak megfizetni abból Felperesnek.

XLVIII. TITULUS.

Az Papok Tístartói ha másnak kárt téstnek,
Akár Papok legyenek ok 's akár Nemések!
De ok azon jószágból, hol tístet viselnek
Mint más külső Nemések pörben idéztetnek.
Es ha az kárt elérik rajtok pör-folyásal!
Tehát ugyan Tístségek alatt való jókkal
Tulajdon őmagokat néző *bonumokkal*,
Kell *Attornak* 's Birónak lenni *contentummál*.

XLIX. TITULUS.

Prelátot és Káptalant edgyütt *Conventjekkel*
Mint sokták hatalomért megnyerni Törvényel,
Es mint menekedgyék külön-külön hittel,
Azt a' *Tripartitumban* olvasd-meg rendel.

L. TITULUS.

Az mely *Prelatusokat* ujonnan válastnak,
Kik külön megostozva Káptalantól vannak!
Első napjától fogva *Electiojok*nak
Estendős szabadságok vagyon mintárváknak.
Kik-is olly szabadsággal élnek ez Országban
Hogy jószág 's levél végett indult pör-folyásbá
Nem tartoznak felelni *Controversiákban*
Estendeig, míg vesők leveleket sámban.
Mindazáltal hatalom felől indult pörben
Mint Nemések ugy ok-is vonatnak Törvénybé;
Ha *Prelát* Káptalannal *indivisus* lében!
Tehát nekik nem adnak *Prorogatát* séken.

LI. TITULUS.

Prelát, *Pradeceffora* vétkéért Törvényben (bé
Nembűnhődik, hogyha azt nem vóták vót pör-
Deaz

De az Jobbágyok felől búkség Törvényt tégyen
 'S *Altornak* hajóbbágya kárt tőtt, megfizessen.
Ecclesiák jószágit a' *Pralátok* 's *Papok*,
 Vétkekért el-nem vesztik, ha min-el-maradnak
 Hanem a' kit közzüllők Fején elmarasztanak!
Contentumot kell tenni az kárért *Altornak*.
 Fiu, Attya vétkéért nem kárhoztathatik,
 Sem pedig Fő-válságon nem *convincáltatik*,
 De Attya jószágának bősín marasztatik,
 Mellyet megváltania közbótsttsel tartozik.
 Ha jószágot valamelly *Pralatus* elfoglal,
 Es a' *patratum* után azután ő meghal!
 Tartozik *Successor*a Törvény berént azzal:
 Hogy *Altornak* felellyen pörben *ratio*val.
 Ha a' *Pralatus* által jószág elvétetik,
 'S aztúan a' *Pralatus* másvá költözik!
 Tehát a' *Successor*a pörben vonathatik,
 Es azon pör-folyásban felelni tartozik.

LII. TITULUS.

Semmi perek, kik jószág felől indíttatnak!

A' *Papok* Törvény békin nem *agitáltatnak*;
 Hanem minden jószágról álló pör-folyásnak
 ügyek, a' külső Birák előtt *terminálnak*.
 Mert jószág Birodalma Királyok *jussával*
 Vagy ítélt levelekkel, és *Sententiával*,
 Tartatni és biratni szoktak valósággal
 'S nem Egyházi Biráknak levelei által.
 Sőt a' Czikkellyit is ott kell megkeresni,
 Hol 's melly Béken dereka pörnek kezd indulni.

Azért

Azért pört *Papok* Békin nem kell mozdíttani,
 Mert *Pap* előtt nem szoktak azok végben meüi.
 Ha valaki valamit felvállol hitire,
 Adós lében, vagy köti magát kezefségre!
 Az-is külső Biráknak gondvifelésére
 Hagyatik, és nem viszik a' *Papok* székire.
 Ha ki pedig másokért hitit le-téendi,
 'S azonközben halála találánd történni!
 Tehát *Successor*itól, 's *heres*itől néki
*Pratensio*it *Altor* méltán megveheti.

LIII. TITULUS.

Káptalanok, 's *Conventek* Udvarbiráinak,
 Kik a' Jobbágyok között parantsolni szoktak;
 Olly méltóságok vagy on mikor Törvényt mód-
 Valamint ömagoknak a' Káptalanoknak. (nak
 Sőt a' *Diaconus*-is bintén azon móddal
 Elhet *Papi* jószágban pörben méltósággal;
 De az ő hatarán kül *constitutio*val
 Kell Káptalan nevében perelni másokkal.

LIV. TITULUS.

Az *Aurane Prioratus* Lajos Király által
 Szereztetett volt régen bizonyos okokkal;
 De mivel most nem élnek azon méltósággal!
 Tés-is se kívány élni olyan *Titulussal*.

LV. TITULUS.

Ha valakit Törvénnel fején elmarasztanak,
 Es reá *Capitalis Sententia*t mondnak;
 Tehát nem tsak jószágát foglallyák-el annak;
 De Fejét-is el-ütik mint *malefactor*nak.
Sententia levéllel valahol talállyák

Executio után bátran megfoghatták,
 'S *Competens* Birájának kezeiben adgyák!
 Mert magoknál peresek ötet nem tarthatták,
 Hanem minél hamarabb a' Biró kezében
 Tartoznak ötet vinni oda hol Tíft léssen;
Executio előtt-is söt Eftendeiglen
 Holott kapják, megfogják akarmelly helyeken.
 Es mikor Biró-kézhez a' vétkes vitetik,
 Ott hogy ő megbékélljék harmad-nap tartatik;
 De ha *Actorral* addig meg-nem békélhetik!
 Büntetésre *Actornak* kezében adatik.
 Kit-is, ha az Felperes Törvénnel megölet,
 Vagy *Sententia* berént másképpen meg-büntet!
 Jószágához azután a' Biró nem férhet
 Sem semmit az Felperes abból el-nem vehet.
 Hanem minden jószága annak Fiaira,
 Vagy ha azok nintsenek! Atyafiaira,
 Leányira, vagy pedig más *Successorira*
 Minden fizetés nélkül állanak azokra.
 Annak egyéb jóvához a' Biró nem nyulhat
 Hanem fogsága napján mit nálla találhat
 Magának azt veheti, 's nálla az maradhat;
 De egyéb jóvaiban ő nem *Succedálhat*.

LVI. TITULUS.

Sententiázott személyt ha meg-nem foghatták!
 Tehát jószágát annak ha leß, elfoglallyák!
 De azok kik *jussokat* ahoz *pratendállyák*!
 Fiai (: *Successori* :) köz-bótslssel kiválttyák.
 'S ha Fia, *successori* nem leßnek Vérekkel!
 Tehát *Conterraneus* vagy bomséd válttya-fel,

Akkor

Akkor, mikor az Biró arra napot rendel,
 Felperestől 's Birótól ki-válttyák köz-bótslssel.
 Mert ha addig azon *jus* nem *redimáltatik*?
Sententiában marad, és abban hagyatik,
 Míg arra az Királytól kegyelem adatik
 Vagy annak válttságára *Novum* hozattatik.

LVII. TITULUS.

Király ha meg-kegyélmez *Sententiázotnak*!
 Nem Díjáról adatik a' *Gratia* annak,
 Sem pedig a' nem használ harmad-rész *jussának*
 De a' Fejét, 's más két részt, nyeri-meg magának.
 Söt Palatinus székin *Gratia* sem *suffragál*:
 A' két Rést-is elnyerik ott *Sententiával*;
 Kit Palatinus mihelyt pörrel *apprehendál*
 Másnak *conferálhattya*, mert szabadságán áll.
 A' ki pedig Hitlenség *Notájában* esik
 Olly jószágbeli részek a' perest nem nézik,
 Mert azok el-adása a' Királyt illetik,
 S' Király annak adhattya valakinek tetztzik.
 De Hitlenség *Notája* melly *Repulsóból*
 Következett, ennyiben, az külömböz attól:
 Mert peresnek harmad rész adattatik abból
 'S két Rést pedig Királynak jut azon jószágból.
 A' ki pedig Királytól *Gratiát impetrál*
 Annak Királykegyelmebizonnyal ugyhasznál.
 Ha eftendeig vétkes *Actorral concordál*;
 De ha meg-nem békéllik! *Gratia* nem teneál.
Sententiával pörnek ha végét szakasztod!
 Eftendő alatt szükség azt *Exequáltatnod*;

F 2

Dete

De te azt vesztegléssel hogyha elmulatod!
Resuscitatoria nélkül nem bánthatod.

Ha read *Capitalis Sententiát* mondnak
 Hatalmában 's kezében adatol *Actornak*!
 Ott semit nem használhat kegyelme Királynak
 Abból, hogy megmenthesd fejedet magadnak.
 Mert vétkes szabadsága akkor *Actoron* áll,
 Es azon ha a' vétkes *Actorral concordál*;
 Kit-is ha *Actor* akar szabadon *exequál*,
 Mert hogy másnak *cedállyon* nem kételen aval.
 Az Országban olly Törvény jószág el-adásban:
 Azért jött-bé, hogy vétkes olly állapottyában,
 Akkor maga jószágát feje váltságában
 Eladhattya Fiai, 's Véri ellen abban.

LVIII. TITULUS.

Az kit *per non veniten* fején elmarástnak!
 Míg az *Actornak* arról *Sententiát* adnak
 Addig ott az Allperest nem *captiválhattyák*
 Sem pedig seméllýében ötet nem bánthattyák.
 Sőt míg a' *Sententiát* Biró kéznél hadgvák
 Levél ki-adásról-is Birót eltilthattyák,
 's az Káptalanokat-is *inhibeálhattyák*
 Az *Executiótól*; *Juristák* úgy tarttyák.
 Mihelt *Inhibitio* Biró előtt léßen!
 A' *Sententia* terhét le-kell tenni éppen;
 Sőt azonkúl aval-is tartozik hogy béken
 Melly előbb következik *Actornak* felellyen.
 De mikor *Capitalis pönából* hozatik,
 's *Allegatiók* berént kire ki-mondatik
 A' *Sententia*! Levél nélkül megfogatik
 A' vétkes és érdeme berént büntetődik.

LIX. TITULUS.

Ha valaki *Ostavan*, vagy más Törvény Széken,
 Bizonyos okok miatt nem lehetne jelen!
 Méltó maga mentséggel hogy ő akkor éllyen
 A' Törvény meg-engedi; az melly lehet illyen.
 Ha az Székre indulván ő meg-betegülne;
 Vagy Vizek árradási miatt nem mehetne,
 Vagy begénysége miatt lovat nem vehetne
 Es nem-is fogadhatna 's az miatt el-késne
 Ha peresi, 's más latrok által megföbstatik,
 Sebhetik, annál inkább ha megölettetik,
 Es ezekhez hasonló dolgok ha késlelik!
 Méltán ment leß, hogyha az *verificáltatik*.

LX. TITULUS.

Ha eképpen valakit meg-*sententiáznak*,
 Es Fiai 's Leányi ostozatlan vannak!
 Ott jóvát *sequestrállyák* *Sententiázotnak*
Actor és Biró között azok fel-ostatnak.
Mobile bonumokból álló minden Rések
 Köztök egyenlőképpen mind ostlóra mennek;
 Mellyből Fia 's Leánya 's Felesége ennek
 Hogyha ostozatlanok! egyenlő rést vesnek.
 Fiu Attya vétkéjért nem *crimináltatik*,
 Sem Attya ő Fiájért meg-nem büntettetik;
 Az melly ingó, 's ingatlan jók Leányt illetik!
 Abból Rése *sequestrum* által ki-adatik.

LXI. TITULUS.

Major Potentiáért ha kit *Evocálnak*,
 's addig meghal míg vége szakad pör-folyásnak!
 Tehát

Tehát annak Fiának, vagy Attyafiának:
Kell Bótsin el-maradni az ő jószágának.
Melly kárt 's jószág foglalt az Atyák tölteneke!
Azt Fiaknak 's Véreknek meg kell fizetnie;
De ha Biró Törvénnel véget vét ezeknek!
Ott az kárért járni kell az peres félnek.

LXII. TITULUS.

Attyok *Notája* után melly Fiak sülettek,
Rést Attyok jószágából azok nem vehetnek,
De az *Notázás* előtt az melly Fiak lőttek!
Az Attyok jószágából azok Rést kérhetnek.
Melly Gyermekek pedig vagyon Anyjának méhéből,
Mikor az édes Attyát meg-*Notázzák* pörben!
Tehát mint az több Fiak, ő is azonképpen
Attya és jószágából 's jóvából Rést veszen.

LXIII. TITULUS.

Melly Fiaknak Attyokat meg-*Sententiázták*,
'S ők azután lőttének, hogy már *exequálták*!
Tehát Attyok jószágát Fiak ha akarják
Szokás szerént köz-bótsázzák azt *redimálhattyák*.

LXIV. TITULUS.

Attyával Fia, ha meg-*Sententiáztatnak*,
Es azoknak jószágok Királyra szállanak!
Tehát kinek *Gratiát* ő közszűllők adnak,
Az *redimálhattyá* azt, 's ő leß Ura annak.
Ha *Sententiáztatnak Successorá* nintsen,
Es az ő öröksége Királyra száll ingyen!
Tehát a' kit a' Király kegyelmében veszen
Válya-meg a' jószágot, 's ő *succedál* ebben.

LXV. TITULUS.

Ha

Ha melly Urnak, 's Nemesnek külső Vármegyékbe
Magyar és Tóth Országba 's mind pedig Erdélybe
Jószági lévén 's Fején el-marad Törvényben,
Ha kérded el-vestié jószágit kün és ben?
Azt mondom: el-nem vesti hanem melly Országba
Convincállyák ott véstik *Executióban*;
De más Országban lévő külső jószágiban
Törvény ellen más Biró, bé nem mehet abban.
Ha pedig Hitlenségnek *Notájában* esik!
Valaholott jószága *deprehendáltatik*,
Melly a' Sz. *Coronához de jure* tartozik,
Az Király hatalmával mind el-foglaltatik.

LXVI. TITULUS.

Miben különböz *Nota* a' *Capitalistól*!
Fellyebb annak rendiben állottunk már arról,
Holott emlekezetet töltünk az *Notáról*
Es a' *Notával* edgyűrt az *Capitalisról*.

LXVII. TITULUS.

Ha *minor Potentián* Nemest *convincállyák*!
ötet semélye szerént nem *captiválhattyák*;
Hanem ingó, 's ingatlan jóvaiból Birák,
A' kárt és az Birságot méltán *exequállyák*.
De *Quinque Casus*okon kül minden hatalmok
Nemes házra menésből, 's verésből kik állnak,
Foglálás, fogás, ölés miatt kik indulnak,
His exceptis, mondatnak kisebb Hatalomnak.
Ha *Inctus*, *Actioját* *Attornak* tagadgya
'S *Attor* keresetire magát *submitállyá*!
Mint vét *Attornak* hitet ott a' Szék Birája
Azt, annak rendi szerént *Decretum* megmondgya

F 4

LXVIII.

LXVIII. TITULUS.

Ha *minor Potentiát* begény Nemes *patrál*,
 Kárt és hatalmat tévén *Onusban incurál*,
 Kinél-is *Executor* ha semmit sem talál!
 Illy okon Nemessége néki nem *suffragál*.
 Mert az ollyan *Casusban* ötet megfoghattyaák
 'S Biró kéznél tizenöt napokig tarthattyaák
 Addig ha nem *concordál*, vagy fizet *Actornak*!
 Ötet azután *Actor* kezeiben adgyák.
 Kit-is magánál addig tart míg ő megfizet
Actornak, és Birónak ő eleget tehet;
 De külömben az *Actor* nem bánthattya ötet,
 Hanem úgy kell tartani mint edgyik ház-népet.

LXIX. TITULUS.

Ha valaki, más embert Szék bínin meg-motskol,
 Avagy ottan más ellen, hogyha bídalmat bóll!
 Szék törésén el-marad; mellyet az *ususból*
 Száz forintig *Exequál* Biró jószágából.
 De ki Király Tábláján Szék törésben esik!
 Az ellen ollyan Törvény és *usus* tartatik:
 Hogy ő száz forintokat le-tenni tartozik,
 'S míg azt ott le-nem tési, ki-nem botsáttatik.

LXX. TITULUS.

Calumnia magyarul patvarnak mondatik,
 Melly tsalárd pör kezdésből lenni ismértetik,
 Patvar, *Capitalis*nak noha nem mondatik,
 De ahoz hasonlónak majdan íteltetik.
 Pört az ki kezd két bínnel *dolussal*, *fraussal*,
 Pört inditván egy uton zálog *Titulussal*,
 Es más uton keresi azt örökös *jussal*!
 Mólán *convincállyák* azt a' pörben Patvarral.

Vagy az ki egy pert el-kezd valamelly dologban,
 Külön-külön egy uton és egy pör-folyásban
 Folytattya azt két Birák *presentiájában*!
 Az-is hasonlóképpen *incurrál* patvarban.
 Ismét, ki pört el-végez valamelly dologról,
 Leány negyedről, Dósról vagy *Parafernumról*,
 Zálogos és örökös egyéb-féle *jusról*;
 Sőt *expediállyá*-is Alperest azokról.
 'S azután azon dolgót bizonyos időben
 Keresi, úzi, fúzi, 's fogja amazt pörben,
 'S *Actioját* folytattya *Expeditus* ellen!
 Akképpen az-is esik patvarnak terhében.
 Visont az melly dologban végső Törvényt tesznek
 'S afféle pört ujjolag ha kik elkezdének
 Királynak uj kegyelme nélkül! Az illyenek
 Törvény berént Patvarnak *pénájában* esnek.
Calumnia *pénája* ötven girát téssen
 Az mellett azon *Causa*, kit keresnek itten:
 Akar Vár, akar jószág, és akarmi légyen!
 Azt *Actor* örökösön el-vesti az pörben.
 Melly *pénával* az Biró 's Alperes osztoznák;
 Két Rést abból az Biró el-vében magának,
 Es annak harmad részét adgya az *Inctusnak*,
 Ez méltó büntetése *Calumniatornak*.

LXXI. TITULUS.

Király másnak jószágát ha zálogosittya,
 Ismét azt megint másnak örökösön adgya,
 'S abban a' *Donatarius* magát bé-iktattya,
 'S *Possessort* megkinállyá, hogy pénzt levállya.
 Melly-is noha két bínnek lennie láttatik,

Mivel két Binnel azon dolog kerestetik;
 De azért az két útnak méltán nem mondatik.
 Sem pediglen Patvarnak akkor nem tartatik.
 Ha valaki *Contractus*, vagy *Consensus* által
 Jószágban bé-mégyen másnak iktatással
 És más azt elfoglállyá, 's birja hatalommal
 'S iktatásnak ellent mond *Contradictio*val.
 Es ha Ellen-mondásért azt *Evocált*tattya
 'S az el-foglalásért-is külön *prosequállyá*
 ő Patvaron nem marad az Törvény azt tarttya
 Mert amaz az jószágot nem jó uton birja.
 Ha jószág valakinek zálogban adatik!
 Annak igaz Urának ő lenni láttatik,
 Addig, az míg pénzével meg-nem kínáltatik;
 Melly pénzt, hogyha nem *levál*! hamisnak tartat.
 Ha az magva szakattnak olly jószága volna, (tik.
 Melly másnál valakinél zálogban állana
 'S az magva szakatt Vére és fogadott Fia
 A' pénzel megkínállyá, 's amaz nem *levállyá*.
 Azonközben iktattya magát kínáló fél,
 Azért hogy bé-ne tellyék az Estendő: Evel
 Iktatást, és kínálást téssen Levelével!
 Nem bűnhődik Patvarnak soha-is terhével.

LXXII. TITULUS.

A' Nyelvnek váltása-is száz forintot téssen,
 Melly hozatik méltatlan panaßért más ellen;
 Ki mást meg-gyaláz, motskol hírében, nevében
 Azt Birák nyelv váltással büntetik Törvénybé
 De azért az derék pór illy panaßért, 's vádért
 örökösön el-nem vés miként az Patvarért

Mert

Mert ha birságot fizet nyelve váltásáért!
 Ujjonnan elkezdheti pörít jószágáért.
 Melly Birságnak két része Biróé lesz éppen;
 Abból a' férelmes rész harmad részt el-veßen,
 Mint ezt a' *Decretum*nak második Réssében.
 Ott ezen *Titulus*ban találad eképppen.

LXXIII. TITULUS.

Midőn igaz tételre a' *Tryumphans* megyen
 Es ott a' *Succumbens pars* mint vesztő fél pörben
 Fegyverrel és erővel áll nyerő fél ellen!
Repulsiot mondatik, hogy Az akkor téssen.
 Mert *Sententia* Biró által ha mondatik
 Es az ellen ott fegyver, vagy tör mutattatik,
 Vagy más fegyver nemével az ellenzettetik!
 Tehát az *Repulsió*-tételnek tartatik.
 Melly mindenféle pernek egyßer vége után
 Meg-engedik fegyverrel hogy tételsék méltán,
 De ha kétßer *Repellál* bár akarmi formán
 Azért meg-*Notáztatik* az vesztő fél Táblán.
 De az *Repulsió*ért kit egyßer tselekszik!
 Hetven-két forintokon Táblán marasztatik;
 Melly Birságnak két része a' Birót illetik,
 Ísmét az Nyerő félnek harmad rész adatik.

LXXIV. TITULUS.

Kivont fegyverrel, törrel, sablyával, dorongal
 Emberek fokságával, vas-bottal, fustéllyal,
 A' ki rettentést téssen, 's félelmet azokkal!
 Valósággal *Repellál* akkoron bizonynyal.
 Egy dologban valakik *Repulsiot* tesznek
 Hatalmas uton 's módon! Bár foka legyenek

De

De mindnyájjon egy *Marta* arany terhbe esnek,
Kit hetven-két forintal kell megfizetniek.

Ha ki azon dologban *Regiust* vádolna:

Hogy az *Relatoriát* nem jól írta volna!

Olly dologért *Regiust* kell *prosequálnia*,

Es ott a' Törvény folyást nem kell *turbálnia*.

LXXV. TITULUS.

Ha valakit a' Király akar *Notáztatni*!

Generalis Diatát kell arra hirdetni,

'S az Vétkest semély szerént kell reá hivatni

Es nem Prokátor által kell *Evocálatni*.

Ki ha el-jó, 's ügyének igaz okát adgya,

Igen jó lesz, ömagát ha meg-tisztíthattya;

De ha el-jó 's nem jó-is, magát nem *purgállya*!

ő, ott meg-*Notáztatik*; *Decretum* azt tarttya.

Mellyről költ *Sententiát Salvus Conductus*al,

Sem *Inhibitio*val, 's *Contradictio*val,

Sem pediglen *Novummal*, vagy *Repulsio*val,

Nem ellenzhet az *Inctus* semmi orvossággal.

Másod *Repulsio*-is *Notát* hoz magával;

Annál inkább harmadszor nem élhetni a'val;

Mert mikor reá mennek a' *Sententiá*val

Ott az ellen nem élhet senki orvossággal.

Ezen-kül a' *Notának* több *speciessiben*

Mellyek az első *Pars*ban vannak *series*ben

Mint élj; *Decretum* arra második Rébében

Ezen *Titulus* alatt, megtanit bővebben.

LXXVI. TITULUS.

Az ki, pör-folyásban nem volt sem nem vesztet,

Sem pedig nem *Succumbált*, annál inkább nényert

Az

Az tehát *Repulsio*t rendesen nem tehet,

Sem azzal *Sententia* ellen ő nem élhet.

Ha valaki, Várához tartozó Faluját,

Másnak adgya és minden ahoz lévő *jussát*,

Azonban ő meghalánd, és más az ő Várát

A' Királytól megkérven bé-iktattya magát.

Értsed ahoz tartozó *pertinentiákban*!

Tehát azon *Possessor* ki lakik Faluban

Bátor ne lótt legyen-is azon *Causában*

De méltán *Repellálhat*, mert van módgya abban.

Mert ott az *Repulsio* méltán tétethetik

Es annak *onussával* nem-is büntethetik,

Főképpen ha a' pörben *verificálatik*,

Hogy az *Impetitortól* nem jól kerestetik.

Ha valaki jószágot el-nyér örökösön

'S azon jószág zálogban más kezénél lében,

Bátor zálogban lévő ne lótt legyen pörben;

De míg pénzt le-tézik *Repellálhat* itten.

LXXVII. TITULUS.

Repulsio, s Prokátor feleleti után (Táblán,

Gyakran élnek *Novummal* mind Széken 's mind

Mellyet a' Király enged pereseknek méltán

Simplex, vagy fundálatott *Novum cum gratiá*.

Hogy annak erejével peres felelhessen,

Es ügyét forgathassa, 's ujjolag élhessen,

Fogást és ellenvetést *Novummal* tehessen,

*Error*t és fogyatkozást a'val építhessen.

Király méltóságoson ő *Regimenéből*

Novumot szokott adni Királyi kedvéből

'S *Privilegiumot*-is illyen kegyelméből

Nova Donatiokkal edgyűtt ad Tisztiból.

N.

Novum által pediglen a' melly pör kezdődik!
 Az, tsak egy *terminus*on, véghez vitetődik:
 Sőt minden perek előtt elő-vétetődik,
 Nem hagyatik függőben mert elvégeződik.
 Peresek, míg az pör függ, 's míg *Deliberálnak*!
 Prokátor feleletet, addig meg-hihatnak;
 De a' melly peres félnek végső Törvényt mond-
 Ollyatén feleletet, nem *revocál*hatnak. (nak!
Novum cum gratiával peresek élhetnek;
 De annak *vigorával* mást nem ellenzhetnek;
 Sem *Sententia* mellől azzal el-nem vetnek.
 Mert a' Birák igazat tesznek nyerő félnek.
 Hanem azon peres fél, ki azt *impetrálta*
 Pörít az *Novum* mellett, hogyha kedve tarttya
 Az *Executio* után bátran folytathattya
 Es annak rendi berént ügyit forgathattya.
 De az *per non-venire* kik *Novumot* nyernek!
Sententia ki-adást avel ellenzhetnek;
 Melly dologban peresek, ha *novummal* élnek!
 Azok első *Ostván effectumban* mennek.

LXXVIII. TITULUS.

Az ki pörben nem forgott, 's az pört el-sem veszt
 Hozhaté az *Novumot*, ha kérdi valaki!
 Felelet: hogy nem hozhat míg Amaz él senki;
 De ki az pert el-veszt, ha meghal, hozhatni.
 Mert senki buzájában sárlót más nem vethet;
 Mindazáltal, ha meghal, a' ki pert el-vesztett!
 Tehát, kire a' pör sál, Az *Novumot* nyerhet
 Es avel Törvény berént szabadoson élhet.

LXXIX. TITULUS.

Pro-

Prokátor feleleti akkor meg-hivatik:
 Mikoron az ő bova ott *retractáltatik*;
 Melly fő *Principalistól* ha *Revocáltatik*!
 Ott illik azt meg-híni hoi az pör kezdődik.
 De ha *Transmissioval* másuva botsáttják!
 Ott kell azt *Revocálni* hova *transmittálták*
 Mert míg a' pör függőben vagy on meghihattják
 Es míg kérdőben forog, azt *revocálhattyák*.

LXXX. TITULUS.

Prokátor feleleti az ho'ssu perekben,
 Nem *reclamáltathatik* külömben a' Széken:
 Hanem ha azt meg-híjják, míg pör les függőben
 Es míg a' *Sententia indecisa* léssen.
 De olly perekben kiket *Breviseknek* mondnak
 'S *Insinuatioval* az mellyek indulnak,
 Az kiknek tudnillik egy *Terminust* adnak!
 Olly perekben Prokátor felelést meg-hinak.
 Ugy hogy ha az Prokátor tött ro's feleletet,
 Es a' *Principálissa revocálly*a őtet!
 Tehát ísmét Prokátor feleletet tehet
 Es azt *reformálhatty*a, az mikben vétkezett.
 Ha pedig a' Prokátor Törvényben vétkezik!
 Azon helyt tereh nélkül *revocáltathatik*;
 De ottan a' meg-hívást másként nem engedik,
 Hanem hat forintokat le-tenni tartozik.
 De ha az *Judicium* végződén *expirál*!
 Akkor az *Revocatio* többre mégyen annál;
 Mert az ki Biró előtt aképpen *revocál*!
 Az meg-hívásért ötven girákat *deponál*.

LXXXI. TITULUS.

Proká-

Prokátorát, kétképpen ki-ki meghihattya:

Először, míg az Biró az Törvényt ki-mondgja

Ha ísméri hogy az pór őtet *aggraválly*!

Azt ötven gira terhel ott *revocálhatty*.

Másodszor: Ha az első végzés el-végződik,

Es mindgyárt az utolsó végzés következik;

*Insinuatio*val az melly pór kezdődik!

Prokátor feleleti *revocált*thatik.

Ha pedig az *Ostava*, vagy *Brevis* el-telik!

Ahoz Király kegyelme ottan kívántatik,

Es ísmét ötven gira ehez sámláltatik

Prokátor feleleti ugy *revocált*atik.

De a' Prokátor vallást minden Réseiben,

'S akarminémű *jush*nak *species*seiben!

Azt *Gratia* nélkül-is meg-híhattyaák pórben,

Ha peres ötven girát Szék sámlál-tészen.

LXXXII. TITULUS.

Prokátor feleleti mikor meg-hivatik,

Akkor pór le-szállása gyakran következik,

Actio ha Birótól ott el-olvastatik

Es abban olyan véték lenni találtatik:

Melly véték miatt Biró abban ítéletett

Törvény szerént né módhat sem pedig né tehet,

Akkor az *Actio*ban lett tévelygéseket

Meg-kell *corigálnia* az olyan vétkeket.

Ha pórrel akar falut valaki keresni!

Azt név szerént hol légyen, jól megkell nevezni,

Es melly Vármegyében van, azt-is megkell írni,

Mert külömben azon pór le-sókott szállani.

Ha pedig az Alperes azt csak el-hallgattya

'S A-

'S *Actio*ban lőtt *Error*t nem *controvertálly*!

Akkor a' *Sententiát* a' Biró ki-mondgja

Mert Törvény *meritum*améltán azt kívánnyá.

De ha azon Alperes *Error*t *deprehendál*,

Es azon *Error* ellen a' pórben *contendál*!

Akkor azon *Causa* mindgyárt *condescendál*;

Mellyet *Actor* azután kereshet más móddal

Hatalom dolgában-is ezent kell érteni, (ni

Kic, holott? 's mikor történt? megkell magyaráz-

Mert magyarázat nélkül pórben nemnyér senki

Azért az *Actio*ban *Terminust* kell renni.

Valaki *patratum*ra másokat fel-vészen

Külön-külön *clausulák* szoktak lenni ebben

Mert Mód az hivatalban esik háromképpen,

Első: Melléje vévő, ha maga ott lében.

Második parantsoló: ha másnak parantsol,

Harmadik: ki reá küld mást gonosz sándékkal,

Midőn másnak meghadgja, hogy mást erőszakal

Meg-őjjön, verjen, fogjon hatalmas kéz által.

Azért azon történet ott jól meg-tudásék

Hogy azon tselekedet ki által tétessék,

Es az igaz ítélet, hogy ott meg-értesék

Attatlan az bűnőssel eddyütt ne büntessék.

*Actio*ját Felperes ha roszsul fundálly,

Azt hat gira birsággal ő *deponálhatty*,

Melly Birságnak két része Széket *concernálly*,

'S harmad részt magának *Inctus vendicálly*.

LXXXIII. TITULUS.

Az pórnek le-tételit addig meg-engedik:

Miglen a' *Sententia* pórben ki-mondatik;

G

De ha

De ha a' *Sententia* végben vitetődik!
 A' pör annakutánnale-nem tétetődik.
 De az melly *Sententiát intermediánsnak*
Törvény berént *Furisták* neveznek és módnak,
 Olly *Sententia* után pört deponálhatnak
 Ha Itél, *Aktor onus* nem véssen magának.
 De *Aktor* Alperestől ha birsagot véssen,
 Az melly *Sententiából* hozattatott léssen,
Repulsióért 's egyébért *emergált* *Törvényben*
 Azután nem mindenkor tehetni-le itten.
 Jelesben tsalárdságot ha ott Biró semlél
 Es véssi azt esében, hogy *Aktor* aval él;
 Ott akkor az Bólts Biró olyan *Törvényt* itél:
 Hogy tsalárdság 's álnokság fenkinek nem segél.

LXXXIV. TITULUS.

Ha ki örökös *jushoz jussát* *pratendállya*,
 'S jószág végett az *Inctus* Táblán pörben fogja
 Ha más-is kívüllette ahoz közit mondgya
 Es magát *ingerálni* az pörben akarja!
 Tehát az *ingessio* ott megengedtetik,
 Miglen az *Sententia* ki-nem mondattatik;
 Mindazáltal olly okkal, hogy ő tudniillik
Refundálni költségét *Affornak* tartozik.
 Az ki valamelly pörben ömagát avattya!
 Akkor abban ömagát *Affornak* tsinállya;
 Azért valaki magát abban *ingerállya*!
 Ahoz *jussát* 's vérségét meg-kell próbálnia.
 De az melly pör zálogos *jussen* fundáltatik,
 Es jószág foglalása végett indittatik!
 Azokban *ingessio* meg-nem engedtetik,
 Mivel az *Törvény* ellen lennie láttatik.

LXXXV. TITULUS.

Ha valaki, valakit *Törvényre attrahál*,
 Ingó 's ingatlan jószág végett úz 's *prosequál*
 'S abban ha *Sententia* előtt *Ingerens* áll,
 Es azonban az *Aktor Inctussal* *concordál*.
 Ha mondom ott az *Aktor* 's *Inctus* megbékélnek;
Ingerensnek munkái ott semmivé lének;
 Mert ha fundamentomi dolognak el-dőlnek!
 Azok-is le-romlanak, mit arra építenek.

LXXXVI. TITULUS.

Birságoknak két részét mindenkor az Birák
 El-véssik, és peresnek harmad részét adgyák;
 A' Szék Binin mindenkor késs pénzel a' girák
 Egy egy forintot érnek, ha ott *deponállyák*.
 De pénze *convictusnak* ha nem talál lenni,
 'S Birót inti emberét bortsássa bortsúlni,
 Es megkezd minden girát marhával fizetni!
 Egy giráért két-ßáz pénzt kellettik le-tenni.
 Ha pediglen az Birót ő meg-nem kinállya:
 'S Biró igaz tételre emberét bortsáttya!
 Akkor többre mégyen-fel az *onus mártája*;
 Egy girát négy forintal kell *deponálnia*.
 Mikor *Executiót* akarß *celebrálni*!
 Előbbör ingó jókból, kell azt *exequálni*;
 Ha az nints? ingatlanhoz kell azurán nyulni;
 Aképpen kell igazat *Törvény* berént venni
Inctus első *Odttaván* ha meg-nem jelenik!
 Három girán el-marad; ísmét ha hivatik
 'S melly másod hivatalnak ottan neveztetik!
 Ujjolag három girán *Inctus* marasztatik.

De a' köz iktatásban és határ-járásban

Tsak egy egy birság esik rend-berént azokban

Ha nem jó! Három girán rövid pör-folyásban

El-marad; de Jobbágyi egy egy girán abban.

Aktor Király Törvényén ha nem *compareál*!

Hat girákon el-marad, mellyet hat forintal

*Deponál*hat Szék sfinin Birónak azonnal;

De azután egy girát, fizet négy forintal.

Vége az MASODIK RESZNEK.

HARMADIK RESZ.

I.

TITULUS.

Magyar, Horvát, Tóth, 's Erdély Országok
a' mikben
Edgyeznek, 's külömböznek Törvények
rendiben.

'S *Causát* mint *transmittálnak* mindenütt
Székekben!

Itt *Decretum* meg-írja HARMADIK RE-
SZEBEN.

II. TITULUS.

Sok helyyeken Szokások Törvénné váltanak;
Mert megrögzött Szokásból Törvényt csinálta.
De semí Nép, sé Ködség szerzést ömagának (nak
Nem szerzhet tsak maga, mert nem Ura annak.
Valakinek tulajdon Birodalma nintsen!

Törvényt az nem szerzhet, hogy ő a val élyen;
De Király engedelme ha *accedál* ebben ellen.
Olyan Szokást szerzhet, melly nints Törvény
Mert ha ellenére lesz más igazságának,

Az Isten Törvényének és az *Decretum*nak
Es Ország Biráitól költ *Sententiáknak*
Tehát azon szerzések *annihiláltatnak*.

A' Székeken mindenütt hol a' perek folynak,
Az Király Udvarában azok bortsáttatnak,

Kik-is *Transmittáltatván* ott *decidálódnak*
 Bán, 's Vajda ellent né mond végzéssel azoknak.
 Vármegyék-is végezést tehetnek holmokról,
 Mezők, Rétek és Erdők 's Vizek őrzéséről,
 Malmok állapattjáról és jóvedelméről
 Hoßsab avagy Rövidgyeb köztők folyó békről.
 De arról-is külömben ők nem végezhetnek,
 Hanem hogy a' Törvénnel azok edgyezzenek
 Továbbá olly szerzések köztők csak erősek,
 Mert olly szerzést nem tartnak-meg külső Ne-
 Az Szabad Városokis bintén ezenképen (mesek.
 Minden Tartománybéli Népekkel egyemben
 Kalmárok és árosok az önnön rendekben,
 Vargák, Szabók, Timárok, 's egyebek Tzéhekbé
 Ollyatén Szerzéseket magok közt tehetnek
 Ha nékik megengedik azt a' Fejedelmek;
 Tsak hogy a' Szerzések jók, 's igazak legyenek
 Es másoknak károkra azok ne essenek.
 Melly Szerzést ő közöttők a' nagyob Réß rendel
 A' kik Méltóságosbak köztők tekintettel;
 Az pedig ott a' jobb Réß: holott itélettel
 Melly Réßen többen vannak, kik jelesbek eßsel

III. TITULUS.

Nemes Személyek Diut fizetnek forintal:
 Erdélybé hatvan hattal, 's Tóth Országba százal
 Prokátor meg-híást-is fizetik annyival
 Erdélybé 's Tóth Országban megirt forint bálnal.
*Dóssát Reliét*ának-is Tóthok száz forintal
 Fizetik-meg Erdélyben ismét hatvan hattal,
 De ezt ugy értsd, ha Férje jóva mindazáltal
 Anyileß; ha pedig nem! adgyák illyen móddal:

Ha *Defunctus* jóßaga ott annyi nem léßen!
 Ahoz-képest a' Dó-s is kevesebre mégyen
Dóssokat Ur Aßßonyok Tótok közt 's Erdélybé
 Miként Magyar Országba ugy veßik-fel éppen.
 Erdélyben 's Tóth Országban ha perek indulnak
 Kik jóßag dolgairól folynia szoktanak!
 Felső *Forumra* azok egyßer botsátratnak,
 'S *Judex Curia* előtt *examináltatnak*.
 Kiket *Judex Curia* ha meg-*examinál*!
 Ismét tehát Vajdára, vagy Bánra *remittál*;
 Mellyről oftán az Vajda, vagy Bán *determinál*
 Es mint a' Törvény hozta, a' berént *exequál*.
Minor Potentiáért Erdélyi Nemesek,
 ötven Girákért, ötven forintot fizetnek
 De az Vice Ispánok, 's egyéb Vice Tisstek,
 Kétßer annyi birságban külön-külön esnek.
 Erdélyben *Dóst Reliét*a eképpen véßen-fel:
 Hogy a' Dósnak két részét le-téßik kéß pénzæl,
 Harmad részét fizetik marhával bótßuvel,
 Ollyal, kit az Vásáron könnyen adhatnak-el.
 Ha *Oßtaván* az Nemes Szék törésben esik:
 Erdélyben száz forintot fizetni tartozik;
 De ha Alsó *Forumon* Szék törést tselekßik!
 Akkor ötven forintig ő megbüntettetik.
Vivum Homagiumok Erdélyi Póroknak
 Tizen-harmadfél forint a' bama azoknak;
 Es ismétlen holt Dijok azon paraßtoknak
 Hußon-öt forintokat réßnek, 's bálnáltatnak.
 Pórok közt húß forintra mégyen Tag bággatás
 Láb, Kéz, Orr, 's Fül elmetzüzés, és a' bē kitolyás

Es ísmét husz forintot ér az artzul vágás;
De husz forintra ugrik az fog ki-hajittás.
Nemes három forintot káráért hitivel,
De Paraßt egy forintnál többet nem vehet-el;
Nemes más mellett edgyet, de Paraßtok rendel
Hárman vesznek a' kárért ők egy forintot-el.

IV. TITULUS.

Székely Nemes Embernek ő Dija Erdélyben
Magok között huszonöt forintokat téssen;
A' nyelv váltáság tizenkét forintokra mégyen
'S az Fő váltáság huszonnégy forintot ér Széken.
Székelynek öröksége áll maradványira,
Magzatira, vagy pedig ő *Successorira*,
Nota és *Capitalis* ügyek-kül el-válva,
Fejét-is el-sem veszi, hanem azt megtarttya.

V. TITULUS.

Homagium kétképpen értetik 's vétetik:
Az, előbbör köteles hűségnek mondatik,
Kivel ki-ki Királyhoz lennie tartozik,
Mikoron az Királynak hittel megesküszik.
Es másodbor magyarul birságnak mondatik:
Melly birsággal Gyilkosnak feje megváltatik;
De mikor bántsbándékkal Gyilkosságban esik!
Akkor ötet nem pénz, de törrel büntetik.

VI. TITULUS.

Az Király Udvarában ha pert *apellállyák*
Es azon pert a' Birák ott *revideállyák*
'S a' *revisio* után hogyha jóva hagyják
'S jóva hagyván, az első Székre *remittállyák*.
Ha mondom a' *Succumbens Pars* ott *Novummal* él
Vagy

Vagy Prokátor meg-hívást téssen győzetett fél!
Ísmét azon *Causát Novum* erejével
Az Király Udvarában *transmittálni* nem kell.
De ha az *adversa pars* a' pörben *succumbál*
Kitudnillik azelőtt nem élt volt *Novummal*
Es Király Udvarába a' Székről *apellál!*
El-kell azt botsátani kérdőre bizonnyal.
Ha Prokátor meg-hívást tész Vármegyén sóddal!
Azt, ott végben viheted három forintokkal;
Abból Íspánok két részt az Szolga-birákkal
El-vesznek, és az peres osztzik harmaddal.
De Király Udvarában ha pör el-vitetik,
Es Íspánok végzése ott jóva hagyatik!
Tehát meg-hívás terhe ott meg-kettőztetik,
Es az három forintért, hat forint vétetik.

VII. TITULUS.

Melly perekben birságok lennie szoktanak,
Szék-törés, nyelv-váltáság, az kik fundáltátnak.
Avagy kisebb hatalom felől ha indulnak!
A' Király Udvarából vissza botsáttatnak.
Hogy Vármegyék Tístei ollyatén birságból
Részeket ki-vehessék; De melly pör zálogról
Dósról, *Parafernumról*, 's más egyéb dologról
Indul; azt *exequállyák* Király udvarából.
Mert afféle perekben birságok nintsenek,
Kik *Dós*, *Parafernumról*, zálogról erednek;
Sőt ha száz forintoknál ezek fellyeb mennek!
Ollyan perek Vármegyén meg-nem íteltetnek.

VIII. TITULUS.

Város, ott Városban gyűlt lakók egységével,

Házoknak és Utzákknak épült sép rendével
Körül vött kerítéssel, fallal, erősséggel,
Mondathatik Városnak igaz nevezettel.

De kik nevezteffenek Szabad Városoknak
Es Törvény Berént azok kiktől hallgassanak!
Ezen *Titulussát* nézd erről *Decretum*nak
Ott rendel fel-találoed neveket azoknak.

IX. TITULUS.

Nemesekkel Dijokban egyenlők *Civisek*;
De egyéb Szabadságban megkülömböztetnek;
Mert határokon kívül bizonyásnak ezek
Nemes Semellyek mellett elő nem vétetnek.

Sem pediglen adósság, 's kár meg vételére,
Az ő Városokon kül Polgárokat hitre
Nem erestik a' Birák törvény Berént többre,
Hanétsak egy forintra, melly mégyen száz pénz-

X. TITULUS.

(re.

Melly pereket Városi Birák el-végeznek
Azok a' Tárnok Mester eleiben mennek,
Visont ha ott nem tetztzik valamellyik félnek
Király *Personalissa* előtt ítéltetnek.

XI. TITULUS.

Pört Király képe elől ha visssa botsátták
Hová hátra küldték vólt, tehát azon Birák
Mátszor Tárnok Békire nem *transmittálhattyák*
Hanem Király képihez, hogy ott *ventillállyák*.

Akkor valamellyik fél az *Sententiával*
Ki ottan ki-mondatik *Personalis* által
Ha *contentus* nem lében! Azt *remediummal*
Ísmét fel-állithattya egy *Simplex Novummal*.

Melly

Melly pört az *Novum* után, ugyan azon Széken
Az hol a' pör indult vólt, ha el-vest ismétlen!
Tehát soha nem mehet tovább azon pörben,
Hanem hallgatni kell ott örökké éltiglen.

Városi Polgárok közt, melly pör indittatik,
Az ott *decidálódván Appellaltathatik*;
'S onnét a' felső Székre *transmittáltathatik*;
Azt Tárnok, 's *Personalis* eleiben küldik.

Tsak ollyatén pereket nem kell *transmittálni*,
Criminalis pereknek kiket soktunk hívni;
De ha ezekben balul találunk itélni!
Ollyankor az Királyhoz kelleitk folyamni.

XII. TITULUS.

Kivül-való Tanukot a' Polgári rendek
Köztök álló örökség felől bé-nem vesnek;
Az adósság 's egyébről indult perben ezek,
Külső Tanút bé-vesnek, ha jó hirtéliek.

XIII. TITULUS.

Fassio, Polgárok közt melly *celebráltatik*
Biró, 's két eskütt Polgár előtt ha tétetik!
Annak ereje vagyon és helyben hagyatik
De az külsőknek nintsen, és meg-sem tartatik.

XIV. TITULUS.

Fassio az Városban hogyha *Civis* tében,
Biró 's esküdtek előtt az melly végben megyen!
Ott az *Emptor* két hites Polgárokkal egyben
Azon jószág foglalni illik hogy bé-mennyen.
Ha pedig *Contradictor* les abban valaki!
Ott Ellen-mondásának jó okát kell adni,
De ha annak ellene nem mond akkor senki!
Annak Uraságában Szabad les bé-menni. Ha

Ha ahhoz *jussát* mondgya valaki azután!

Estendeig 's egy napig titkon, avagy nyilván,
Annak ellene mondhat rendes Törvényuttján.
Es pörít el-kezdheti az *Emptorral* méltán.

De ha azt estendeig 's egy nap nem ellenzik,
Hanem addig *Emptortól* békével biratik!
Tehát *Pratendens jussa* mindgyárt megaluszik,
'S idő-múlással azon *justól* el-vettetik.

XV. TITULUS.

Jószág iránt tizenkét estendeig pörben
Tartott az idő-múlás Polgárok közt régen;
De most csak egy Estendő 's egy napforog eben
Addig kell azt tiltani minden estendőben.
Mellyet ha az *Pratendens* a' szerent tselekszik:
Hogy minden estendőben a' tilalmaztatik!
Soha-is idő-mulás ügyében nem telik;
De azt ha el-mulattya! mellőlle el-esik.
Tiltást Város könyvében kellett jegyezni;
De ha azt ellenzenék Birák bé-iratni!
Akkor bizonyos helyben illik tilalmazni
Káptalánt vagy Itéllő Mestert kell keresni.

XVI. TITULUS.

Városban örökséget ha valaki veszen!
A' *Caput bonorum*ba elég ha bé-mégyen,
Mert ahhoz tartozók-is ott értetnek itten;
Hanem ha ki bakaftott *Vendens* mi rést ebben.

XVII. TITULUS.

Ha Polgár adósságért pörben vonattatik,
'S ellene az adósság meg-nem bizonyodik,
Ott ha csak önnönmaga Polgár megeskekszik!
Az régi sokas szerent ő megmenekedik. xviii

XVIII. TITULUS.

Polgárnak ha les más Ur földén öröksége
Mellyből más földes Urnak vagyonjövédelme!
Tehát Polgár tartozik ott megfizetnie,
Es Törvényt-is állani, ha ott vonnyák pörbe.
Sőt ha azon örökség sinin vétetk téssen
Holott az *patratum* lött! ott vonhatták pörbē
Mert annak az Törvénynek, hol a' vétetk léssen
Engednie a' Polgár tartozik mindenben.

XIX. TITULUS.

Minden szabad Városok, kik jószágot birnak
Azon tíftségék alatt hol jószágok vannak
Miként egyéb Nemések, kik Hazánkba laknak
Az szerent az Törvénynek engedni tartoznak.
Kik-is a' Neméseknek ha károkat téssnek
Artalmat, gonofságot, 's hatalmat mívének
Tehát az *patratum*ért Vármegyére ezek
Vagy Király Udvarába perbe vitettetnek.
Melly Városnak, Polgárnak, hogyha Vármegyébē
Faluja és jósága vagyon hol kárt téssen
Tehát kissé hatalom miatt indult perben
őket Ispán Székire vonhatták Törvényben.
De ha Vármegyén nintsen jósága Polgárnak
Vármegyén nem felel-meg *Competens Actornak*
Hanem Város Birája előtt léssen annak
Törvénye, mert az rendi a' Törvény úttjának.
Ha pedig *Communitas* akarnek perelni
Vagy *Communitas*, Nemest akar perbe vonni,
Melly *Major potentia* felől kezd indulni!
Azon pört Király képe előtt kell folytatni.

Es ha

Es ha két felek közzül egyik felső Széken
 Meg-nyeretik a' Király képe előtt pörben!
 Tehát azon *Succumbens* nem a' nagyob terhen
 De két-Sáz forintokon marad-el Törvényben.
 Ha *Civisek* Nemesnek házára menéndnek,
 Nemes embert megfognak, avagy veréndenek
 Es meg-sebessitenek, avagy öléndenek!
 Azért fejek 's jószágok véss-el *Civiseknek*.

XX. TITULUS.

Polgárok a' Lopókat és ház égetőket,
 'S Latrokat, gyilkosokat, 's más gonosz-tévőket
 Törvénnyel meg-fedhetik; de az Nemeseket
 Nem szabad vétek helyén-kül bántani őket.
 Annálinkáb megfogni, kínra vetni 's ölni;
 Mellyet-is ha *Civisek* fognak tselekedni!
 Ott nem az egész Várost kell érte keresni
 Birónak esküttekkel kell azért lakolni.
 Kik-is önnön rébekre néző jószágokat,
 Elvestik minden ingó, 's ingatlan jóvakat;
 Mellynek Király két részét; de az harmadikat
 Az Fel-peres törvénnyel el-nyeri azokat.

XXI. TITULUS.

Ha magad óltalmában gyilkosságban esel!
 Annak bossu-állásat úgy kerúlheted-el
 Ha azt *verificá*lod elég *Téftisekkel*
 Hogy a' ki megholt jött rád előbbőrr fegyverrel.
 Mert az ki te reád jó ártalmas bántdékkal
 Hogy megsebhessen 's ölyön meztelen kardal,
 Es ha azt megölheted! tehát olyan okkal
 Annak Dija és Véri ott elvéss bizonyyal.

De

De másképpen a' Nemeset nem szabad bántani,
 Annálinkáb megverni sebhethni és ölni,
 Mellyet ha ki ok-nélkül talál tselekedni!
*Capitalis pœn*ában kell érette esni.
 Valaki *mora* után *Aggressorra* mégyen!
 Az akkor nem *Defensa*, sőt *Vindicta* léssen;
 Keröld-el hát ha lehet azt tisztességesen
 Hogy ott abból keveseb 's kisebb gonosz jöjjön.
 A' tselekedet után ha *Actus* meg-bűnik!
 Hogy azután valakit tés-is bánts nem illik;
 Hanem ha ísmét látnád, hogy feléd érkezik,
 Azon semély, 's bántani téged igyekezik.
 Ha a' bizonyságokból azon helyt nem *consta*l,
 Hogy mellyik Vérség volt első a' másíknál!
 Tehát az vétkes, a' ki mást eléb *provoca*l:
 Sőt annak *pœn*ája-is egészen arra áll.

XXII. TITULUS.

Az *Defensa* értetik, 's vétetik kétképpen:
 Előbbőrr semélyedre nézve les e képpen:
 Vétkes minekelötte az helyről el-mégyen
 Mert azután mit mivelő! az *vindicta* léssen.
 Másodszor les jószágod óltalmazásában,
 Midőn más hatalmas áll saját jószágodban
 Estendeig szabad azt magad óltalmában
 Mint foglalót kivetned, 's nem szenvedned abbá.
 Ha azért jószágodat szabad *defendá*lnod!
 Annálinkáb testedet illik *protegá*lnod;
 De hogy ártatlan legyen eziránt-is dolgod!
 Mértékletességgel kell tehát ahoz nyulnod.
 Ha pedig jószágodat 's magadat külömben

Meg-

Meg-nem általmazhatod más hatalmas ellen,
Hanem azt megkell ölnöd: az ki reád mégyen!
Ugy-is azon *Defensa* ártatlanság léssen.

XXIII. TITULUS.

Ha valamelly hatalmas fenyegető főekkel
Téged azzal fenyeget hogy megöl halállal
'S azelőtt is bándékát végben vitte mással!
Annak ellene állhattz minden általommal.
De ha mást nem sokott vólt azelőtt bántani,
Sem *mináit* halállal mászon végben vinni;
Ott hát főért, tsak főval kell ellent állani
Mert nem szabad fegyverrel akkor azt bántani.
Ha pedig égetéssel másokat fenyeget,
Hogy ő Várost, vagy Falut, vagy házat megéget
Az olyan fenyegetőt, az ki beßéll illyet:
Törvény berént halállal meg-kell-ölni őtet.

XXIV. TITULUS.

Baráttya ő Baráttját, edgyiket az másik,
ők meg-fegíthetiké, ha tölled, azt kérdik?
Feléllyed azt: hogy egymást ők megfegélhetik,
Mivel az általomban, az megengedetik.
Mert ha marhám 's jószágom általmazására
Barátim el-híhatom 's meg-marasztására,
Inkáblan el-híhatom fejem általmára,
Testemnek 's Bemélljemnek *defensio*jára.

XXV. TITULUS.

Ollyan szabadságok vólt régen jobbágyoknak:
Hogy ők Adó 's Vámjokat az földes Uroknak
Ha le-tötték! másuva az hova akartak
El-menni akár mikor szabadok vóltanak.

De mi

De mikoron Székely György Hadnagy idejében
Hasonlást indítottak az Nemesek ellen
Tehát azon hasonlós miatt hitlenségben
Estek és Jobbágyókká lőttek örökösön.
Kik felől Földes Urak kiknek földén laknak
Törvényt tenni tartoznak minden panaßlonak
Melly *Judicium* ha nem tettzik az *Aetornak*
Eleiben viheti *competens* Birónak.

XXVI. TITULUS.

Jóbbágyid felől miként tégy törvényt *Aetornak*!
Lásd ezen *Titulus*sát a' *Tripartitum*nak?
De mivel nállunk erről uj *processus* tirtak?
Azért *Approbatúra* itten igazitlak.
Ha Jóbbágyiddal edgyütt pörben idéztetel,
Es perben véllek edgyütt ott meg-nem jelenel!
Magad három, 's jóbbágyid egy-egy gira terhel
Es *Aetor* keresetin 's káran maradtok-el.
Ha magad és Jóbbágyid *minor potentian*
El-maradtak a' perben! akkor téged *multán*
Száz forintig meg-vonnak; de jóbbágyid *pœnán*
Negyven, negyvenforintig elmaradnak méltán.
Ha pedig Jóbbágyidtól *Scelus pártálatik*,
Es mig pörrel keresik, Jóbbágyod el-főkik!
Tehát az miatt birság rád semmi sem esik,
Sem pediglen büntetés *pœna* nem háromlik.
De ha Törvény tételre magad kötelezted
'S Törvény napig el-főkik (jobbágyod) selléred
Ugy-is te semmi kárát annak nem szenveded,
Hanem jobbágyod jóvát kezedhez kell venned.
'S abból nagyobb hatalom miatt indult pörben,

H

Aetor-

Actornak le-kell tenned tiz *Girákat* éppen:
Sőt azon-kül *Jobbágnak bonumiból* itten
Magad két *Rést*, és *Actor* harmad *Rést* el-véssé.

XXVII. TITULUS.

Parasztnak és Szolgáknak törvényes ügyekben,
Mind pedig *Criminalis*, 's mind egyéb perekben
Mint vetnek és ítélnék hűtőt külön-külön!
Nézd-meg ezen *Titulust* az harmadik *Résben*.

XXVIII. TITULUS.

Ha valamelly Parasztot pörben el-marasztanak,
Díju, kár és adosság felől *condemnálnak*,
Es *Szegénysége* miatt nem fizet *Actornak*?
Tehát akkor kezében adgyák őtet annak.
Es ott az Pör tizenöt napokig *Actorral*
Szükség hogy meg-edgyezzék jó békeség által
De addiglan tarthattya az Pört mindazáltal
Azon *Actor* tömlőtzben étellel 'sitallal.
Nemes embereknek-is, kik igen *Szegények*
A' fenn megírt mód szerént vagyon az ő ügyek,
Duplumot mindazáltal *Bírák* nem ítélnék
Azoknak kik *duplumot* törvénnyel keresnek.

XXIX. TITULUS.

Ha a' Parasztnak vagyon Fia és Leánya,
'S Leányát életében ő Férjnek nem adgya!
Tehát meg-halván azon Fiu 's Leány Attya:
Annak minden jóvait mind két Ag fel-oszttya.
De ha Leányát Férjnek adta életében
Tehát abból semmi *Rést* Leánya nem véssen;
Hanem Fiára állnak azon jok mind éppen,
Vagy azokra a' kiknek testállya életében.

XXX

XXX. TITULUS.

Ha semmi maradékja a' parasztnak nintsen!
Akkor minden jóváról testálhat kün és ben;
Ha pedig öröksége *Aviticum* léssen!
Az, a' Földes Urára áll tsak egyenesen.
Az melly jókat életében a' Paraszt *acquirál*
'S maga után örököst ha nem hágy házánál!
Tehát minden jóvának fele Urára áll
'S felét az kinek köti, abban az *succedál*.
Ha pediglen az Paraszt testálatlan meghal
'S maradvánnya sem marad! tehát olyan okkal
Földes Ura léssen ott *successor* azonnal,
Mert rá állnak a' Paraszt jóvaibizonnyal.
Mert munkája bérinél nints egyebe Pórnak
Kiért az örökséget nem kötheti másnak;
Hanem mivel *jussa* van ahöz Földes Urnak
Földes Ur foglallya azt, méltán el-magának.

XXXI. TITULUS.

Nemes által a' Paraszt, ha meg károsodik,
Méltatlan meg veretik, 's meg sebesítteük
Avagy törvénytelenül sérítik 'sbántatik!
Tehát abban olyan mód és Törvény tartatik.
Hogy Nemessel a' paraszt maga seméllýben
Mint paraszt nem perelhet N messel Törvénybē
Hanem a' Földes Urá jobbágya képcében
Vönhattya *Forumára* Nemes embert perben.
Es ott száz forintokig Nemest el-marasztván
Jobbágya Díját, 's kárát meg-veheti méltán:
Vagy miket Törvény szerént érdemel igazán
Azon ott el-maraszttya *Competens Forumon*.

H2

XXXI

Sem Városok, sem Faluk, sem pedig Nemesek,
Az kiknek arról nintsen Királytól levelek,
Sem gonosz-tévőket ők meg-nem ölhetnek,
Hanem Ispán kezében kell azt küldeniek.

Mellyet harmad nap múlva ha oda nem visznek!
A' Tístség és Biróság ellen tselekecsnek,
'S valahány nap a' Latrot nállok tarttyák ezek,
Erette, háromhárom Girákat fizetnek.

Az ki égetőt, gyilkost, meg-fog vétek helyen
'S erőszakos paráznát a' tselekedeten;
Bár *Privilegiuma* arról olly ne legyen
De azt megbüntetheti méltán 's törvényesen.

Es a' meg-fogott latrot el-nem botosáthattya,
Mert azt büntetetlenül ha el-sabadittya!
Diját azon Latornak, a' ki azt meg-fogta,
Az megfogón az Ispán bárázon megránttya'

Nemesnek-is ha arra méltósága legyen:
Hogy latrot büntethessen, vagy megölethezzé,
Es az megfogott latrot el-botsáttya ingyen!
Akként ő-is *incurrál* negyven forint terhen.

XXXIII. TITULUS.

Ha valaki marháját az kárból bé-hajtód,
Es az, azt ki-nem válttya, tovább nem tarthatod
Harmad napnál, akkoró Tístkéhez kell adnod
Mert három girán maradtz naponként ha tartod
Az terhel való tiltás, melly az mezőn legyen
Tsak az ottan lakozó nepekre néz éppen,

Mert

Mert az külsők tilalmat nem fizetnek itten
Hanem annak az kárt kell fizetni kit téssen.
Ha az paraszt mas ember erdejét meg-lopja,
Avagy hatalmaskézzel le-vágja, 's meghánttya
Es ott kapják! marháját ő mind *amittálly*,
Azon-kül hatalomért magát Díján válttya.

XXXIV. TITULUS.

Ha ki el orzott lóvát hadban megtalállya
Arra Törvényt nem téssen Sereg Kapitánnya,
Sem az Had le-állásig onnét ki-nem adgya
Hanem meg-be-töltetvén kezességben tarttya.

Mellyet ostan az Hadnak le-állása után
Törvénnel meg-ítéltet ott azon Kapitány,
Es annak kinek lóva, el-orzatott nyilván
Meg-adatik vagy lova, vagy arra igazán.

Ha kinek lóva, 's ökre lopva el-vitetik!
Tehát kinél az lopott marha találtatik,
Hogy az kitől ő vőtte meg-nem bizonyodik!
Aktor harmad-magával arra rá eskűsik.

Az Lopó áldamással ha azt nem tokmálta,
Sem az szabad vásáron ha nem vásárlotta
Sem pedig Szavattyossát annak nem adhattya,
Akkor lopó méltó lesz az akaßtó-fára.

XXXV. TITULUS.

Minden *Causák*, a' kiket Vármegyén ítélne k
(Azt ki-vévén kit *Aktor* hitire erebtenek:)
Azon *Causák* az Király Udvarában mennek,
Azért, hogy ott jobb móddal megítélteffenek.
A Földes Ur jóbbágya felől Törvényt téssen
'S az más félnek nem tetzik! *apokál* az pörben

H;

Vár-

Vármegyére, és onnét Király eleiben,
Hogy az *Causa* meheffen rendesebben végbe
Azki pedig *apellál* Király Udvarában!

A' *transmissio*t ki-vegye Széken jó formában?
Mert azt ha el mulattya! *Adjudicatio*ban
Megyen pör, 's kél azután *Executio*ban.

XXXVI. TITULUS.

Mint eskedsz-meg a' Sidót nap ellen fordítván,
Palástba fel-öltözve és mezit-láb állván:
Sőt az Mojses Könyvét-is kezeibe adván!
Nézd meg a' *Decretum*nak. Binten az utólyán.

Vege az *DECRETUM*NAK.

Annexum.

Sententiæ Juristarum.

1. *ACTOR* debet semper esse paratus. P. 2. T. 84.
2. *Actore non comprobante Reus simpliciter absoluitur.* P. 2. T. 32.
3. *Contra tacentes omnia jura clamant.* Par. 1. Tit. 67. § 9.
4. *Res cum onere vadit (transibit.)* P. 1. T. 82.
5. *Res in adjudicatam venit,* P. 2. T. 56.
6. *Vim vi repellere licet.* P. 1. T. 68.
7. *Priora tolluntur per posteriora.* P. 2. T. 77.
8. *Qui prior tempore potior est jure.* P. 1. T. 116.
9. *Vigilantibus subveniunt Jura.* P. 2. T. 77. P. 3. T. 14. 15.
10. *Hodie simpliciter cras cum duplo.* P. 2. T. 86.
11. *Quod licet uni, licet & alteri.* P. 2. T. 67.
12. *Qui tacet consentire videtur.* P. 2. T. 12. pun: 6.
13. *Qui non utitur Privilegio, abutitur eò* P. 2. T. 12. Puncto. 1. 2.
14. *Inter duos Litigantes tertius gaudebit Hares.* P. 1. T. 31.
15. *Ruente fundamento, ruunt adificia.* P. 2. T. 84. 27. 29.
16. *Diffamare cave nam revocare grave.* P. 2. T. 82.

17. *Ad impossibilia nemo obligari potest.* P. 1. T. 75.
 18. *Quod semel placuit alias displicere nequit.* P. 2.
 T. 71. Punct: 2.
 19. *Facientes & consentientes pari poena puniuntur.*
 P. 2. T. 83. P. 3. T. 26.
 20. *Volenti non fit injuria.* P. 1. T. 53. P. 2. T. 75.
 21. *Cum Par petitur non est aliud quicquam loquen-*
dum Poson 10. Art. 58. Vide in Judicæ sub Literæ
 P. i. e. Par.
 22. *In Judicio non datur regressus.* P. 2. T. 77.
 23. *Iusta petenti non est denegandus assensus.* P. 2.
 T. 43. 45.
 24. *Actor sequatur Forum Rei.* P. 1. T. 10. 12.

IN-

INDEX

Argumentorum Titulorum Confe- tudinarii Juris Regni HUNGARIÆ.

P. Partem. T. Titulum denotat.

	A.	Parte. Titu.
<i>Abbas infulati iuramentum.</i>		2. 40.
<i>Accessorium sequitur Forū sui Principalis</i>		2. 52.
<i>Acquisitor bonorum.</i>	-	1. 5.
<i>Actio quando per Judicem corrumpit.</i>		2. 82.
<i>Actor attracti probam non acceptans.</i>		3. 27.
<i>Actor deponens Actionem male fundatam.</i>		2. 82.
<i>Actor quomodo probat Actionem.</i>		2. 32.
<i>Actore debitum non probante.</i>	-	2. 31. 32.
<i>Actore Testimonia nil producente.</i>		Ibidem.
<i>Actus Potentie Majoris.</i>	-	2. 42.
<i>Actus Potentie Minoris.</i>	-	2. 67.
<i>Actus Potentiarii Nobilis & Rustici.</i>		3. 26.
<i>Administratio juris ex subditis.</i>		Ibidem.
<i>Adoptio Fratris.</i>	-	1. 66.
<i>Adoptivus Frater Tutor esse potest.</i>		1. 120.
<i>Adoptivus in bonis Succedens.</i>	-	1. 8.
<i>Æstimationis Communis series.</i>	-	1. 134.
<i>Æstimationis Communis differentia.</i>		1. 133.
<i>Æstimatio Perennalis.</i>	-	1. 133.
<i>Ætas legitima & perfecta.</i>	-	1. 111
	H 5	Æta

INDEX.

Par. Tit.

<i>Etatum legitima, prosequi causam possunt.</i>	1. 111.
<i>Etatum variarum fassiones.</i>	Ibidem.
<i>Aggerum erectio.</i>	1. 86.
<i>Aggressor & Aggressus quis.</i>	3. 21.
<i>Agnatio refertur ad marem.</i>	1. 118.
<i>Agnatus adspirans ad bona Orphanorum.</i>	1. 119.
<i>Amentes, furiosi, lunatici.</i>	1. 124.
<i>Aqua impetu avulsa Terra.</i>	1. 87.
<i>Arma tempore Divisionis cui cedunt.</i>	1. 99.
<i>Armis insignitus Nobilis.</i>	1. 6.
<i>Assumens aliquem ad patrandum aliquod facinus.</i>	2. 82.
<i>Aucarii pœna.</i>	2. 30.
<i>Avitica hæreditas Rustici.</i>	3. 30.

B.

Par. Tit.

B <i>Arones Regni.</i>	1. 94.
<i>Birsagium actus potentiarii.</i>	3. 26.
<i>Birsagium Calumnie cui cedit.</i>	2. 70.
<i>Birsagium & ejus executionis series.</i>	2. 86.
<i>Birsagium lingvæ Emendæ.</i>	2. 72.
<i>Birsagium Rusticorum.</i>	3. 26.
<i>Bona acquisita post Divisionem.</i>	1. 50.
<i>Bona ad sequestrum quali dantur.</i>	1. 29.
<i>Bona Avitica Pater alienare nequit.</i>	1. 58.
<i>Bona Avitica Frater alienare nequit.</i>	Ibidem.
<i>Bona Calumniam qua non important.</i>	2. 71.
<i>Bona Communi estimatione inscribenda.</i>	1. 83.
<i>Bona Convicti quomodo consequere possunt.</i>	1. 15.
<i>Bona convicti in Notam infidelitatis.</i>	2. 57.

Bona

INDEX.

Par. Tit.

<i>Bona deficientis in semine.</i>	1. 27.
<i>Bona diversis personis collata.</i>	1. 47.
<i>Bona emptæ Fratris pecuniâ.</i>	1. 17.
<i>Bona Filias non concernentia.</i>	1. 17. 18.
<i>Bona Frater Fratri vendens.</i>	1. 21.
<i>Bona impetrantis & alios excludentis, pœna.</i>	1. 39.
<i>Bona inscripta possidere.</i>	1. 80.
<i>Bona inscripta Deficientes.</i>	1. 27.
<i>Bona inscripta jure Regio impetrata.</i>	1. 82.
<i>Bona inscriptitia ante & post Connubium.</i>	1. 37.
<i>Bona inscriptitia impetrantis hæreditaria.</i>	1. 37.
<i>Bona male impetrantis pœna.</i>	1. 25. 37.
<i>Bona Marito & Uxori collata.</i>	1. 45.
<i>Bona nequit alienare Defectui proximus.</i>	1. 10.
<i>Bona Pater quando alienare potest.</i>	1. 60.
<i>Bona pecuniis comparata.</i>	1. 19.
<i>Bona per Defectum impetrantis.</i>	1. 26.
<i>Bona perennialiter inscripta quas consequere potest.</i>	1. 82.
<i>Bona per Fratrem indivisum inventa.</i>	1. 43. 44.
<i>Bona permutata si abalienantur,</i>	1. 74.
<i>Bona per Notam impetrans.</i>	1. 16.
<i>Bona Prædonum cui cedunt.</i>	1. 15.
<i>Bona qualia Rex in se devoluta disponit.</i>	1. 13.
<i>Bona quarens & optinens.</i>	1. 27.
<i>Bona remittere nolens impignorata.</i>	2. 20. 24.
<i>Bona Sexum utrumque concernentia.</i>	1. 17. 18.
<i>Bona Sententiati.</i>	1. 59.
<i>Bona servitiis & pecuniis acquisita.</i>	1. 21.
<i>Bona Successoris non existentis qui redimant.</i>	1. 60.

Bona

INDEX.

<i>Bona vendens proximus &c.</i>	1.	60.
<i>Bona vendens & Onus non assumens.</i>	1.	76.
<i>Bona vendens eumentem defendat.</i>	1.	75.
<i>Bona vendens quomodo re habere nequit.</i>	1.	77.
<i>Bona vendita per Fratrem.</i>	1.	61.
<i>Bona vendita successore non admonito.</i>	1.	60.
<i>Bona Vicinus redimens.</i>	1.	60.
<i>Bona virtute Militari acquisita.</i>	1.	18.
<i>Bonorum Divisio inter Fratres.</i>	1.	45.
<i>Bonorum Divisio inter Fratres & Relictam.</i>	1.	99.
<i>Bonorum Divisio Nova inter Fratres non admissa.</i>	1.	46.
<i>Bonorum impetitor succumbens.</i>	1.	29.
<i>Bonorum impignoratio recuperatio.</i>	1.	82.
<i>Bonorum impignoratio quid sit.</i>	1.	81.
<i>Bonorum per se inventorum libera Dispositio.</i>	1. 5.	57.
<i>Bonorum recuperatio.</i>	2.	20.
<i>Bonorum redemptio.</i>	1.	134.
<i>Bonorum ut admittitur impignoratio.</i>	Ibidem.	
<i>Bonorum venditorum si pars adimitur.</i>	1.	76.
<i>Bos furtim Ablatus.</i>	3.	34.
C.	Par. Tit.	
<i>Calumnia quid.</i>	2.	70.
<i>Calumnie Birsagii poena cui cedit.</i>	2.	70.
<i>Calumnie Birsagii solutio.</i>	1.	134.
<i>Calumniam non inferentes casus</i>	2.	71.
<i>Calumniam quis allegare potest.</i>	Ibidem.	
<i>Calumniose quis causam prosequitur.</i>	2.	70.
<i>Capitalis Prothonotarii & Capitularis.</i>	2.	16.
	Cap-	

INDEX.

<i>Capitalis Sententia.</i>	2.	42.
<i>Capitula qua valent exequi.</i>	2.	21.
<i>Capitularis officialis autoritas.</i>	2.	53.
<i>Capitularis patrimonium non habens.</i>	2.	47.
<i>Capitularis violentiam committens.</i>	2.	46.
<i>Capitularis sententie poena.</i>	1.	55.
<i>Capitulum quomodo aggravatur.</i>	2.	46.
<i>Capitulum violentiam patrans.</i>	2.	49.
<i>Casus in quibus Nobilis Notam non incurrit.</i>	1.	9.
<i>Casus in quibus Nobilis capi non potest.</i>	Ibidem.	
<i>Causa Novo iudicio mota.</i>	2.	77.
<i>Causa ruando nequit deponi.</i>	Ibidem.	
<i>Causa Transmissa in Curiam Regni.</i>	3.	7.
<i>Causa accessorium.</i>	2.	52.
<i>Causa ad quem transmittuntur.</i>	3.	3.
<i>Cause in Comitatu qua tractari possunt.</i>	3.	7.
<i>Cause que sunt actus Majoris Potentie.</i>	2.	67.
<i>Cause que in Curiam Regiam transmittuntur.</i>	3.	35.
<i>Cause quomodo terminari debent.</i>	2.	2.
<i>Cause ratione bonorum Spiritualium.</i>	2.	52.
<i>Cause terminantur iuramento.</i>	1. 2. 1.	32.
<i>Causam Appellatam in Curia quis exequitur.</i>	3.	7.
<i>Causam Appellatam in Comitatum reportet.</i>	3.	35.
<i>Causam prosequi non potest suo nomine emens.</i>	1.	27.
<i>Causans si moritur non prestito iuramento.</i>	2.	34.
<i>Causarum decisio.</i>	3.	2.
<i>Causarum condescensio.</i>	2.	82.
<i>Causidici impetitores.</i>	1.	75.
<i>Cautio expeditoria.</i>	1.	74.
<i>Cautio in fasonibus consideranda.</i>	Ibidem.	
	Cita-	

INDEX.

Par. Tit.

Citatio qua requirit.	2.	26.
Cives Civitatenſes Nobilibus æquantur.	3.	9.
Cives Civitatum coram quo ſtant jure.	3.	19.
Cives Dominium hereditatum ingredientes.	3.	14.
Cives quibus Teſtibus utuntur.	3.	12.
Cives violentias & damna inferentes	3.	19.
Civis emens hereditatem.	3.	15.
Civis quo pacto à debito liberatur.	3.	17.
Civis ſub aliquo Domino hereditatem habens.	3.	18.
Civitas.	3.	8.
Civitatenſes Nobilem morti tradentes.	3.	20.
Civium Cauſe ubi terminantur.	3. 10.	11.
Civium Contradiſtiones.	3.	14.
Civium Homagia.	3.	9.
Civium ſuper malefactores authoritas.	3.	20.
Civium unitas quid ſit.	3.	8.
Claufula de ejus notitia.	2.	16.
Clerus ſub eſt juribus ratione hereditatum.	1.	12.
Cognati.	1.	118.
Cognati quando ad Tutelam admittitur.	1.	117.
Cognitio literarum falſarum.	2.	17.
Comitatuum Statuta.	3.	2.
Comitatus ultra fl. 100. cauſam revidere nequit.	3.	7.
Communis æſtimatio & ejus ſeries.	1.	134.
Communis Inquiſitio.	-	Ibidem.
Communis ratione occupationis bonorum.	2.	27.
Concambiata bona.	1.	74.
Concambii fraudulentum remedium.	1.	71.
Con-		

INDEX.

Par. Tit.

Concambio pecunia addita.	-	1.	73.
Concambium fraudulentum.	-	1.	71.
Concambium nequit revocari.	-	1.	82.
Concambium quid ſit.	-	1.	70.
Condeſcenſio cauſa.	-	2.	77. 72.
Conjurator & conjuratores.	-	2.	35. 38.
Conſanguinea ſcienter ducta.	-	1.	106.
Conſanguinea inſcienter ducta.	-	-	Ibidem.
Conſanguineorum Conjugium incognitum.	1.	108.	
Conſanguineorum Conjugium unde dignoſcitur	1.	107.	
Conſenſus Regius & falſio.	-	1.	63.
Conſenſus Regius quid ſit.	-	1.	64.
Conſenſui Regio Falſio inferenda.	-	1.	35.
Conſervatio literarum quem concernit.	1.	42.	
Conſtitutio ſeu lex nova quos liget.	2.	2.	
Conſtitutio generalis.	-	2.	8.
Conſuetudo loco legum recepta.	3.	2.	
Conſuetudo juris inter Status.	-	2.	11.
Contractus { quando vigorofus.	-		
Contractus { quid ſit.	-		
Contractus { Statutio in bonis.	-		
Curator bonorum Orphanorum.	1.	124.	
Currus propter Diſpoſitionem Relicta ſedit.	1.	99.	
D.			
Damna Actoribus refundenda.	2.	67.	
Damna in ſegetibus facta.	3.	33.	
Damna per Patrem facta.	-	2.	61.
Damnorum Solutio.	-	1.	134.
Debita quis revideat.	-	2.	52.
Debiri			

INDEX.

	Pars.	Tit.
<i>Debiti crescentia.</i>	3.	28.
<i>Debiti quantitatem Actor probet.</i>	2.	32.
<i>Debitis Cives quomodo absolvuntur.</i>	3.	17.
<i>Debitorum Solutio.</i>	1.	134.
<i>Debitum quis revidere debeat.</i>	2.	52.
<i>Debitum & Damnum recuperans</i>	3.	3.
<i>Defectui proximus nequit alienare bona.</i>	1.	10.
<i>Defectus Seminis.</i>	1.	10.
<i>Defensa corporis & bonorum.</i>	3.	22.
<i>Defensa in quibus admittitur.</i>	3.	23. 24.
<i>Defensa quomodo fit.</i>	3.	21.
<i>Deposito causa per Actorem male fundata.</i>	2.	82.
<i>Destinatus & destinans ad patratu facinus</i>	2.	82.
<i>Diaconi Facultas & Authoritas.</i>	2.	53.
<i>Differentia inter Notam & Capitalem sent.</i>	1.	16.
<i>Differentia Furium Hungariae & Transyl.</i>	3.	1.
<i>Dignitas Spiritualis.</i>	1.	2.
<i>Dilatio cause Orphanorum.</i>	1.	129.
<i>Distractio fluvii quando non est meta.</i>	1.	87.
<i>Divisio bonorum inter Fratres.</i>	1.	40.
<i>Divisio bonorum Nova non admittitur.</i>	1.	45.
<i>Divisio bonorum inter Fratres & Relictam.</i>	1.	48.
<i>Dominus cum Subditis Furi non coparens.</i>	3.	26.
<i>Domus paterna.</i>	1.	41.
<i>Donatio Mortua.</i>	1.	32.
<i>Donatio per clausulam: Dicitur nobis.</i>	1.	34.
<i>Donatio pura & mixta.</i>	1.	13.
<i>Donatio Regis perfecta quid.</i>	1.	37.
<i>Donatio Statutione firmanda.</i>	2.	12.

Dona-

INDEX.

	Part.	Tit.
<i>Donatione Regis si quis se imittet in causā.</i>	1.	31.
<i>Donationes intra Annum statione firmanda.</i>	1.	32.
<i>Dos Relicta.</i>	1.	99.
<i>Dos Uxori solvitur e bonis.</i>	1.	103.
<i>Dotalitiorum Solutio.</i>	1.	134.
<i>Dotalitium relictarum.</i>	3.	3.
<i>Dotem quando perdit Mulier.</i>	1.	105.
<i>Dotem quis levat si moritur Relicta.</i>	1.	93.
<i>Dotem quis solvit, si Vir in Notam incurrit.</i>	1.	104.
<i>Dotem quomodo a primo Marito levat.</i>	1.	96.
<i>Dotem quomodo Marito relaxat.</i>	1.	97.
<i>Dotis Exolutio.</i>	1.	95.
<i>Dotis levatio.</i>	3.	3.
E.		Par. Tit.
<i>Ecclesias conferendi cuius sit Jus.</i>	1.	11.
<i>Ejiciens alterum e bonis pœna.</i>	1.	68.
<i>Emenda capitis pœna.</i>	2.	43.
<i>Emenda lingua pœna.</i>	2.	72.
<i>Emenda Siculi lingua.</i>	3.	4.
<i>Emptor si in bonis turbatur.</i>	1.	75.
<i>Equi curri ferri citra divisionem cui cedunt.</i>	1.	99.
<i>Equi cui cedunt.</i>	1.	101.
<i>Error in alicujus Evocatione deprehensus.</i>	2.	82.
<i>Exceptiones frivola.</i>	2.	83.
<i>Excusatio non comparentis in judicio.</i>	2.	59.
<i>Excusatio ex quibus rebus fit.</i>	2.	67.
<i>Executionem turbans qui turbare nequit.</i>	2.	76.
<i>Executiones reales qui possunt facere.</i>	2.	21.
<i>Extranei Testes inter Cives.</i>	3.	12.
<i>Evictio quid sit.</i>	1.	76. 74.

Evictio

INDEX.

	Part.	Tit.
<i>Evictio in Fessione consideranda.</i>	1.	76. 74.
<i>Evocatio quid sit.</i>	2.	18.
<i>Evocatio in facto literarum occultatarū.</i>	2.	34.
<i>Evocatio fit per Regios & Capitulares.</i>	2.	21.
<i>Evocatio per quos fieri potest.</i>	2.	20.
<i>Evocationes quid requirunt.</i>	2.	26.
<i>Evocationum Species.</i>	2.	18.
F.		
<i>Falsarum Literarum cognitio.</i>	2.	16. 17.
<i>Falsis literis contradicendum.</i>	2.	17.
<i>Fassio coram Iudice Civitatis facta.</i>	3.	13.
<i>Fassio & Consensus quando statuenda.</i>	1.	63.
<i>Fassio fœmina 16. Annorum.</i>	1.	110.
<i>Fassio Orphanorum invalida.</i>	1.	126.
<i>Fassio Orphanorū quando revocari nequit.</i>	1.	128.
<i>Fassio Statutione non indigens.</i>	1.	63.
<i>Fassio personæ defectui proxime.</i>	1.	65.
<i>Fassiones puellarum.</i>	1.	91.
<i>Fassioni quando consentire videris.</i>	1.	62.
<i>Filia citra quartalitiū nū bona querere po.</i>	1.	88.
<i>Filia in Filium præfecta.</i>	1.	50.
<i>Filia Rustici in bonis quid habet.</i>	3.	29.
<i>Filiæ è Domo Patris excludi nequeunt.</i>	1.	29.
<i>Filiæ puellari Quartâ contentantur.</i>	1.	88.
<i>Filiæ quæ non amittūt bona in Notā Patris.</i>	1.	20.
<i>Filiæ qualia bona redimere possunt.</i>	1.	60.
<i>Filiarum innuptarum cuius cura.</i>	1.	67.
<i>Filii furiosi.</i>	1.	55.
<i>Filiis propter divisionem arma cedunt.</i>	1.	99.
<i>Filiis post divisionem & filiabus post emaritationem nihil cedit.</i>		Ibidem.

INDEX.

	Part.	Tit.
<i>Filius illegitimos non potest Papa legitimare.</i>	1.	108.
<i>Filius cum Patre Divisionem celebrat.</i>	1.	53. 54.
<i>Filius non fert Patris iniquitatem.</i>	2.	60.
<i>Filius ob delictum Patris in Emendam non incurrit.</i>		
	2.	51.
<i>Filius post & antè sententiam Patris natus.</i>	2.	62.
<i>Filius post sententiam Patris conceptus.</i>	2.	63.
<i>Filiis quomodo Rustici, in bonis succedit.</i>	3.	29.
<i>Fluvii distractionis meta non distinguitur.</i>	1.	87.
<i>Fœmina in Notā & Capitalē non incurrit.</i>	2.	42.
<i>Fœneratores quomodo evocandi.</i>	2.	24.
<i>Fœneratoris pœna bona non remittentis.</i>	2.	24.
<i>Fororum concessio.</i>	2.	10.
<i>Frater adoptivus notati non potitur bonis.</i>	1.	47.
<i>Frater bona Avitica abalienare nequit.</i>	1.	58.
<i>Frater contra fratrem Capitalē non incurrit.</i>	2.	42.
<i>Frater relinquens Filios, indivisos.</i>	1.	99.
<i>Frater Tutor quis esse non potest.</i>	1.	121.
<i>Fratri condicionalis deficientis bona.</i>	1.	47.
<i>Fratri denegatis alterius Genealogiā pœna.</i>	1.	39.
<i>Fratri proximus quando Tutor sit.</i>	1.	113.
<i>Fur dicens se equum, bovem emisit.</i>	3.	34.
<i>Furiosi, lunatici, amentes.</i>	1.	55.
G.		
<i>Genealogiā alterius abnegare volētis pœna.</i>	1.	39.
<i>Genealogia Testimonio Anis 60. probatur.</i>	1.	42.
<i>Generalis constitutio.</i>	2.	8.
<i>Gratia Regia convicto data quomodo valet.</i>	2.	52.
<i>Gratia Regia convicto data quid valet.</i>	1.	15.
12		
		Gra-

INDEX.

Gratia Regia quando non prodest.	2.	57.
Gratia Regia quamdiu duret.	1. 59. P. 2. T.	57.
Gratia Regia quid prodest.	-	2. 56.

H.

H eredes & posterii qui sunt.	-	1. 17.
Hereditates Avitica Rustici.	3.	30.
Homagia Abbatum, Baronum, Nobilium.	2. 40. 43.	
Homagii pena Foeminarum Emenda.	2.	42.
Homagiorum Executiones,	-	2. 40. 43.
Homagium dupliciter intelligendum.	3.	5.
Homagium Nobilis quid, & cui cedit.	2. 40. 43.	
Homagium Nobilis Regni Schl. & Trania.	3.	3.
Homicida captus.	-	3. 5.

I.

I gnis incendio qui minatur.	-	3. 23.
Ignobilis ex Nobili femina.	-	1. 7.
Ignobilem si dicat quis Nobilem.	-	2. 36.
Illegitima etatis pupilli Furamentum.	1.	129.
Illegitima etatis Pupilli quando respondent.	1.	130.
Illegitimorum Filiorum bona.	-	1. 108.
Illegitimos filios nec Rex nec Papa confirmat	Ibidem.	
Illicita verba causam non amittunt.	2.	72.
Inctus negans actionem jurat.	-	2. 67.
Inctus nil probans.		
Infamem si dicat quis Nobilem.		
Ingerens se Actor cum Reo concordans.	2.	84.
Ingerens se in causam alterius.	-	2. 85.
Inhibitia inter Cives.	-	3. 15.
Inhibitio literarum ab extraditione carum.	2.	58.

Impig.

INDEX.

Part. Tit.		
Impignoratitiorum bonorum recuperatio.	2.	20.
Inquisitiones Capitulares.	-	2. 21.
Inscripta bona qui redimere possunt.	1.	82.
Inscripta bona quis potest rehabere.	-	1. 83.
Inscripta bona ultra communem estimationem.	1.	83.
Inventa bona.	-	1. 5. 57.
Jobbagio debitum solvere non valens.	3.	28.
Jobbagio intestatus decedens.	-	3. 30.
Jobbagio latrocinium committens.	-	3. 26.
Jobbagione mortuo bona cui cedunt.	-	3. 29.
Jobbagiones in violentia convulsi.	3.	26.
Jobbagiones libertate quando amiserunt.	3.	25.
Jobbagiones mortui heredibus carentibus.	3.	30.
Jobbagiones per Dominum juri non stantes.	3.	26.
Jobbagiones ut juri Statuantur.	3.	26.
Jobbagionis Filius quomodo in bonis succedit.	3.	29.
Jobbagionum qua fuit olim libertas.	3.	25.
Jobbagionum varia consuetudo juris.	3.	30.
Judex & Procrator in una causa.	-	2. 22.
Judicii administratio ex Subditis.	-	3. 25.
Judicii administratio de subditis quorsum deducitur.	-	3. 26.
Judicium quando Dominus de Subditis administrat.	-	3. 25.
Judicium ex parte Rustici administratum.	3.	30.
Judicialia onera quando impenduntur.	1.	134.
Judicialiam gravaminum solutio.	-	2. 86.
Judicium pena propter emanationem falsarum literarum.	-	2. 16.

I;

Jura

INDEX.

<i>Jura inscripta possidere.</i>	1.	80.
<i>Juramenta cur deponantur.</i>	2.	28.
<i>Juramenta Judiciorum quæ.</i>	3.	5.
<i>Juramento determinantur causæ.</i>	2.	27. 32.
<i>Juramentum ex Officio.</i>	2.	40.
<i>Juramentum in Criminalibus.</i>	3.	27.
<i>Juramentum Judeorum.</i>	3.	36.
<i>Juramentum Nobilis & Ignobilis.</i>	2.	32. 33.
<i>Juramentum occultatarum Literarum.</i>	2.	34.
<i>Juramentum Rustici actionē negantis.</i>	3.	27.
<i>Juris administratio quid requirit.</i>	3.	27.
<i>Juris divisio.</i>	1.	1.
<i>Juris inter Status Consuetudo.</i>	2.	11.
<i>Jus collationis Ecclesiarum.</i>	1.	11.
<i>Jus & Consensus Regius simul collatus.</i>	1.	63.
<i>Jus Possessionarium quid.</i>	1.	24.
<i>Jus Possessionarium possidere.</i>	1.	67.
<i>Jus Nullum.</i>	1.	69.
<i>Jus Regium in bonis.</i>	1.	23.
<i>Jus Regium quid sit.</i>	1.	24.

L.

<i>Levatarum Personarum Falsæ.</i>	2.	16.
<i>Legem Novam quis tollit.</i>	2.	2.
<i>Legem quis condit.</i>	2.	3.
<i>Legi obtemperandum.</i>	2.	2.
<i>Legitima ætas, Maris, Fœmina.</i>	1.	111.
<i>Lex quos ligat.</i>	2.	5.
<i>Libertas Statuum & Ordinum equalis.</i>	1.	2.
<i>Lingvæ emendæ pœna.</i>	2.	72.

Ling-

INDEX.

<i>Lingvæ Emendæ birsagium cui cedit.</i>	3.	7.
<i>Lingvæ Emendæ Siculi.</i>	3.	4.
<i>Literæ indebitæ Calumniam important.</i>	2.	34.
<i>Literæ 60. Dierum valentes quæ.</i>	1.	33.
<i>Literæ cum Clausula: Cum nos emanatæ.</i>	1.	33.
<i>Literæ cum Clausula: Dicitur nobis.</i>	Ibidem.	
<i>Literæ Donationales. Vide Donatio.</i>		
<i>Literæ impellentes, seu Compulsoriæ.</i>	2.	28.
<i>Literæ intra annum quæ sunt efficaces.</i>	1.	32.
<i>Literæ impignorantiæ.</i>	1.	82.
<i>Literæ metales.</i>	1.	86.
<i>Literæ quæ valent.</i>	2.	13. 15.
<i>Literæ Requisitionalis & earum Vis.</i>	2.	15.
<i>Literæ Revisionales & earum Vis.</i>	2.	128.
<i>Literæ Revisionales quid valent.</i>	2.	127.
<i>Literæ Sententiales.</i>	2.	57.
<i>Literæ Statutoria.</i>	1.	33.
<i>Literæ Statutoria cum declaratione Donationis.</i>		
	1.	34.
<i>Literæ Transumptionales.</i>	2.	15.
<i>Litarum conservatio quem concernit.</i>	1.	42.
<i>Litarum falsarum cognitio.</i>	2.	17.
<i>Litarum occultatarum juramentum.</i>	2.	34.
<i>Litarum Resuscitarum Vis.</i>	2.	57.
<i>Literis falsis contradicendum.</i>	2.	17.
<i>Literas Procuratorias qui possunt dare.</i>	2.	13.
<i>Literas quas à quo Jure queris.</i>	2.	34.
<i>Ludas pœna.</i>	2.	30.
<i>Lunatici, amentes, furiosi.</i>	1.	55.

Male-

INDEX.

M.

Part. Tit.

M aledicenti quomodo resistendum.	3.	23.
Malefactor captus in loco delicti.	3.	32.
Malefactor captus non dimittendus.	-	3.
Marca unius valoris.	-	2.
Maritus quomodo bona Uxorilegare potest.	1.	110.
Maritus, Uxor is adulterium sciens.	1.	105.
Metarum reambulationes.	-	1.
Metam, distractio fluvii non separat.	1.	87.
Minanti mortem violentia non inferatur.	3.	23.
Minanti incendium mors inferatur.	-	Ibidem.
Mittens & missus ad patrandum facinus.	2.	82.
Motio cause ex revocatione Fassionis.	1.	128.
Mortuum si Evocaveris.	-	2.

N.

Part. Tit.

N obile verberare, vel occidere non licet.	3.	21.
Nobilis adoptans Rusticum.	-	1.
Nobilis adversario assignatur.	-	2.
Nobilis convictus in pena violentie.	2.	57.
Nobilis contra Civitatem agens.	-	3.
Nobilis ex Rustica femina existens.	1.	7.
Nobilis evocatus ex facto potest Majoris.	2.	61.
Nobilis in pena Capitali adversario assignatur.	2.	57.
Nobilis juramentum deponens absolvitur.	2.	32.
Nobilis juramentum penes Rusticum.	2.	33.
Nobilis jure convictus, quomodo detinetur.	2.	58.
Nobilis nudo ense alterum aggrediens.	3.	21.
Nobilis pena si mortuum in jus Evocaverit.	2.	23.
Nobilis sententiat in diversis Regnis habens bona.	2.	65.

INDEX.

Part. Tit.

Nobilis si de Subditis iudicium non fert.	3.	26.
Nobilis Virgo Rustico nupta.	-	1.
Nobili si objeceris esse ignobilem.	-	2.
Nobilitas quando Notam non incurrit.	1.	9.
Nobilitatis acquisitio.	-	1.
Nobilium libertates.	-	1.
Nota infidelitatis.	-	1.
Nota infidelitatis processus.	-	2.
Nota inferenda modus & series.	-	Ibidem.
Nota illata nulla remedia proffunt.	2.	75.
Nota pronunciata ex binaria Repulsione.	2.	57.
Notarius e Curia ad Executiones exmit.	2.	19.
Nova lex quos ligat.	-	2.
Novi Judicii vigore cui conceditur Appel.	3.	6.
Novi Judicii vis.	-	2.
Novo Judicio causa mota.	-	Ibidem.
Novo Judicio qui uti possunt.	-	2.
Novum Judicium quid designat.	-	2.
Nudo ense alterum aggrediens.	-	3.
Nundinarum concessio.	-	2.
NULLUM FUS.	-	1.

O.

Part. Tit.

O ccultatarum literarum juramentum.	2.	34.
Occupator bonorum violentus.	1.	68.
Occupator bonorum violentus quis.	1.	75.
Occupatoris bonorum pena.	-	1.
Occupatio in loco rei occupata comprobanda.	2.	27.
Octavarum tempore mala patrans.	-	2.
Oculata revisio.	-	2.

I s

Offen-

INDEX.

Par. Tit.

Offendens alios & mortem denuntians.	3.	23.
Officialis violentiam patrans.	2.	48.
Officialis Capitularis Autoritas.	2.	53.
Onera, per non veniens, repulsionis inhibitionis levans Causam, non deponit.	2.	83.
Oneris assumptio.	1.	59.
Onerum judicialium impensio.	1.	134.
Onus assumens filii indivisi.	1.	51.
Onus Repulsionis, & cui cedit.	2.	73.
Onerum, Vide passim differentias.		
Opinio & Sententia quid.	2.	42.
Orphani Fassiones revocare possunt.	1.	126.
Orphani fassiones revocant corrupti donis.	1.	128.
Orphani Illegitimæ Etatis.	1.	127.
Orphanorum deficientium quis Successor.	1.	115.
Orphanorum retractatio in Fassionibus.	1.	128.
Orphanus absque Tutore Procuratores constituere non potest.	P.	1.
P apa Filios illegitimos confirmare nequit.	1.	108.
Paraphernum Relicta auferit.	1.	100.
Paraphernū Relictæ mortuæ quis consequitur.	Ibidem	
Paraphernum Uxor Meretrix non perdit.	1.	105.
Paraphernum quid sit.	1.	93.
Pars potior & Sanior quæ dicitur.	3.	2.
Partium trium Tripartiti tractatio.	1.	1.
Pater assumens onus Filii indivisi.	1.	51.
Pater bona Avitica inscribere nequit.	1.	58.
Pater bona inscribere quando potest.	1.	60.
Pater bona quando abalienare potest.	1.	57.
Pater Filium a se dividit.	1.	52.
Pater Filium quando detinere nequit.	1.	51.

INDEX.

Par. Tit.

Pater Sententiatus cum Filiis.	2.	46.
Paterna potestas in Filium & Filiam.	1.	51. 54.
Paterna potestas quando cessat.	1.	56.
Patre Evocato, & postea mortuo causæ terminæ.	2.	61.
Pecora de damnis vagiata.	3.	33.
Pecuniis acquisita bona.	1.	19.
Percutientium culpa in quem transit.	3.	21.
Perfecta Etas Maris & Fœminæ.	1.	111.
Perfecta Donatio quid.	1.	37.
Persona singularis & unica quædo disponit.	1.	65.
Pertinentiæ quid.	1.	24.
Pœna Calumniæ.	2.	70.
Pœna Capitis.	2.	55.
Pœna Capitis Siculi.	3.	4.
Pœna Emendæ Capitis.	2.	43.
Pœna Emendæ lingvæ.	2.	72.
Pœna Emendæ lingvæ & Capitis cui cedit.	2.	43. 72.
Pœna ejus qui bona remittere non vult.	1.	24.
Pœna Evocantis mortuum & infantem.	2.	24.
Pœna Evocantis Nobilem personaliter.	Ibidem.	
Pœna Evocantis Pupillum & Orphanum.	1.	32.
Pœna Fratris, Genealogiæ alteri abnegans.	1.	39.
Pœna Homagii Baronum Prelatorum & Nobilium.	1. 2. P. 2. T.	40.
Pœna Homagii Fœminarum.	2.	42.
Pœna Homicidarum.	3.	5.
Pœna Hominis Regii & Procuratorum.	2.	22.
Pœna illegitimæ bona impetrantis.	1.	20.
Pœna Judicium & Capitularium, qui falsas extradant literas.	2.	16.

Poen.

INDEX.

Par. Tit.

<i>Pœna Nobilis Iudicium facere nolentis.</i>	3.	26.
<i>Pœna Nobilis violentia patrans.</i>	3.	3.
<i>Pœna Nolentis veritatem fateri.</i>	2.	28.
<i>Pœna Occupatorum bonorum.</i>	1.	68.
<i>Pœna perjurii.</i>	2.	30.
<i>Pœna preditoris Sanguinis.</i>	1.	39.
<i>Pœna Relictæ bona remittere nolentis.</i>	2.	24.
<i>Pœna Sororis in Marem præfecta.</i>	1.	39.
<i>Pœna Violationis Sedis judiciaria.</i>	2.	69.
<i>Pœna Violentia cui cedit.</i>	2.	61.
<i>Populus & Plebs quid designat.</i>	2.	4.
<i>Possessor bonorum bona & mala fidei.</i>	2.	71.
<i>Posteri & Heredes qui sunt.</i>	1.	17.
<i>Præceptoriarum literarum vigor quâdiu durat.</i>	1.	33.
<i>Prædium quid.</i>	1.	24.
<i>Præfectio Filia in Filium.</i>	1.	50.
<i>Præfectio Fœmina in Marem</i>	1.	17.
<i>Pralati qui sunt.</i>	2.	49.
<i>Pralatus à Capitulo divisus.</i>	2.	50.
<i>Pralatus bona occupans & moriens.</i>	2.	51.
<i>Pralatus solus juret.</i>	2.	49.
<i>Pralatus violentiam patrans.</i>	2.	49.
<i>Præscriptio Civitatis.</i>	3.	15.
<i>Præscriptio dupliciter accipitur.</i>	1.	82.
<i>Præscriptio inter Fratres non admittitur.</i>	1.	46.
<i>Præscriptio in Metis rectificandis.</i>	1.	84.
<i>Præscriptio Juris Regni.</i>	1.	78.
<i>Præscriptio quid sit.</i>	-	Ibidem.
<i>Prior Aurane.</i>	2.	54.
<i>Privilegium contra jus Commune.</i>	2.	11.

Præ

INDEX.

Par. Tit.

<i>Privilegium duplex.</i>	-	2.	7.
<i>Privilegium ex Autoritate Regis.</i>	-	2.	9.
<i>Privilegium Regis prius.</i>	-	-	Ibidem.
<i>Privilegium quando perditur.</i>	-	2.	12.
<i>Privilegium & literarum Transumptio.</i>	-	2.	15.
<i>Processus longi & breves.</i>	-	2.	18.
<i>Procurator & Judex.</i>	-	2.	22.
<i>Procuratoria Constitutio.</i>	-	2.	13.
<i>Productio Revisionalis.</i>	-	1.	129.
<i>Prohibitiones.</i>	-	2.	20.
<i>Puellarum Fussiones.</i>	-	1.	92.
<i>Pupilli quando respondere tenentur.</i>	-	1.	130.
<i>Pupillus contra dicens sit Actor.</i>	-	1.	131.
<i>Pupillus quando non respondet.</i>	-	1.	131.
<i>Pupillus quando Evocatur.</i>	-	1.	131.
<i>Pura Donatio quid.</i>	-	1.	13.

Q.

<i>Quartalitium quid.</i>	-	1.	88.
<i>Quartalitis afirmatio.</i>	-	1.	29. 92.
<i>Quarta puellaris.</i>	-	1.	89.
<i>Quartalitiorum excisio.</i>	-	1.	89.
<i>Quartalitiorum Solutio.</i>	-	1.	134.

R.

<i>Reamputationes Metarum.</i>	-	2.	88.
<i>Regia Authoritas & Potestas.</i>	-	1.	3.
<i>Regia gratia. Vide Gratia superius.</i>	-	-	-
<i>Regii Hominis poena.</i>	-	2.	22.
<i>Regis juris dictioni subest omnis Ordo.</i>	-	2.	11.
<i>Regis Jurisdictioni subest Spiritualis.</i>	-	1.	12.
<i>Regis Electio.</i>	-	1.	3.
<i>Regis Regimen quid præstat.</i>	-	2.	77.
<i>Regius Consensus.</i>	-	1.	64.
<i>Relicta è Domo Mariti excludi nequit.</i>	-	1.	98.
<i>Relicta præter Divisionem quid aufert.</i>	-	1.	99.
<i>Repulsio quid sit.</i>	-	2.	73.
<i>Repulsio quoties admittitur.</i>	-	-	Ibidem.

Repul

INDEX.

	Par.	Tit.
<i>Repulsio Secus relata quam peracta.</i>	2.	74.
<i>Repulsionis Onus cui cedit.</i>	2.	73.
<i>Repulsionem qui facere vel non facere possunt.</i>	2.	76.
<i>Repulsionem sequitur Novum Judicium.</i>	2.	77.
<i>Requistorum literarum Vis.</i>	2.	15.
<i>Rerum Determinatio.</i>	2.	32.
<i>Res in Homagio conducti cui cedunt.</i>	2.	43.
<i>Res Mobiles Mariti intestati cui cedunt.</i>	1.	98.
<i>Responsio est meritum Cause.</i>	2.	81.
<i>Responsio affirmativa quid requirit.</i>	2.	82.
<i>Revisto Etatum quid valet.</i>	1.	127.
<i>Revisto Oculata.</i>	2.	41.
<i>Revisionales Literae.</i>	1.	128.
<i>Revocatio Fassionum. Vide Passio.</i>		
<i>Revocatio Procuratorum quid sit.</i>	2.	79. 81.
<i>Revocatio Procuratorum quibus Causis admittitur.</i>	2.	77.
<i>Revocatio Procuratorum quid designat.</i>	2.	75.
<i>Revocatio Procuratorum quomodo admittitur.</i>	2.	80.
<i>Revocatio Procuratorum Terminu ante praefixum.</i>	2.	81.
<i>Revocatio Procuratorum in Comitatus.</i>	3.	6.
<i>Revocatio Procuratorum in Curia duplicatur.</i>		<i>Ibidem.</i>
<i>Revocatio Procuratorum Schl Transyl. Nobili.</i>	3.	3.
<i>Revocatio Procuratorum Vigor.</i>	2.	3.
<i>Rex Literas in Jure suo non producit.</i>	1.	39.
<i>Rex Libertatem in quibus dare potest.</i>	2.	9.
<i>Rex non jurat, sed Director Causarum.</i>	1.	39.
<i>Rex qua bona censet & disponit.</i>	1.	13.
<i>Rex Juri tenetur.</i>	1.	39.
<i>Rex Successor in bonis.</i>	1.	10. 65.
<i>Rustici Filius & Filia.</i>	3.	39.
<i>Rustici bona.</i>	3.	30.
<i>Rustici per Dominos juri non Statuti.</i>	3.	26.
<i>Rustici mortui bona cui cedunt.</i>	3.	29.
<i>Rusticus.</i>	3.	26. 28. 30.
<i>Rusticum Nobilis verberanti poena.</i>	3.	31.

S.

Secun-

INDEX.

	Par.	Tit.
<i>Secunda Pars Tripartiti quia tractat.</i>	2.	1.
<i>Sedis Judiciaria violatio, & poena.</i>	2.	69.
<i>Sententia Capitalis.</i>	2.	42.
<i>Sententia & Opinio.</i>		<i>Ibidem.</i>
<i>Sententia inter locutoria.</i>	2.	83.
<i>Sententia unde decernitur.</i>	2.	75.
<i>Sententiati bona utrumque Sexum concernentia.</i>	2.	60.
<i>Sententiati Bona cui cedunt.</i>	2.	55.
<i>Sententiati Portio quando exequenda.</i>	2.	60.
<i>Sententiati Res dum Judici datur.</i>	2.	55.
<i>Sententiati Res quomodo dividuntur.</i>	2.	60.
<i>Sententiato Gratia Regis quando prodest.</i>	2.	55.
<i>Sententiato Gratia Regis quando non prodest.</i>	2.	57.
<i>Sententiato Gratia Regis quam diu duret.</i>	1.	59.
<i>Sententiato Gratia Regis quomodo valet.</i>		<i>Ibidem.</i>
<i>Sententiales Literae infra Annum exequenda.</i>	2.	57.
<i>Sigillum quid.</i>	2.	13.
<i>Sigillum Authenticum quorum.</i>		<i>Ibidem.</i>
<i>Sigilla Civitatum.</i>	2.	13.
<i>Sororis in Marem praefectae poena.</i>	1.	39.
<i>Spiritalis Debitum solvere non valens.</i>	2.	45.
<i>Spiritalis in quibus in Capitularem currit.</i>	2.	44.
<i>Spiritalis & ejus Officialis violentia.</i>	2.	45.
<i>Sponsi Res cui cedunt.</i>	1.	100.
<i>Sponsi Res data Sponsae &c.</i>		<i>Ibidem.</i>
<i>Statutes se in bonis & cu Contradictore concordans.</i>	1.	28.
<i>Statuta</i>		
<i>Civitatu n.</i>		
<i>Comitatus.</i>		
<i>Communitatis.</i>	3.	2.
<i>qua valent.</i>		
<i>qui condere possunt.</i>		
<i>Statutio Fassionis.</i>	1.	63.
<i>Statutio Juri quos denotat.</i>	2.	23.
<i>Sui Jus esse qui dicuntur.</i>	1.	112.
<i>Sylvam Rusticus violenter succidens.</i>	3.	33.

T.

Testes

INDEX.

T Effes qui excipiuntur.	-	-	2.	36.
Testimoniorum Exactio.	-	-	2.	21.
Transiuntio.	-	-	2.	15.
Tutela Dativa quid.	-	-	1.	115.
Tutela Legitimam quando tollit.	-	-	1.	119.
Tutela Quid.	-	-	1.	112.
Tutela Testamentaria.	-	-	1.	114.
Tutela Triplex.	-	-	1.	112.
Tutelam Frater ad bona aspirans gerere nequit.	-	-	1.	114.
Tutelam Fratris, qui gerere possunt.	-	-	1.	121.
Tutor Adoptivus Frater.	-	-	1.	120.
Tutor excusatur à Tutela.	-	-	1.	121.
Tutor sit diligens sui Officii.	-	-	1.	123.
Tutor Testamentarius.	-	-	1.	116.
Tutores accusantur.	-	-	1.	124. 125.
Tutores Orphanis Rex dat.	-	-	1.	115.
Tutores quales debent esse.	-	-	Ibidem.	
Tutores nequeunt esse infames.	-	-	1.	119.
Tutores quibus dare possunt.	-	-	1.	24.
Tutores Testamentarii praeficiuntur.	-	-	1.	120.
Tutoris Officio quando Relicta fungi potest.	-	-	1.	113.
Tutoris Officium.	-	-	1.	112.
Tutoris Officium in Judiciis.	-	-	1.	123.
Tutrix quando Soror esse nequit.	-	-	1.	91.

V.

V Erba illicita in Sede prolata.	-	2.	72.
Veritatem nolentis fate, i poena.	-	2.	28.
Violatio Sedis Judiciaria.	-	2.	79.
Violentia Testimoniis quomodo probatur.	-	1.	82.
Violentia poena & cui cedit.	-	2.	67.
Violentia poena quomodo exequitur.	-	2.	67.
Virgines in alterius potestate.	-	1.	112.
Uxor, Marito Potem relaxat.	-	1.	109.
Uxoris Nomen in literis bonorū acquisiteoris quando ponitur & quando non ponitur.	-	1.	112.

FINIS.

